T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TEKİRDAĞ İLİ SÜT SIĞIRCILIĞI İŞLETMELERİNİN YAPISAL ÖZELLİKLERİ VE BU İŞLETMELERİN SİYAH ALACA SÜT SIĞIRI POPÜLASYONUNUN ÇEŞİTLİ MORFOLOJİK ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

ARZU SOYAK

YÜKSEK LİSANS TEZİ
ZOOTEKNİ ANABİLİMDALI

TEZ DANIŞMANI : PROF. DR. M. İHSAN SOYSAL

2006
TEKİRDAG

TEKİRDAĞ İLİ SÜT SIĞIRCILIĞI İŞLETMELERİNİN YAPISAL ÖZELLİKLERİ VE BU İŞLETMELERİN SİYAH ALACA SÜT SIĞIRI POPÜLASYONUNUN ÇEŞİTLİ MORFOLOJİK ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

ÖZET

Bu çalışmada Tekirdağ'daki süt sığırcılığının durumu Tekirdağ tarımı içindeki yeri incelenmiştir.

Bu araştırma Tekirdağ ilindeki süt sığırcılığı işletmelerinin kimi zootekni kriterlerinin belirlenmesi amacına yönelik anket çalışması ve çeşitli morfometrik özelliklerinin belirlenmesi içeriğinde yürütülmüştür. Tekirdağ tarım il müdürlüğü kayıtlarından yararlanılarak Tekirdağ ili Merkez, Malkara, Muratlı, Şarköy, Çerkezköy ve M.Ereğlisi ilçelerine bağlı süt sığırcılığının nicel ve nitel olarak daha yoğun yapıldığı köylerdeki işletmeler araştırma materyalini oluşturmuştur.

Anket soruları; işletme sahiplerinin genel yapısı, eğitim durumu, aile yapıları, işletmelerin yapıları, mevcut hayvan varlığı ve barınak durumları, bakım-besleme koşulları, sağım ve çiğ süt kalitesi, Damızlık Yetiştiricileri Birliğinin ildeki durumu, desteklemelere genel bakış ve beklentiler gibi konuları içermektedir.

Elde edilen bulgular Tekirdağ ilinde yetiştiricilerin % 59'unun ilkokul, % 29'unun ise lise ve üniversite mezunu olduğunu göstermektedir. İşletmelerin % 72'sinde işletmelerin devamlılığını sağlayacak aile üyeleri mevcuttur. İşletme sahiplerinin % 62'sinin tarım ve hayvancılık dışında başka geliri bulunmamaktadır.

İşletmelerin % 69'u 1-15 baş hayvana sahipken, % 14'ü 15-40 baş ve %4'ü 40-100 hayvana sahiptir. İşletmelerin % 82'sinde 2 sağım yapılmakta, % 72'sinde ise sağım ev halkından olan kadın tarafından yapılırken ancak % 4'ünde işçi tarafından yapılmaktadır. Yetiştiricilerin %52'sinde memeden çıkan sütün alıcının eline geçmesi için geçen süre 0-60 dakika arasındadır. İşletmelerin % 96'sında sabit süt sağım ünitesi ve soğutma tankı bulunmamaktadır.

Damızlık Yetiştiricileri Birliğine üye olanların oranı % 15'tir. Üyelerin % 90'nı üyeliğin avantajlı olduğunu düşünmektedir. Yine üyelerin % 85'i de üye sayısını yetersiz bulmaktadır.

İşletme sahiplerinin % 79'u hayvancılık desteklemelerini yeterli gördüklerini, % 58'i desteklemelerin veriliş biçimini doğru bulduklarını ifade etmişlerdir.

Araştırmanın ikinci bölümünde Tekirdağ ili Merkez, Muratlı, Çerkezköy, Şarköy ve M. Ereğlisi ilçelerinden 67 dişi 31 erkek toplam 98 adet siyah-alaca süt sığırının vücut ölçüleri saptanmıştır. Tekirdağ Merkez köylerinin oluşturduğu I. Bölgedeki 30 aylık dişilerde cidago yüksekliğine ait ortalama ve ± standart hata 138,714 ± 1,4428; sağrı yüksekliği 144,28 ± 2,0337; göğüs çevresi 167,7143 ± 3,7143; vücut uzunluğu 149,1429 ± 2,1977 olarak bulunmuştur.

Muratlı ilçesinin oluşturduğu II. Bölgedeki 10 aylık erkeklerde cidago yüksekliğine ait ortalama ve ± standart hata 113,333 ± 9,6148; sağrı yüksekliği 117,00 ± 9,5149; göğüs çevresi 140,167 ± 15,4713; vücut uzunluğu 119,667 ± 13,3283 olarak bulunmuştur.

Çerkezöy ilçesinin oluşturduğu III. Bölgedeki 30 aylık dişilerde cidago yüksekliğine ait ortalama ve ± standart hata 132,00 ± 2,4152; sağrı yüksekliği 130,250 ± 3,3510; göğüs çevresi 175,250 ± 6,0191; vücut uzunluğu 125,500 ± 1,9365 olarak bulunmuştur.

Şarköy ilçesinin oluşturduğu IV. Bölgedeki 10 aylık erkeklerde cidago yüksekliğine ait ortalama ve ± standart hata 88,4286 ± 3,2940; sağrı yüksekliği 93,4286 ± 3,4493; göğüs çevresi 98,00 ± 6,9864; vücut uzunluğu 86,1429 ± 4,5796 olarak bulunmuştur.

M.Ereğlisi ilçesinin oluşturduğu V. Bölgedeki 10 aylık erkeklerde cidago yüksekliğine ait ortalama ve ± standart hata 102,889 ± 2,7283; sağrı yüksekliği 105,778 ± 2,8140; göğüs çevresi 133,500 ± 5,0178; vücut uzunluğu 99,0556 ± 3,1916 olarak saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler : Süt sığırcılığı, Damızlık Yetiştiricileri Birliği, Tekirdağ, siyah-alaca, vücut ölçüleri.

IN INVESTIGATION OF STRUCTURAL PROPERTIES OF DAIRY ENTERPRISES AND MORPHOLOJIK CHARACTERISTICS OF BLACK- AND WHİTE CATTLE POPULATION RAISED IN TEKIRDAG

SUMMARY

In this research the status of Dairy cattle husbandry ın Tekirdağ and ıt's share in the Agriculture of Tekirdağ was ınvestigated.

This research was conducted in the content of determining several zooteknik and morphometric traits of dairy cattle operations in Tekirdağ province.

The research material was consisted of data obtained from operations determined according to the registration data of provincial agricultural directory sampled in the willages where has the relatively more quantitatively ard qualitatively intensified dairy cattle farms of the districhcs of central of Tekirdağ, Malkara, Muratlı, Şarköy, Çerkezköy, M.Erğlisi questionorie included many question in order to determine the general structure of operations, Status of Education of farmers, number of Animals of operations, level of feeding, conditions of barns, sort of milking practises, quality of milk obtained, status of breeding organizations and expectation of farmer regarding support medsures to animal husbandry in Tekirdağ.

Data obtained shawed that %59 and %29 of farmers graduated elemantary school and High school or ower respectively. Seventy two percent of operations had member of family to continue the activities of farm investigated. Sixty nine of enter prises has number of animal of (1-15) head, where as %14 and %4 has (15-40) and 40-100 animals. Eigthytwo of farmers sampled had two times milking each day, Seventytwo of farmer had milker as women member of family investigated four percents of farm investigated had laboxrer for milking. The average time length of the milk between obtaining from the mamary gland and given to the whole sale purchaser was 1 hours for the % 52 of the farmer investigated. Ninetysix % of farmer had neither cooling tank nor fixed or milking in parlour.

The fifteen percent of the farmer investigated were the member of dairy cattle breeders asscіation of Tekirdağ Ninethy percent of farmer thought that

being member of dairy cattle breeders assuciation was advantanegous. Seventy nine Dercent of farmers investigated felt that level and farm of support payment was sufficient.

Second part of investigation dimed to determine the morphometric traitof total 98 head of animal (67 female plus 31 male) aged 30 month for female and 10 months for male raised in five different lucotion as willages of central districth of Tekirdağ (I) and districhs of Muratlı (2), Çerkezköy (3), Şarköy (4),M.Ereğlisi (5). The avarege and standart errors of withers heights of females of Region 1 was 138,71 ± 1,44.

The average fump height of females of Region I was 144,28 ± 2,03. The average chestcifcum fererces of females of Region I was 166,71 ± 3,71. The average body lenth of female investigated of Region I was 149,14 ± 2,19.

The avarege Wither height and rump height of males of Muratlı Districhts were 113,33 ± 9,61 and 117,000 ± 9,51 respectively. The average chest circumfererces and body lenth of males investigated of Muratlı distruch were 140,16 ± 15,47 and 119,67 ± 1,33 respectvely.

The avarege Wither height and rump height of females of Çerkezköy distruch were 132,000 ± 2,41 and 130,25 ± 3,35 respectively. The average chest circumfererces and body lenth of females of Çerkezköy distruch were 175,25 ± 6,02 and 125,50 ± 1,94 respectively.

The average wither heigh and rump height of males of Şarköy districhts were 88,43 ± 3,29 and 93,43 ± 3,45 respectively. The average chest circumfererces and body lenght of males of Şarköy districhts were 98,00 ± 6,99 and 86,14 ± 4,58 respectively.

Wither heigh and rump height of males of M.Ereğlisi distruch were 102,89 ± 2,74 and 105,78 ± 2,81 respectively. The average chest cirrumfererces and body lenght of males of M.Ereğlisi districhts were 133,50 ± 5,01 and 99,05 ± 3,19 respectively.

İÇİNDEKİLER **Sayfa No**

ÇİZELGELER LİSTESİ VIII
ŞEKİLLER LİSTESİ XI
1.GİRİŞ 1
1.1. İLİN GENEL ÖZELLİKLERİ 3
1.1.1. İlin Coğrafi Yapısı 3
1.1.2. İlin İklimi 3
1.1.3. İlin Nüfusu 4
1.2. İLİN TARIMSAL İŞLETME YAPISI 4
1.2.1 Arazi Varlığı: 4
1.2.2. Tarımsal İşletme Büyüklükleri ve Dağılımı 5
1.3. İLİN TARIMSAL ÜRETİMİ 8
1.3.1 Bitkisel Üretim 8
1.3.2. Hayvansal Üretim 8
1.3.2.1. Tekirdağ'da süt üretimi ve pazarlanması 12
1.3.2.2. Tekirdağ'da yem üretimi 18
1.3.2.3 Tekirdağ ili mera durumu 19
1.3.2.4 Su ürünleri üretimi 23
1.4. TEKİRDAĞ İLİ TARIMSAL GAYRİ SAFİ ÜRETİM DEĞERLERİ 24
1.5. İLİMİZDEKİ BÜYÜKBAŞ HAYVANLARDA SOY KÜTÜĞÜ PROJESİ UYGULAMALARI 26
1.5.1. Tekirdağ Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğine Üye İşletmelerin Döl Verim Karakteristikleri 30
2. ÖNCEKİ ARAŞTIRMALAR 32
2.1. SİYAH-ALACA (HOLSTEİN) IRKININ MENŞEİ 32
2.2. Türkiye'de Siyah-Alaca (Holstein) Irkının Yayılma AlAnları 32
2.3. Morfolojik Yapıları 33
2.4. . Siyah-Alaca (Holstein) Irkının Verimleri 34
2.4.1. Süt Verimleri 34
2.5. Bakım ve Besleme Koşulları 36
3. MATERYAL VE METOT 40
3.1. Materyal 40
3.2. Metot 40
4.ARAŞTIRMA BULGULARI 43
4.1. ANKET SONUÇLARI 43
4.1.1. İşletme Sahipleri Hakkında Edinilen Bilgiler 43

4.1.1.1.İşletme sahiplerinin eğitim seviyeleri ve aile yapılarının incelenmesi 43
4.1.1.2. İşletmelerin yapıları 46
4.1.2. Mevcut Hayvan Varlığı ve Hayvan Barınaklarının Durumu: 52
4.1.3. Hayvanların Bakım ve Besleme Uygulamaları: 56
4.1.4. Toplam Arazi miktarları ve Üretilen Ürünler: 58
4.1.5. İşletmeye Yem Temin Yolları ve Verilen Yem Miktarları 61
4.1.6. Yetiştiricilik Uygulamaları 67
4.1.7 Sağım ve Çiğ Süt Kalitesi: 73
4.1.8. Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğinin İldeki Durumu ve Yetiştiricilerin Beklentileri: 82
4.1.9 Hayvancılık Desteklemeleri 91
4.2. VÜCUT ÖLÇÜLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 95
5. SONUÇ VE ÖNERİLER 108
KAYNAKLAR 118

ÇİZELGELER LİSTESİ

Çizelge 1: Tekirdağ İli Uzun Yıllar İklim Verileri 3
Çizelge 2 : Arazi Varlığı Dağılımı 5
Çizelge 3: Tekirdağ İlinde Arazi Büyüklükleri İtibariyle İşletme Sayısı ve Arazi Varlığı 7
Çizelge 4 : İlimiz Hayvancılığının 1995–2005 Yılları Arası Genel Durumu 10
Çizelge 5: Büyükbaş Hayvan Varlığı 11
Çizelge 6: Küçükbaş Hayvan Varlığı 11
Çizelge 7: Kanatlı Hayvan Varlığı 12
Çizelge 8 : Tekirdağ İli 2005 Yılı Desteklemeye Tabi Kayıtlı Süt Üretim Miktarları 13
Çizelge 9 : Ak Gıda'ya Ait Soğutma Tankları Ve Günlük Süt Miktarları İle Kapasiteleri 14
Çizelge 10: Tekirdağ Merkez Süt Birliğine Ait Soğutma Tankları ve Günlük Süt Miktarları İle Kapasiteleri 15
Çizelge 11 : Tekirdağ İli Merkez İlçedeki Süt İşleme Tesisleri 16
Çizelge 12 : Tekirdağ İli Çorlu İlçedeki Süt İşleme Tesisleri 16
Çizelge 13 : Tekirdağ İli Çerkezköy İlçesindeki Süt İşleme Tesisleri 16
Çizelge 14 : Tekirdağ İli Hayrabolu İlçesindeki Süt İşleme Tesisleri 16
Çizelge 15 : Tekirdağ İli Malkara İlçesindeki Süt İşleme Tesisleri 17
Çizelge 16 : Tekirdağ İli Saray İlçesindeki Süt İşleme Tesisleri 17
Çizelge 17 : Tekirdağ İli Şarköy İlçesindeki Süt İşleme Tesisleri 17
Çizelge 18 : 2005 Yılı Üretilen Yem Bitkileri ve Miktarları 18
Çizelge 19 : Tekirdağ İlinde Üretim Yapan Karma Yem Fabrikaları 18
Çizelge 20 : Tekirdağ İlinde Üretim Yapan Ayçiçeği Tohumu Küspesi Fabrikaları 19
Çizelge 21 : Çorlu Mera Varlığı 19
Çizelge 22 : Tekirdağ Merkez İlçe Mera Varlığı 20
Çizelge 23 : Çerkezköy Mera Varlığı 20
Çizelge 24 : M.Ereğlisi Mera Varlığı 20
Çizelge 25 : Hayrabolu Mera Varlığı 21

Çizelge 26 : Şarköy Mera Varlığı 21
Çizelge 27 : Malkara Mera Varlığı 22
Çizelge 28 : Muratlı Mera Varlığı 22
Çizelge 29 : Saray Mera Varlığı 23
Çizelge 30: Tekirdağ İli Tarımsal Gayri Safi Üretim Değerleri 24
Çizelge 31 :Hayvansal Ürünler Gayri Safi Üretim Değerleri (1000 YTL) 25
Çizelge 32: Tekirdağ İli Soy ve Önsoykütüğü Yaş ve Cinsiyete Göre Hayvan Varlığı 27
Çizelge 33 : Bilgi İşlem Merkezine Kayıtlı Soy Kütüğü Üye Sayıları 28
Çizelge 34 : Önsoy ve Soy Kütüğü Irk Bazında Kayıtlı Hayvan Varlığı 29
Çizelge 35 : Damızlık Sığır Yetiştiriciler Birliğine Üye İşletmelerin 30
Çizelge 36 : Siyah-Alaca Süt Sığırlarının Bölge, Yaş ve Cinsiyet Faktörüne Göre Çeşitli Vücut Ölçülerinin Tanımlayıcı İstatistikleri 95
Çizelge 37 : Tekirdağ ili Çerkezköy ilçesinde 10 aylık hayvanlara ait çeşitli vücut ölçülerinin tanımlayıcı istatistikleri 96
Çizelge 38 : Tekirdağ ili Çerkezköy ilçesinde 10 aylık hayvanların cinsiyetlere göre çeşitli vücut ölçülerinin tanımlayıcı istatistikleri 96
Çizelge 39 : Tekirdağ ili Çerkezköy ilçesinde 10 aylık hayvanların cinsiyetlere göre çeşitli vücut ölçülerine ait varyans analizi sonuçları 97
Çizelge 40 : Tekirdağ ili Marmara Ereğlisi ilçesinde 10 aylık hayvanlara ait çeşitli vücut ölçülerinin tanımlayıcı istatistikleri 97
Çizelge 41 : Tekirdağ ili Marmara Ereğlisi ilçesinde 10 aylık hayvanların cinsiyetlere göre çeşitli vücut ölçülerinin tanımlayıcı istatistikleri 97
Çizelge 42 : . Tekirdağ ili Marmara Ereğlisi ilçesinde 10 aylık hayvanların cinsiyetlere göre çeşitli vücut ölçülerine ait varyans analizi sonuçları 98
Çizelge 43 : Tekirdağ ili Muratlı ilçesinde 10 aylık hayvanlara ait çeşitli vücut ölçülerinin tanımlayıcı istatistikleri 98
Çizelge 44 : Tekirdağ ili Muratlı ilçesinde 10 aylık hayvanların cinsiyetlere göre çeşitli vücut ölçülerinin tanımlayıcı istatistikleri 99
Çizelge 45 : Tekirdağ ili Muratlı ilçesinde 10 aylık hayvanların cinsiyetlere göre çeşitli vücut ölçülerine ait varyans analizi sonuçları 99

Çizelge 46 : Tekirdağ ili genel 30 aylık hayvanlara ait çeşitli vücut ölçülerinin tanımlayıcı istatistikleri..... 100
Çizelge 47 : Tekirdağ ili 30 aylık hayvanların bölgelere göre çeşitli vücut ölçülerinin tanımlayıcı istatistikleri..... 100
Çizelge 48 : Tekirdağ ili genel 30 aylık hayvanların bölgelere göre çeşitli vücut ölçülerine ait varyans analizi sonuçları..... 101
Çizelge 49 : Tekirdağ ili genel 30 aylık hayvanların bölgelere göre çeşitli vücut ölçülerinin LSD çoklu karşılaştırma testi sonuçları..... 101
Çizelge 50 : Tekirdağ ili genel 36 ay ve üzeri hayvanlara ait çeşitli vücut ölçülerinin tanımlayıcı istatistikleri..... 102
Çizelge 51 : Tekirdağ ili 36 ay ve üzeri hayvanların bölgelere göre çeşitli vücut ölçülerine ait tanımlayıcı istatistikler..... 102
Çizelge 52 : Tekirdağ ili 36 ay ve üzeri hayvanların bölgelere göre çeşitli vücut ölçülerine ait varyans analizi sonuçları..... 103
Çizelge 53 : Tekirdağ ili genel 10 aylık hayvanlara ait çeşitli vücut ölçülerinin tanımlayıcı istatistikleri..... 103
Çizelge 54 : Tekirdağ ili genel 10 aylık hayvanların cinsiyet faktörüne göre çeşitli vücut ölçülerine ait tanımlayıcı istatistikleri..... 104
Çizelge 55 : Tekirdağ ili genel 10 aylık hayvanların cinsiyet faktörüne göre çeşitli vücut ölçülerine ait varyans analiz sonuçları..... 104
Çizelge 56 : Tekirdağ ili 10 aylık hayvanların bölgelere göre çeşitli vücut ölçülerinin tanımlayıcı istatistikleri..... 105
Çizelge 57 : Tekirdağ ili 10 aylık hayvanların bölgelere göre çeşitli vücut ölçülerine ait varyans analiz sonuçları..... 105
Çizelge 58 : Tekirdağ ili 10 aylık hayvanların bölgelere göre çeşitli vücut ölçülerinin tanımlayıcı istatistikleri..... 106
Çizelge 59 : Tekirdağ ili 10 aylık hayvanların cinsiyete göre çeşitli vücut ölçülerine ait varyans analiz sonuçları..... 106
Çizelge 60 : Tekirdağ ili 10 aylık hayvanların cinsiyete göre çeşitli vücut ölçülerine ait LSD çoklu karşılaştırma testi sonuçları..... 107

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1 : Arazi Varlığının Kullanış Biçimlerine Göre Dağılımı..... 5
Şekil 2 : 2005 Yılı Tarımsal Gayri Safi Üretim Değerlerini Oluşturan Alt Sektörler..... 24
Şekil 3 : Tarımsal Gayri Safi Üretim Değerlerinde Bitkisel Üretimi Oluşturan Alt Dallar..... 25
Şekil 4 : Yetiştirici Birliğinde Kayıtlı Hayvan Sayıları..... 28
Şekil 5 : Aile Yaşayan Birey Sayısı..... 43
Şekil 6 : Yetiştiricinin Doğum Yılı..... 44
Şekil 7 : Yetiştiricinin Eğitim Durumu..... 45
Şekil 8 : Çiftlikte Yaşayan yada Çalışan Aile Üyelerinin Durumu..... 45
Şekil 9 : Yetiştiricinin 60 Yaşın Üzerinde Olması Halinde Bu İşi Sürdürecek Aile Üyelerinin Varlığı..... 46
Şekil 10 : Yetiştiricinin Hayvan Sayısını Artırma Düşüncesi..... 47
Şekil 11 : Tarım ve Hayvancılık Dışındaki Geliri..... 48
Şekil 12 : Hayvancılıktan Elde Edilen Gelirin Geçimi Sağlama Durumu..... 48
Şekil 13 : Yetiştiricinin Hayvancılık Yapmaktan Memnuniyeti..... 49
Şekil 14 : Çocuklarının Bu İşle Uğraşmasını İsteyenler..... 50
Şekil 15 : Ailede Sigortası Olanlar..... 50
Şekil 16 : Traktör..... 51
Şekil 17 : Unu Temin Etme Şekli..... 51
Şekil 18 : Ahırınız Kaç Başlık..... 52
Şekil 19 : Ahırda Bulunan Hayvan Sayısı..... 53
Şekil 20 : Ahır Tipi..... 54
Şekil 21 : Sağım, Yemleme ve Ahır Temizliği İşleri..... 55
Şekil 22 : Hayvanların Bakım ve Besleme Yöntemi..... 56
Şekil 23 : Yetiştiricilere Yönelik Kurslara Katılım oranı..... 56
Şekil 24 : Yetiştiricinin Yakınlarından Kurslara Katılım oranı..... 57
Şekil 25 : Hayvan Hastalıkları Konusunda Bilgi Sahibi Olma Durumu..... 58
Şekil 26 : Bitkisel Üretim..... 58
Şekil 27 : Yonca, Fiğ Gibi Yem Bitkisi Yetiştirme..... 59

Şekil 28 : Yetiştirilen Bitkiler ve Miktarları 60
Şekil 29 : Kaba Yem Üretimi 61
Şekil 30 : Silaj Yapımı 62
Şekil 31 : Kesif Yemi Temin Etme Yeri 62
Şekil 32 : Süt Sığır İşletmesi Kesif Yem İhtiyacını Kendi Karşılamalıdır 63
Şekil 33 : Az Süt Verenle Çok Süt Veren Hayvana Verilen Kesif Yem Miktarı .. 64
Şekil 34 : Gebe İneklere Verilen Kaba Yem Miktarı 65
Şekil 35 : Gebe İneklere Verilen Kesif Yem Miktarı 65
Şekil 36 : Kurudaki İneklere Verilen Kaba Yem Miktarı 66
Şekil 37 : Kurudaki İneklere Verilen Kesif Yem Miktarı 66
Şekil 38 : Dişi Buzağıları Sütten Kesme Zamanı 67
Şekil 39 : Dişi Buzağılara Verilen Süt Miktarı 68
Şekil 40 : Erkek Buzağıları Sütten Kesme Zamanı 68
Şekil 41 : Erkek Buzağılara Verilen Süt Miktarı 69
Şekil 42 : Günde Verilen Suyun Öğünü 69
Şekil 43 : Tohumlama Yöntemi 70
Şekil 44 : Buzağılama Aralığı 71
Şekil 45 : Kuruya Çıkarma Zamanı 72
Şekil 46 : Süt Sığırından Dışında Hayvan Varlığı 72
Şekil 47 : Köyün Merası 73
Şekil 48 : Günlük Yapılan Sağım Sayısı 74
Şekil 49 : Sağım Yöntemi 74
Şekil 50 :Sağım Makinelerinin Temizliğinde Dezenfektan Kullanımı 75
Şekil 51 : Sağım Öncesi ve Sonrası Meme Temizliği 76
Şekil 52 : Mastitis Kontrolü 76
Şekil 53 : Sağımcı 77
Şekil 54 : Ahır Temizleme Sıklığı 78
Şekil 55 : Sağım Sırasında Yemleme 78
Şekil 56 : Memeden Çıkan Sütün Alıcının Eline Geçme Süresi 79
Şekil 57 : İşletmelerin Ayrı Sağım Yeri ve Sabit Sağım Ünitesi Varlığı 80
Şekil 58 : Sütteki Kalitenin Fiyat Üzerine Etkisi 81
Şekil 59 . Sütün Satıldığı Yer 81

Şekil 60 : Satılan Süte Ödenen Para 82
Şekil 61 : Damızlık Sığır Yetiştiriciler Birliğinden Haberi Olanlar 83
Şekil 62 : Damızlık Sığır Yetiştiriciler Birliğine Üyelik 84
Şekil 63 : Üyelik Aidatı 84
Şekil 64 : Üyelik Ödemeleri 85
Şekil 65: Üyeliğin Avantajı 85
Şekil 66 : Birlikten Beklentiler 86
Şekil 67 : Üye Olunan Diğer Birlik yada Kooperatifler 87
Şekil 68 : Üyeler Arasındaki Dayanışma ve Toplantılar 87
Şekil 69 : Birlik Yönetim ve Denetleme Kurulunu Tanıma Durumu 88
Şekil 70 : Birlik Yönetiminin görevleri 89
Şekil 71 : Genel Kurulda Oy kullananlar 89
Şekil 72 : Mevcut Üye Sayısının Yeterlik Durumu 90
Şekil 73 : Süt ve Suni Tohumlama Kayıtlarının Düzenli Takibi ve Bildirimi 91
Şekil 74 : Süt ve Buzağı Desteklemelerinden Yararlanma 91
Şekil 75 : Yem bitkisi Desteklemelerinden Yararlanma 92
Şekil 76 : Desteklemeler 92
Şekil 77 : Destekleme Şeklinin Doğruluğu 93
Şekil 78 : Tarım ve Hayvancılıkla İlgili Teknoloji Takibi 94

1.GİRİŞ

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de tarımsal üretim büyük ölçüde doğal şartlara bağlı, risk ve belirsizliği oldukça yüksek ekonomik bir faaliyettir. Bu özelliğinden ötürü tarım büyük il görmüş ve ülkeler tarafından tarı politikaları büyük bir titizlikle belirlenmiştir. Tarımsal üretim ülkelerin geleceğini doğrudan ilgilendiren stratejik önemi dikkate alınarak sürekli desteklenmiştir. Tarımsal üretim bitkisel ve hayvansal üretim olmak üzere iki kısma ayrılır. Gelişmiş ülkelerde tarımsal üretim içinde hayvansal üretimin payı 2/3 iken ülkemizde 1/3'tür. (Soysal vd., 2004)

Hayvansal üretim; yeterli ve dengeli beslenmenin sağlanması, tarımsal işletmelerde istihdam hacminin genişletilmesi, işgücünün dengeli ve daha verimli kullanılması gibi konularda olduğu kadar tarımsal sanayi ve dışsatıma kaynak oluşturması açısından da Türkiye ekonomisinde büyük önem taşır. Bu olgu göz önünde tutularak ülkemiz hayvancılığının geliştirilmesi için çabalar gösterilmiş, bunun sonucu olarak da yüksek verim düzeyli ırklar ve bunların melezlerinin hayvan varlığı içindeki payı artmıştır. Var olan sığır ırklarının üçte birine yaklaşan kısmını kültür ırkı ve melezleri oluşturmaktadır. Ancak tüm bu gelişmelere karşın hayvancılığın istenilen düzeye kavuştuğu söylenemez (Trakya Bölgesi II. Hayvancılık Sempozyumu, 1997)

Türkiye sığır varlığı bakımından AB'ye üye ülkeler Fransa, Almanya ve İngiltere'den sonra dördüncü sırada bulunmaktadır. Fakat verim yönünden yapılacak sıralamada oldukça gerilerde yer almaktadır.

Ülke nüfusunun % 41'e yakını kırsal kesimde yaşamakta ve bu oranın büyük bölümü sığırcılık ile geçimini sağlamaktadır. Hayvansal üretimin içinde süt sığırcılığı da önemli bir paya sahiptir. Türkiye de ortalama işletme başına düşen hayvan sayısı 3,9 dur. Ülkemiz hayvancılık işletmelerinin ve bunun içinde yer alan süt sığırcılığının en önemli darboğazı ekonomik yeter büyüklükte olmayan aile işletmeleri niteliğinde olmalarıdır. Bu durum teknolojinin uygulanmasını da olanaksız kılmaktadır.

Ancak son yıllarda yükselen değer olarak dikkati çeken gıda güvenliği ile birlikte çiftlikten sofraya izlenebilirliği sağlanabilmiş güvenli gıda kavramı ön

plana çıkmıştır. Bu da farklı sektörlerden hayvancılığa ilginin artmasını ve yatırımların bu sektöre kaymasını sağlamıştır. Bu durumda işletmelerin yapısında değişim sürecine girilmesini beraberinde getirmiştir.

Tekirdağ ilinin de bu konjektürde nerede yer aldığını saptayabilmek, işletmelerin yapısal özelliklerini, işletme sahipleri ve ailelerinin sosyolojik durumunu, bakım-besleme koşularında ne düzeyde olduğunu, güvenli süt üretim noktasında hangi aşamada yer aldığını ortaya koyabilmek amacıyla anket çalışması yapılmıştır. Ayrıca bu işletmelerdeki siyah-alaca sığırlarında vücut ölçüleri alınarak sığırların özellikleri konusunda fikir sahibi olmak istenmiştir.

Tekirdağ ilinde süt sığırcılığının genel durumunu ortaya koyabilmek, ildeki süt sığırcılığının profilini çıkarmak amaçlanmıştır.

1.1. İLİN GENEL ÖZELLİKLERİ

1.1.1. İlin Coğrafi Yapısı

İl **6217,88 km^2** alana sahip olup, batı ve güneybatı yöreleri yüksek, doğu kesimi hafif dalgalı düzlükler halindedir. Deniz kıyısı yüksek topografya yapısına sahiptir. Tarıma elverişli geniş ve verimli ovalar iç kısımlarda yer almaktadır.

1.1.2. İlin İklimi

Tekirdağ büyük akarsulara sahip değildir. Başlıca akarsular Hayrabolu Deresi ve Ergene Nehri'dir. Bölgede nemli iklim tipi hakimdir. Sahil şeridinde ılıman, iç kısımlarda karasal iklim görülür. Uzun yıllar ortalama verilerine göre **yıllık yağış ortalaması 610 mm'** dir. İlin toprak yapısı ve yağış rejimi kültürel tarım için oldukça elverişlidir.

Çizelge 1: Tekirdağ İli Uzun Yıllar İklim Verileri

AYLAR	2005 Yılı Ort.Sıcaklık (C)	10 Yıllık Ort. Sıcaklık (C)	2005 Yılı Ort. Nisbi Nem %	10 Yıllık Ort. Nisbi Nem %	2005 Yılı Aylık Yağış (mm)	10 Yıllık Ortalama Yağış (mm)
OCAK	6.1	5.1	84.0	82.4	62.7	55.1
ŞUBAT	4.2	5.2	84.0	79.8	74.9	69.5
MART	7.6	7.3	79.1	78.7	20.9	58.2
NİSAN	12.2	11.6	76.3	77.7	12.7	44.4
MAYIS	16.9	17.1	83.0	75.1	78.2	36.8
HAZİRAN	20.5	21.6	76.5	72.7	13.0	28.1
TEMMUZ	24.5	24.6	74.6	70.8	6.8	22.3
AĞUSTOS	24.8	24.2	77.7	73.6	3.3	18.7
EYLÜL	21.0	19.9	75.9	76.1	11.8	42.4
EKİM	14.6	15.6	78.3	79.6	41.6	73.8
KASIM	9.7	11.1	82.4	82.5	105.2	65.1
ARALIK	7.3	6.8	83.1	82.6	91.2	95.5
TOPLAM YAĞIŞ					**522**	**610**

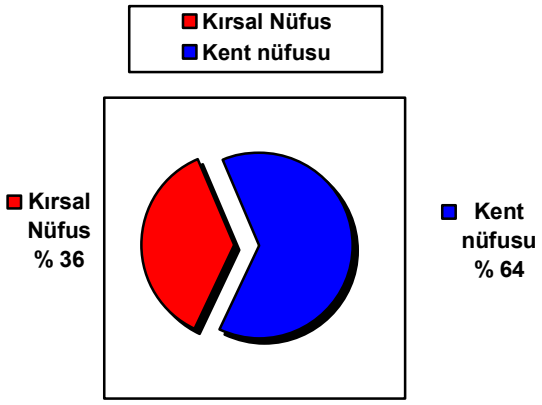
(Tekirdağ Tarım İl Müdürlüğü Kayıtları**)**

2005 yılında düşen yağış toplamı 522 mm olup en fazla yağışın görüldüğü ay 105.2 mm ile kasım, en kurak ay ise 3.3 mm ile ağustos ayı olmuştur.

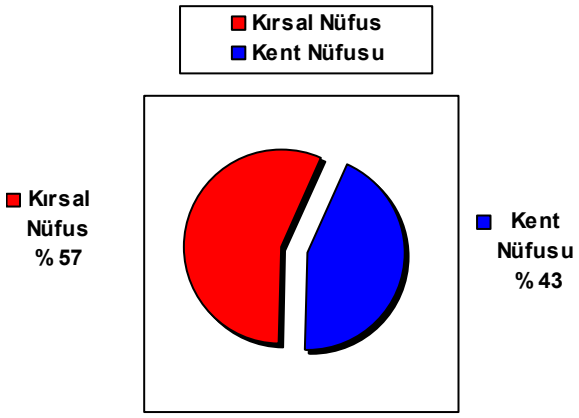
1.1.3. İlin Nüfusu

İlin toplam nüfusu 1975 sayımı sonuçlarına göre 320.007 iken, 1980'de 359.479, 1990'da 468.842 ve 1997'de 555.340'a 2000 yılı sayımı kesin sonucuna göre 623.591'e ulaşmıştır. Son 25 yılda ilimizin toplam nüfusu % 94,87'lik artış göstermiş, nüfus yoğunluğu 51 kişi / km² 'den 100 kişi / km²'ye ulaşmıştır.

1975 sayımına göre toplam nüfusun % 57'si köylerde yaşarken, bu oran son sayımda % 36' ya gerilemiştir. İlimizin 1975–2000 yılları arasında köy ve şehir nüfuslarında meydana gelen değişiklikler aşağıda gösterilmiştir.

1975 Yılı Genel Nüfus Sayımı

2000 Yılı Genel Nüfus Sayımı

1.2. İLİN TARIMSAL İŞLETME YAPISI

1.2.1 Arazi Varlığı:

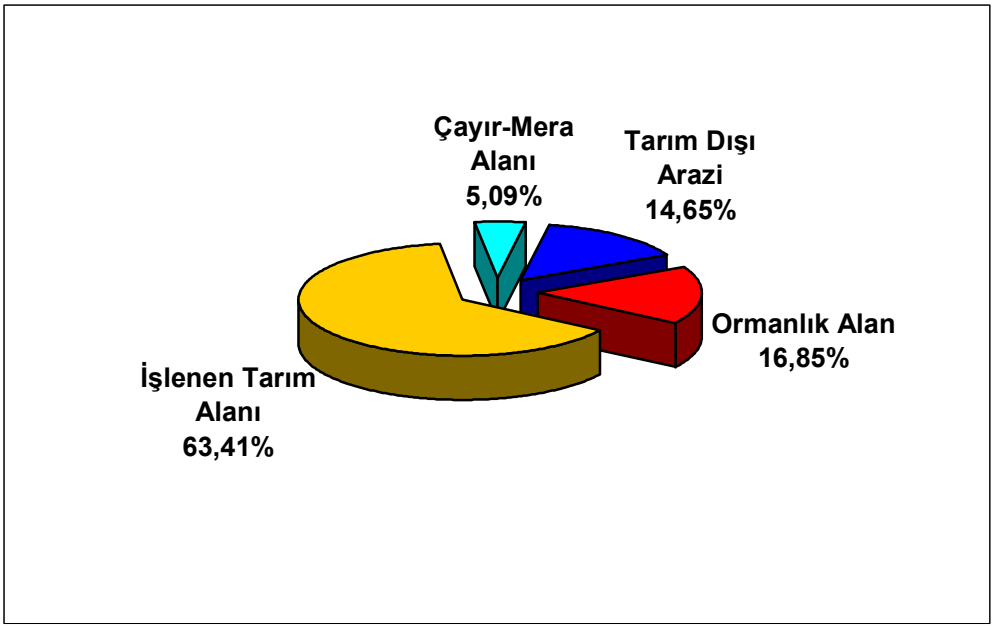
İlin toplam arazi varlığı **621.788** hektardır. Bu sahanın % 63,17'si işlenen tarım arazisi (392.778,5 ha) ve % 36,83'ü (229.009,5 ha) çayır mera, orman ve tarım dışı arazidir.

2005 yılı verilerine göre Tekirdağ ili arazi varlığı ve kullanışlarına göre dağılımı Çizelge 5 ve Şekil 1'de gösterilmiştir. İlimizde işlenen tarım alanları ise Türkiye ortalaması olan % 34' ün çok üzerinde olup 394.306,7 hektar ile % 63,41 gibi çok yüksek bir düzeydedir.

Çizelge 2 : Arazi Varlığı Dağılımı

Kullanılış Biçimi	Alan (ha)	Oranı (%)
İşlenen Tarım Alanı	394.306,75	63,41
Çayır-Mera Alanı	**31.630,05**	**5,09**
Ormanlık Alan	104.762,00	16,85
Tarım Dışı Arazi	91.089,20	14,65
Toplam	621.788,00	100,00

(Tekirdağ Tarım İl Müdürlüğü Kayıtları)

Şekil 1 : Arazi Varlığının Kullanış Biçimlerine Göre Dağılımı

1.2.2. Tarımsal İşletme Büyüklükleri ve Dağılımı

2001 yılı Genel Tarım Sayımı sonuçlarına göre İlde 37.228 çiftçi ailesinin % 0,88 'i 5 dekar ve daha küçük toprağa sahip bulunmaktadır. 6 - 49 dekar arazisi olan küçük işletmelerin oranı ise % 31,78 olup; toplam işlenen arazi varlığındaki payı sadece %

8,10'dur. 50 - 199 dekar arazisi olan orta ölçekli tarımsal işletmelerin oranı da % 55 olup; toplam arazi varlığında da % 53,54 dolaylarındadır. Büyük işletmeler olarak nitelendirilebilecek 500 dekar ve fazlası araziye sahip işletmelerin il geneline oranı sadece % 1,18'dır. Bu işletmelerin sahip olduğu arazi varlığı ise 248.536 dekar olup, il içindeki oranı ise % 8.48 'dir. 1997 yılında gerçekleştirilen Köy Genel Bilgi Envanterine ilişkin veriler ilçe merkezlerini kapsamadığı sadece köylerdeki işletmeleri ele aldığı için tarımsal işletmeler konusundaki gelişmeleri izleyebilmek amacıyla burada kullanılamamıştır.

Çizelge 3: Tekirdağ İlinde Arazi Büyüklükleri İtibariyle İşletme Sayısı ve Arazi Varlığı

Arazi Büyüklüğü (da.)	Toplam		Bitkisel ve Hayvansal Üretim Yapan		Yalnız Bitkisel Üretim Yapan		Yalnız Hayvansal Üretim Yapan		Hayvan Sayısı	
	İşletme Sayısı	Arazi Miktarı (da.)	İşletme Sayısı	Arazi Miktarı (da.)	İşletme Sayısı	Arazi Miktarı (da.)	İşletme Sayısı	Arazi Miktarı (da.)	Küçük Baş	Büyük Baş
Arazisi Olma.	**51**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**51**	**-**	**-**	**733**
<5	**248**	**956**	**152**	**561**	**97**	**395**	**-**	**-**	**-**	**790**
5-9	**845**	**5787**	**584**	**4050**	**261**	**1737**	**-**	**-**	**5318**	**1975**
10-19	**2264**	**31761**	**1462**	**20625**	**802**	**11135**	**-**	**-**	**12492**	**5276**
20-49	**5815**	**199858**	**3770**	**128858**	**2045**	**70999**	**-**	**-**	**41335**	**20253**
50-99	**8445**	**607282**	**5684**	**408374**	**2762**	**198908**	**-**	**-**	**69583**	**34977**
100-199	**6889**	**961313**	**4715**	**646342**	**2174**	**314971**	**-**	**-**	**12563**	**37025**
200-499	**3189**	**874102**	**2102**	**563966**	**1087**	**310136**	**-**	**-**	**3045**	**29866**
500-999	**270**	**178521**	**67**	**47535**	**203**	**130986**	**-**	**-**	**621**	**846**
1000-2499	**60**	**65289**	**22**	**22200**	**37**	**43089**	**-**	**-**	**222**	**-**
2500-4999	**1**	**4726**	**1**	**4726**	**-**	**-**	**-**	**-**	**6039**	**581**
TOPLAM	**28077**	**2929595**	**18559**	**1847237**	**9468**	**1082356**	**51**	**-**	**151218**	**132322**

Kaynak: 2001 Genel Tarım Sayımı

1.3. İLİN TARIMSAL ÜRETİMİ

1.3.1 Bitkisel Üretim

İlde bitkisel ürün denilince ilk akla gelenler buğday ve ayçiçeğidir. Söz konusu bu ürünler tarla alanlarının takriben % 89,70'inda ikili münavebe şeklinde üretilmektedir. Diğer önemli bitkisel ürünler arasında arpa, yem bitkileri ve şeker pancarı sayılabilir**.**

Bitkisel üretimde önemli faaliyet kollarından birisi de bağcılıktır. İlin toplam bağ alanı 2005 yılı verilerine göre 6.723,3 hektar (meyve veren ve vermeyen) olup, bağlardan 76.518,6 ton yaş üzüm elde edilmiştir. Bağcılık daha çok Şarköy, Merkez ve Malkara ilçelerinde yaygındır**.**

İlimizde ticari amaçlı meyvecilik fazla gelişmemiştir. Kapama meyve bahçesi yok denecek kadar azdır. Üretimi en fazla olan meyveler erik, elma, armut, ayva, kiraz ve cevizdir. Zeytin üretimi ise sadece Şarköy ilçesinde yapılmakta iken son yıllarda Merkez ilçede de kapama zeytin bahçeleri tesis edilmektedir**.**

İlin Tarımsal Gayri Safi Üretim değeri içerisinde % 5,14'lük paya sahip sebzelerin değer bakımından en önde geleni % 22,77 ile karpuzdur. Bu ürünü sırasıyla domates, k.soğan ve kavun takip etmektedir.

İl genelinde toplam 258 adet sera mevcut olup, merkez ilçe 96 sera ile ilk sırada yer almaktadır. Seralarda kış sezonunda genellikle kıvırcık, ıspanak, taze soğan, yaz sezonunda ise ağırlıklı olarak hıyar ve taze fasulye üretilmektedir.

1.3.2. Hayvansal Üretim

Hayvansal üretim Tekirdağ ili tarımsal gayri safi üretim değerinin % 27,82'sini oluşturmaktadır. 2005 yılı tarımsal gayri safi üretim değerleri dikkate alındığında hayvansal üretimin, tarımsal üretim içindeki payında % 0,93'lük artış olmuştur. 2004 yılına göre son yılda büyükbaş hayvan sayısında % 10,43 artış görülmüştür.

Meraya dayalı hayvancılık kolu olan küçükbaş hayvancılıkta ise uzun yıllardır görülen azalma bu yıl yerini yükselişe bırakmıştır. 2004 yılında 148.512 küçükbaş hayvan varlığı, 2005 yılında % 8,72 artarak **161.467 baş** olarak tespit edilmiştir.

Bilindiği gibi hayvansal ürünlere gün geçtikçe artan talebin karşılanmasında hayvan sayısını artırmak ve birim başına verimi yükseltmek gibi iki seçenek mevcuttur. Hayvan sayısının sürekli olarak artırılması mümkün ve ekonomik olmadığından hayvan başına verimin yükseltilmesi gerekmektedir. Bu da ancak ırk ıslahı ve çevre şartlarının iyileştirilmesi ile mümkündür.

Irk ıslahı amacıyla İlimizde suni tohumlama çalışmaları yoğun bir şekilde sürdürülmektedir. Yerli ırkların ıslahı ve mevcut popülasyonun üstün verim özelliklerinin muhafazası amacıyla 2005 yılında serbest çalışan kuruluşlar ve veteriner hekimler tarafından Müdürlüğümüze intikal ettirilen tohumlanan hayvan sayısı bir önceki yıla göre **% 47,77** oranında artarak **52.220**'ye ulaşmıştır.

Tekirdağ ili hayvancılığında belirleyici olan sığır varlığındaki sayısal anlamda ki artış ile birlikte süt üretiminde yükselme görülmektedir. İl sığır varlığının % 54 'ü saf kültür % 45'i ise verimleri yüksek kültür ırkı melezlerinden oluşmaktadır. Üreticilerimizin uyguladığı besleme ve bakım tedbirleri ve sahip oldukları barınaklar ile hayvancılığa verdikleri önem dikkate alınarak elde edilen verimler yeniden gözden geçirilmiştir. Üretici düzeyinde yapılan araştırmalar ve incelemelerde sağılan hayvanlardan elde edilen süt verimlerinin yükseltilmesi gerektiği ortaya çıkmıştır.

Buna göre temel hayvansal ürünlerden olan **süt** üretimimiz **354.373 ton**, **et** üretimimiz **8.391 ton**, yumurta üretimimiz ise **84.529.100 adettir**. Ayrıca; **626 ton bal**, **49ton** balmumu elde edilmiştir.

Çizelge 4 : İlimiz Hayvancılığının 1995–2005 Yılları Arası Genel Durumu

Konu	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2004'e Göre Değişim (%)
Tarımsal Gayri Safi Üretim Değ. Payı (%)	30	24,91	17,3	27,.57	28,7	26,89	27,82	0,93
Büyükbaş Hayvan Sayısı	139.353	97.804	111.995	108.398	111.944	115.756	127.834	10,43
Kültür Irkı	51.180	56.818	65.800	68.752	71.655	76.403	69.510	-9,02
Kültür Irkı Melezi	85.279	40.194	45.300	38.675	39.320	38.242	57.330	49,91
Yerli	2.185	550	520	478	535	682	738	8,21
Manda	709	242	375	493	434	429	256	-40,33
Suni Tohumlama (Büyükbaş)	15.142	15.972	17.100	18.419	23.062	35.339	**52.220**	47,77
Küçükbaş Hayvan Sayısı	205.360	165.555	162.800	149.355	152.520	148.512	161.467	8,72
Süt Üretimi B.B ve K.B (Ton)	**235.000**	**210.000**	**225.000**	**300.000**	**305.000**	**324.398**	**354.373**	**9,24**
Kırmızı Et Üretimi B.B ve K.B (Ton)	10.000	8.450	6.690	7.758	7.489	8.398	8.391	-0,08
Kümes Hayvanları ve Yumurta Sayıları								
Broiler (Etlik Piliç)	202.085	732.379	933.679	830.800	29.350	132.000	104.500	-20,83
Yumurtacı Tavuk	600.850	378.450	371.350	369.050	265.140	191.200	349.518	82,80
Yumurta Üretimi (bin adet)	97.967	64.115	62.859	63.033	42.802	42.603	84.529	98,41
Hindi	75.695	69.558	24.329	21.510	10.005	9.640	24.397	153,08
Bal Üretimi (Ton)	574	404	320	355	413	456	626	37,28
Balmumu Üretimi (Ton)	12	22	14	13	17	38	49	28,95
Eski Usul Kovan Sayısı	12.316	10.728	9.867	8.721	9.887	7.255	7.707	6,23
Yeni Usul Kovan Sayısı	25.553	25.004	22.845	23.783	24.724	26.826	37.282	38,98
Arıcılık Yapan Köy Sayısı	263	239	237	233	242	243	251	3,29

(Tekirdağ Tarım İl Müdürlüğü Kayıtları**)**

Tekirdağ ili büyükbaş hayvan varlığının ilçelere göre dağılımı aşağıda verilmiştir.

Çizelge 5: Büyükbaş Hayvan Varlığı

İlçeler	Sığır Varlığı			Manda	Toplam
	Kültür	Kültür Melezi	Yerli		
Merkez	8.652	9.589	-	22	18.263
Çerkezköy	1.250	5.450	50	50	6.800
Çorlu	1.214	8.088	-	-	9.302
Hayrabolu	-	17.500	-	-	17.500
Malkara	43.579	7.526	-	34	51.139
M.Ereğlisi	200	2.500	110	-	2.810
Muratlı	4.163	1.200	-	-	5.363
Saray	5.688	4.280	382	150	10.500
Şarköy	4.764	1.197	196	-	6.157
Toplam	**69.510**	**57.330**	**738**	**256**	**127.834**

(Tekirdağ Tarım İl Müdürlüğü Kayıtları)

İl sığır varlığının **% 40'ı Malkara İlçesinde** bulunurken bunu Merkez ve Hayrabolu İlçeleri izlemektedir. Hemen hemen yerli sığır bulunmayan ilde saf kültür ırkı sığır yoğunluğunun en fazla olduğu ilçeler Malkara ve Merkez'dir.

Çizelge 6: Küçükbaş Hayvan Varlığı

İlçeler	Koyun		Keçi	Genel Toplam
	Yerli	Merinos	Kıl Keçisi	
Merkez	15.979	2.362	5.803	18.341
Çerkezköy	6.250	550	550	6.800
Çorlu	11.982	-	302	11.982
Hayrabolu	21.500	-	2.500	21.500
Malkara	29.291	6.500	15.809	35.791
M. Ereğlisi	2.800	-	-	2.800
Muratlı	8.696	-	293	8.696
Saray	4.400	200	240	4.600
Şarköy	6.705	-	18.755	6.705
Toplam	107.603	9.612	44.252	117.215

(Tekirdağ Tarım İl Müdürlüğü Kayıtları)

Önemli ölçüde kırmızı et açığı bulunan ülkemizde damızlık ve süt sığırları üzerindeki kasaplık baskısını azaltacak olan koyunculuğun geliştirilmesine önem ve öncelik verilmesi gerekmektedir. Bunun için son yıllarda yürütülen mera tespit, tahdit ve aplikasyon çalışmalarının sonuçlandırılmasını takiben hızla mera ıslahına başlanması öngörülmektedir.

Çizelge 7: Kanatlı Hayvan Varlığı

İlçeler	Tavuk		Hindi	Ördek	Kaz
	Broiler	Yumurtacı			
Merkez	0	60.245	5.742	3.972	1.958
Çerkezköy	4.000	11.258	277	747	375
Çorlu	12.000	125.000	1.043	2.997	1.219
Hayrabolu	0	50.781	730	8.186	1.571
Malkara	80.000	25.400	15.340	7.420	1.750
M.Ereğlisi	500	3.000	500	200	250
Muratlı	5.000	29.300	231	1.477	355
Saray	3.000	27.000	315	2.839	532
Şarköy	0	17.534	219	1.381	235
Toplam	104.500	349.518	24.397	29.219	8.245

(Tekirdağ Tarım İl Müdürlüğü Kayıtları)

1.3.2.1. Tekirdağ'da süt üretimi ve pazarlanması

Türkiye'de üretilen sütün ancak % 30'u kayıt altına alınabilmiş ve Türk Gıda Mevzuatına uygun tesislerde mamül maddeye dönüştürülmüştür. Tekirdağ'da ise 2005 yılında **354.373** ton süt üretilmiş, bunun **161.115,354** tonu kayıt altına alınmış yani yukarıdan belirtilen nitelikteki işletmelerde işlenmiş ve de süt desteklemesi kapsamında değerlendirilmiştir. Bu açıdan bakıldığında Türkiye'de %**30** olan bu oranın ilimizde **%50** civarında olması Tekirdağ'daki Çizelgenin daha iyi olduğunu göstermektedir (Tarım Bakanlığı Koruma Kontrol Genel Müdürlüğü verileri, 2005).

Tekirdağ İlinde 2005 yılında süt desteklemesinden faydalanan kayıtlı Süt üretim miktarları ilçeler bazında aşağıdaki çizelgede sunulmuştur.

Çizelge 8 : Tekirdağ İli 2005 Yılı Desteklemeye Tabi Kayıtlı Süt Üretim Miktarları

	Hast. Ari Dam.Sığır Yet.Bir. Üyesi Olan İşl. Süt Mikt. (Litre)	Hast.Ari Koop. Üyesi ve Diğer İşl. Süt Mik.(Litre)	Dam.Sığır Yet. Bir. Üyesi Soykütüğü Bazında olan işl. Süt Mik.(Litre)	Tar.Kal. Koop. Üyesi Olan İşl. Süt mik. (Litre)	Danışman Çalıştıran Koop. Üyesi Olan İşl. Süt Mik. (Litre)	Diğer İşl. Süt Mik. (Litre)	İlçe Bazında Toplam Süt Mik.(lt)
Merkez	550.487	1781	5.335.987			16.123.751	22.012.006,00
Çerkezköy		58.667	2.385.547			2.549.720	4.993.934
Çorlu	253.201		1.262.106	1.423.966		4.608.581	7.547.854
Hayrabolu	47.200	13.467	5.252.353,00	4.388.139		16.452.152	26.153.311
Malkara	69.706,50		26.053.429,00	20.103.075,80		30.603.011,00	76.856.222,30
Muratlı	260.543		1.528.818	713.162	352.208	2.323.574	5.178.305
M.Ereğlisi	78.348		307.767			443.168	829.283
Saray	167.865		2.120.450			9.257.894	11.546.209
Şarköy	74.370		306.984,50	1.595.706		4.021.169	5.998.230
Genel Süt Miktarları Toplamı (Lt)	1.528.721	73.915	44.553.442	28.224.049	352.208	86.383.020	**161.115.354**
Brüt Dest.Tutarı (YTL)	114.654,04	4.434,90	2.673.206,49	1.115.420,53	19.371	2.524.445,77	**6.451.532,73**
Net Dest. Tutarı (YTL)	112.360,96	4.346,20	2.619.742,36	1.093.112,12	18.983,58	2.473.957	**6.322.502,07**

(Tekirdağ Tarım İl Müdürlüğü Kayıtları)

Tekirdağ İlindeki Süt Toplama Merkezleri Ve Toplayan Firmalar

Tekirdağ Merkez Süt Birliği kayıtlarına göre Tekirdağ İlinde süt toplayan firmalar, topladıkları merkezler, bu merkezlere yerleştirdikleri soğutma tankların kapasiteleri ve günlük aldıkları süt miktarları aşağıda gösterilmiştir.

Çizelge 9 : Ak Gıda'ya Ait Soğutma Tankları Ve Günlük Süt Miktarları İle Kapasiteleri

S.NO	Soğutma Kazanının Yeri Ve Markası	Kazan Kapasitesi	Soğutma Kazanına Süt Getiren Köyler							Genel Toplam
			Günlük Süt *Lt*	Köy Adı	Günlük Süt *Lt*	Köy Adı	Günlük Süt *Lt*	Köy Adı	Günlük Süt *Lt*	
1	Karaevli	4.000	730	GAZİOĞLU	1320	HUSUNLU	695			2.745
2	Kılavuzlu	2.000	920							920
3	Hacıköy	2.000	1010							1.010
4	Kaşıkçı	4.000	2155							2.155
5	Taşomurca	1.000	410							410
6	Selçuk	1.000	415							415
7	Otmanlı	1.000	662							662
8	Karansıllı	1.000	366							366
9	Nusratlı	1.000	475							475
Ak Gıda'ya Ait Soğ. Tanklarının Günlük Kapasiteleri		17.000								9.158

Kaanlar Firmasına Süt Veren Köyler

Köy Adı	Günlük Süt *Lt*
Dedecik	2147
Kınıklar	1465
Mahramlı	1000
Generli	1100

Danone Firmasına Süt Veren Köyler

Köy Adı	Günlük Süt *Lt*
B.Ali	3000
Feredanlı	4000
Banarlı	3.000
Osmanlı	1000

Çizelge 10: Tekirdağ Merkez Süt Birliğine Ait Soğutma Tankları ve Günlük Süt Miktarları İle Kapasiteleri

S.No	Soğutma Kazanının Yeri Ve Markası	Kazan Kapasitesi	Soğutma Kazanına Süt Getiren Köyler							Genel Toplam
			Günlük Süt lt.	Köy Adı	Günlük Süt lt.	Köy Adı	Günlük Süt lt.	Köy Adı	Günlük Süt lt.	
1	Köseilyas	2.000	950							950
2	Kayı	3.000	2.570							2.570
3	Karadeniz Mh.	3.000	2.075							2.075
4	Yağcı	2.000	1.200							1.200
5	Banarlı	3.000	1.030	DEMİRLİ	305	OSMANLI	290	K.BEZİRGAN	305	2.880
	Banarlı	3.000		K.MURAT	355	ORTACA	595			
6	Kazandere	2.000	770							770
7	Akçahalil	2.000	1.100							1.100
8	Seymenli	1.000	265							265
9	Karahisarlı	2.000	1.010							1.010
10	Y.Kılıçlı	1.800	1.025							1.025
11	Çanakçı	1.800	560							560
12	Işıklar	1.800	960							960
13	Semetli	1.800	565							565
14	Karaçalı	1.800	590							590
15	Oğuzlu	1.800	930							930
16	Yuva	1.500	885							885
17	Evciler	1.800	450							450
18	Ahmetçe	1.800	600							600
19	İnecik	3.000	1.250							1.250
20	Naip	1.000	225							225
21	İnecik Merkez	15.000	0							-
22	İnecik Merkez	5.000	0							-
23	Depoda	3.000	0							-
Tanklarının Günlük Kapasiteleri		**65.900**								**20.860**

Tekirdağ Merkez Süt Birliği Kayıtları

Tekirdağ ilinde toplam 50 adet Süt İşleme Tesisi yer almaktadır. Bu tesislerde süt; beyaz peynir, kaşar peyniri, yoğurt, ayran, tereyağı, süt tozu, dondurma ve pastörize süt gibi ürünlere işlenmektedir. Bu süt işleme tesislerinin ismi ve yer aldığı ilçeler aşağıda verilmiştir.

Çizelge 11 : Tekirdağ İli Merkez İlçedeki Süt İşleme Tesisleri

Şükrü Özcan Süt Mamulleri	Merkez
Kuyucuk Yoğurdu-Yılmaz Gıda San.	Merkez
Balkan Süt Mamulleri	Merkez
Tam Süt	Merkez
Bereket Yoğurdu	Merkez
Hasan Çakır Yoğurt Ayran İmalathanesi	Merkez
Tadım Yoğurt	Merkez
Altın Süt Mamulleri	Merkez
Dağlı Kardeşler	Merkez
Furkan Süt	Merkez

Çizelge 12 : Tekirdağ İli Çorlu İlçedeki Süt İşleme Tesisleri

Unılever Sanayi Ve Ticaret (Algida)	Çorlu
Tezcanlar Süt Ürünleri San.	Çorlu
Kars Karper	Çorlu
Süter Gıda San.Ve Tic.A.Ş.	Çorlu
Sakarya Süt Ve Gıda San.Tic.Kol.	Çorlu
Özşifa Süt Ürünleri	Çorlu
Trakya İzgi Peynirleri	Çorlu
Özen Süt Ve Süt Ürünleri	Çorlu

Çizelge 13 : Tekirdağ İli Çerkezköy İlçesindeki Süt İşleme Tesisleri

Sunar Süt Mamülleri	Çerkezköy
Altan Gürel Mandırası	Çerkezköy
Fırat Gıda-Baharat	Çerkezköy
Remzi Var Mandırası	Çerkezköy
Albayrak Süt Mamülleri	Çerkezköy

Çizelge 14 : Tekirdağ İli Hayrabolu İlçesindeki Süt İşleme Tesisleri

Çakmaz Gıda	Hayrabolu
Seçkin Peynircilik	Hayrabolu
Ergün Çınar Mandırası	Hayrabolu

Çizelge 15 : Tekirdağ İli Malkara İlçesindeki Süt İşleme Tesisleri

Mehmet Yaman Mandıra İşletmesi	Malkara
Kmy Mutlu Süt Ürünleri San.Ve Paz.	Malkara
Ünal Peynircilik İth.İhr.Tic.	Malkara
Ayyıldız Süt Mam.San.	Malkara
Kaanlar Gıda	Malkara
Çevik Süt Mamülleri	Malkara
Naloğlu Mandıracılık San.Tic.Lt	Malkara
Gülkan Peynircilik	Malkara
Maybi Malkara Birlik Süt Ve Süt Mam.A.Ş	Malkara
Şeref Dondurma	Malkara
Kervan Dondurma	Malkara
Ömürcan Yoğurtları	Malkara
Kaya Dondurma	Malkara
Engin Taşçıoğlu Süt Ürünleri	Malkara
Alataş Global Tarım San. Ve Dış Tic. A.Ş.	Malkara

Çizelge 16 : Tekirdağ İli Saray İlçesindeki Süt İşleme Tesisleri

Marmara Süt	Saray
Altıneler	Saray
Orman Yoğurdu	Saray
Yılmazlar Dondurma Ve Boza	Saray

Çizelge 17 : Tekirdağ İli Şarköy İlçesindeki Süt İşleme Tesisleri

Arslan Gıda	Şarköy
Şarköy Çiftlik Gıda San.	Şarköy
Şölen Dondurma-Elif Tulçalı	Şarköy
Alper Dondurma	Şarköy
Korzo Dondurma-Sefer Ruşiti	Şarköy

(Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü Kayıtları-ANKARA)

1.3.2.2. Tekirdağ'da yem üretimi

Tekirdağ'da kaba yem olarak silajlık mısır, macar fiği, yonca, korunga, adi fiğ, hayvan pancarı, sorgum ve tritikale gibi yem bitkileri ekilişi yapılmaktadır. Üretilen bu yem bitkileri genellikle kuru ot ve silaj olarak hayvanlara verilmektedir.

Tekirdağ ilinde üretilen yem bitkileri ve miktarları aşağıdaki Çizelgelarda verilmiştir.

Çizelge 18 : 2005 Yılı Üretilen Yem Bitkileri ve Miktarları

Yem Bitkisi Adı	Köy Sayısı	Çiftçi Sayısı	Ekim Alanı (Da)
Silajlık Mısır	250	3566	43823,593
Macar Fiği	177	1354	15055,378
Yonca	98	308	2198,941
Tritikale	35	78	1438,59
Adi Fiğ	21	34	365,328
Hayvan Pancarı	10	18	108,333
Korunga	9	22	147,905
Sorgum	10	17	119,519
Toplam	**610**	**5397**	**63257 ,587**

(Tekirdağ Tarım İl Müdürlüğü Kayıtları)

Tekirdağ ilinde kesif yem olarak kullanılan fabrika yemini üreten **9** adet Karma Yem Fabrikası bulunmaktadır. Yine ilimizde üretim yapan **14** adet de Ayçiçeği Tohumu Küspesi Fabrikası yer almaktadır. Gerek ilimizde gerekse de diğer illerde üretilen yemlerin ilimizde satışa sunulduğu ruhsatlı **343** adet Yem Satış Bayii bulunmaktadır. Tüm bu fabrikaların isimleri ve bulunduğu ilçeler Çizelge 1 ve Çizelge 2 de gösterilmiştir.

Çizelge 19 : Tekirdağ İlinde Üretim Yapan Karma Yem Fabrikaları

FİRMA ADI	BULUNDUĞU YER
Barka Yem	Çorlu
Trakya Yağlı Tohumlar	Çorlu
C.P. Yem	Hayrabolu
Çimen Yem	Çerkezköy
Batı Yem	Marmaraereğlisi
Malkara Birlik Buzağı Maması	Malkara
Kar Yem	Malkara
Köylere Hizmet Götürme Birliği	Malkara
Özdenler Yem	Muratlı

(Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü Kayıtları-ANKARA)

Çizelge 20 : Tekirdağ İlinde Üretim Yapan Ayçiçeği Tohumu Küspesi Fabrikaları

FİRMA ADI	BULUNDUĞU YER
Sun Yem San.Ve Tıc.A.S.Yem Fab.	Merkez
Gf Atra Gıda Endüstrileri Anonim Şirketi	Merkez
Tekirdağ Yağ Ve Gıda San.Ve Tic.A.Ş.	Merkez
Trakya Birlik Entegre Tesisleri Müdürlüğü	Çorlu
Ersözler Yağ San.Ve Tic.A.Ş.	Çorlu
Antalya Gıda San.Ve Tic.A.Ş.	Muratlı
Vatan Gıda San.Ve Tic.A.Ş.	Çerkezköy
Güryağ Gıda San Ve Tic.Ltd.Şti.	Hayrabolu
Günay Yağ San.Ve Tic.Ltd.Şti.	Hayrabolu
Yeni Gıda Yağ San.Ve Tic.Ltd.Şti	Hayrabolu
Gürsan Yağ Ve Gıda San.Tic.Ltd.Şti.	Hayrabolu
Barış Gıda Ve Yağ San.Tic.Ltd.	Malkara
Kar Yem Gıda San.İth.İhr.Tic.Ltd.Şti.Yem Fab.	Malkara

(Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü Kayıtları-ANKARA)

1.3.2.3 Tekirdağ ili mera durumu

Tekirdağ ilinde tespiti ve tahditi yapılmış mera varlığı ilçe ilçe köy bazında aşağıdaki çizelgelerde verilmiştir. Bu meraların aplikasyon çalışmaları devam etmektedir.

Çizelge 21 : Çorlu Mera Varlığı

Meranın Bulunduğu Köy-Belediye	Alanı(Ha	Meranın Bulunduğu Köy-Belediye	Alanı(Ha
Çorlu Merkez İlçe	127	Marmaracık	35,8
Sarılar	170	Ulaş	147
Yulaflı	254	Kırkgöz	79
Seymen	258	Vakıflar	112,4
Esenler	135,5	Dere Gündüzlü	50
Bakırca	166	Karamehmet	
Ahimehmet	164,1	Paşaköy	117
Önerler	126,3	Misinli	336,7
Şahbaz	108,6	İğneler	15,9
Türkgücü	425		
Çorlu Toplamı			**2828,3**

Çizelge 22 : Tekirdağ Merkez İlçe Mera Varlığı

Meranın Bulunduğu Köy-Belediye	Alanı(Ha)	Meranın Bulunduğu Köy-Belediye	Alanı(Ha)
Kınıklar	40,83	Yuva	0,85
Mahramlı	9,61	Oğuzlu	69,7
Tekirdağ Merkez İlçe	22,42	Kayı	149
Köseilyas	138,7	Gazioğlu	70,8
Yazır	67,75	Nusratlı	104
Demirli	58,62	Karaevli	108,1
Ahmedikli	34,52	Çanakçı	8
İnecik	32,91	Seymenli	63
Bıyıkali	124,7	Kazandere	223
Karansıllı	68	Otmanlı	105,4
Taşomurca	238	Selçuk	280
Dedecik	77,5	Husunlu	81,9
Karahalil	30,65	Kılavuzlu	329,4
Karacamurat	83,18	Güveçli	24
Karabezirgan	37,61	Karacakılavuz	376
Semetli	25,6	Kaşıkçı	384
Kumbağ	27,04	Generli	200
Ormanlı	1,18	Hacıköy	6,5
Yayabaşı	10,69	Ferhadanlı	92,2
Işıklar	1,05	Banarlı	181,4
Ortaca	88,78	Evciler	65,9
Gündüzlü	16,68	Nusratfakı	76,21
Osmanlı	160,82	Araphacı	23,95
Yağcı	7,38	Oruçbeyli	3,35
Yeniköy	4,53	Yukarı Kılıçlı	8,72
Barbaros	19,47	Karaçalı	1,75
Akçahalil	13,74	Naip	72,81
Ahmetçe	26,49		
Karahisarlı	45,84		
Merkez İlçe Toplamı			**4624,23**

Çizelge 23 : Çerkezköy Mera Varlığı

Çerkezköy Merkez İlçe	45	Kızılpınar	380,45
Bahçeağıl	179,7	Uzunhacı	174,45
Kapaklı	6	Veliköy	92,3
Karaağaç	49,6	Yanıkağıl	218,4
Karlı Köy	237		
Çerkezköy Toplamı			**1382,9**

Çizelge 24 : M.Ereğlisi Mera Varlığı

Marmara Ereğlisi	29	Çeşmeli	104,4
Yeniçiftlik	8	Türkmenli	171,4
Yakuplu	76,7		
M.Ereğlisi Toplam			**389,5**

Çizelge 25 : Hayrabolu Mera Varlığı

Hayrabolu Merkez İlçe	913	Fahrioğlu	49,5
Karakavak	216	Kemaller	75,7
Aydınlar	418	Yörükler	121,4
Lahana	384	Bayramşah	1,5
B.Karakarlı	453	Parmaksız	159
Çerkezmüsellim	840	Kurtdere	16
Şalgamlı	192,9	İsmailli	89,5
Doğcalı	161,4	Delibedir	186
Susuzmüsellim	147	Hasköy	411
Karabürçek	200,9	Kutlugün	181
Buzağcı	132	Çıkrıkçı	358
Karababa	98,8	Temrezli	146
Canhıdır	232,9	Kadriye	299
Tatarlı	63,9	Övenler	122,6
Çene	210,2	Avluobası	70
Emir Yakup	163,5	Danişment	173
Yörgüç	10,4	Umurbey	141
Örey	10	Kabahöyük	364
Cambazdere	504	Umurca	1,3
Kılıçlar	143	K.Karakarlı	127
Muzruplu	61	Hedeyli	444
Karayahşi	174,5	Faraş	213
Dambaslar	182,9	Kandamış	120,6
Hayrabolu Toplamı			**9783,4**

Çizelge 26 : Şarköy Mera Varlığı

Bulgur	1,56	Kirazlı	69,35
Çınarlı	61,99	Kızılca Terzi	4,41
Eriklice	39,05	Kocaali	4,33
Gaziköy	0,17	Mursallı	1,37
Gölcük	6,97	Tepeköy	0,79
Hoşköy	0,8	Y.Kalamış	23,4
İğdebağları	4,51	Yayaköy	0,75
		Yeniköy	3,18
Şarköy Toplamı			**222,63**

Çizelge 27 : Malkara Mera Varlığı

Malkara Merkez İlçe	189,92	Yörük	156,3
Ahievren	17,48	Deveci	119
Ahmetpaşa	71,31	Pirinççeşme	78,6
Akışık	2,58	Çavuşköy	35,2
Aksakal	37,4	Kavakçeşme	64,4
Balabancık	209,9	Yenidibek	40
Ballısüle	26,24	Karacagür	344,9
Çimendere	5,71	Ballı	118,8
Dereköy	84,43	Batkın	120,9
Gönence	98,54	Davuteli	97,2
Hacısungur	538,82	Develi	65
İbrice		Gözsüz	124,7
Kadıköy	114,87	Hasköy	175,9
Kalaycı	41,6	Hemit	260
Karacahalil	77,18	Hereke	82
Karaiğdemir	83,88	Izgar	197,4
Kermeyan	179,53	İbribey	195
Kiremitlik	117,72	Kozyörük	891,7
Kırıkali	42,28	Bayramtepe	76
Kuyucu	24,09	Bağpınar	48,1
Küçükhıdır	42,11	Çınaraltı	76
Kürtüllü	203,85	Doğanköy	199,2
Müstecep	13,45	Dolu Köy	224
Sağlamtaş	61,42	Demircili	58,5
Sarnıç	344,03	Sarıyar	136
Sırtbey	20,26	Şahin	336,5
Vakıfiğdemir	11,51	Güneşli	86,3
Yaylagöne	175,92	Yılanlı	189
Yenice	14,18	Mestanlar	86
Yörücek	157,91	Tekke Köy	101
Karamurat	193,9		
Malkara Toplamı			**7985,62**

Çizelge 28 : Muratlı Mera Varlığı

Muratlı Merkez İlçe	70,4	Yukarısırt	48,4
A.Sevindikli	221	İnanlı	93,2
Kırkkepenekli	309	Hanoğlu	3,1
Y.Sevindikli	308	Balabanlı	92
Yeşilsırt	210	Yurtbekler	130,8
Kepenekli	88	Yavaşça	34,8
Müsellim	134	Ballıhoca	133,6
Muratlı Toplamı			**1876,3**

Çizelge 29 : Saray Mera Varlığı

Demirler	282	Kadıköy	160,67
Edirköy	48	Karabürçek	191,68
Göçerler	296,43	Kavacık	0,7
Güngörmez	4,8	Kurtdere	198,72
K.Yoncalı	5,4	Osmanlı	205,9
B.Yoncalı	56	Servi	178,9
Bahçedere	70,5	Sinanlı	168,35
Bahçeköy	1,9	Sofular	147,39
Beyazköy	338,6	Yuvalı	157,7
Çukurtyurt	451,64	Çayla	199,6
Saray Toplam			**3164,88**
TEKİRDAĞ GENEL TOPLAMI			**32257.76**

1.3.2.4 Su ürünleri üretimi

İlimiz tarımsal gayrı safi üretim değeri içinde % 0,51 payı olan su ürünleri üretimi ağırlıklı olarak Merkez ilçe, M.Ereğlisi ve Şarköy kıyı şeridinde yapılmaktadır. Göletlerimizde yoğunlukla aynalı sazan ve pullu sazan avcılığı yapılmakta olup, avcılık Karaiğdemir Baraj Gölünde ticari,diğer göletlerde ise sportif amaçlı olarak yapılmaktadır.

Denizlerimizde İstavrit, Hamsi, Palamut, Levrek, Lüfer, Çinekop ve Karides İstihsali 1 Eylül-30 Nisan tarihleri arasında yoğun bir şekilde yapılmakta, diğer dönemlerde ise Su Ürünleri Sirkülerince müsaade edilen av araçları ile küçük balıkçı tekneleri tarafından tür yasağı olmayan su ürünleri avcılığı yapılmaktadır.

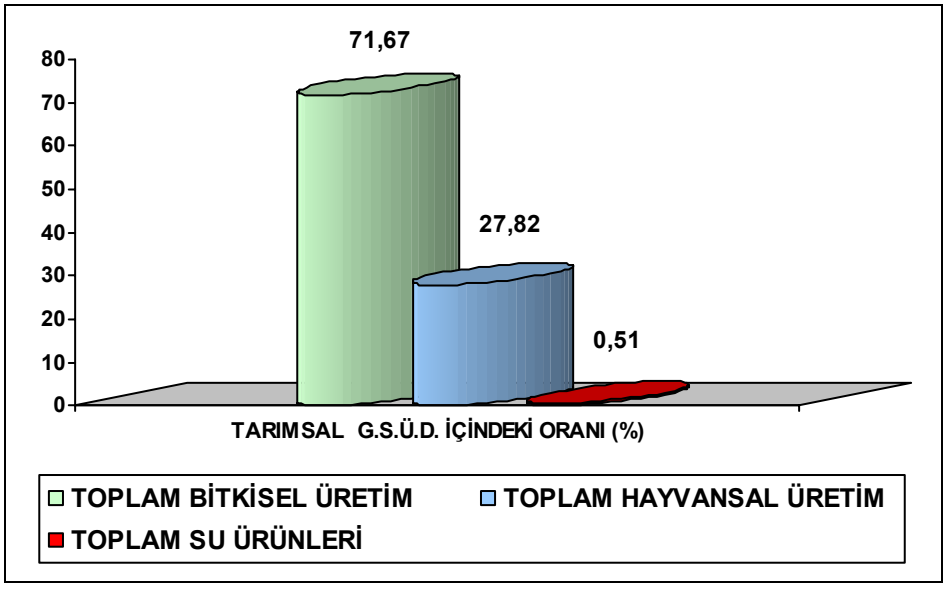
1.4. TEKİRDAĞ İLİ TARIMSAL GAYRİ SAFİ ÜRETİM DEĞERLERİ

Aşağıdaki çizelgede de görüldüğü üzere Tekirdağ ili tarımsal gayri safi üretim değerleri içinde hayvansal üretimin payı % 27,82 olmuştur.

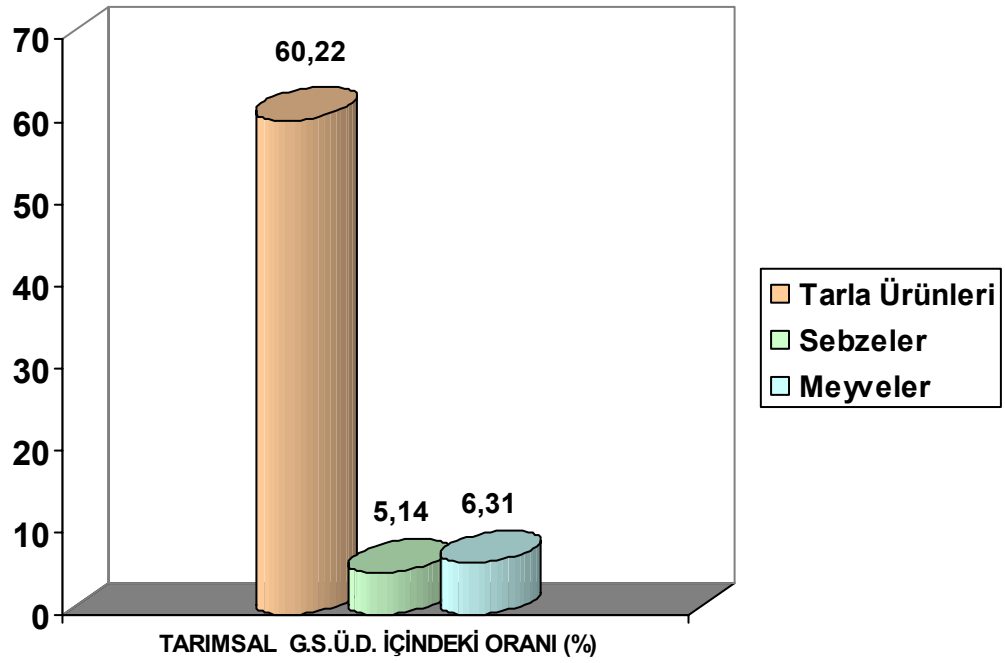
Çizelge 30: Tekirdağ İli Tarımsal Gayri Safi Üretim Değerleri

ÜRETİM KOLU	G.S.Ü.D. (1000 YTL)	TARIMSAL G.S.Ü.D. İÇİNDEKİ ORANI (%)
Toplam Bitkisel Üretim	676.818,00	71,67
Tarla Ürünleri	568.631,87	60,22
Sebzeler	48.557,71	5,14
Meyveler	59.628,42	6,31
TOPLAM HAYVANSAL ÜRETİM	**262.697,81**	**27,82**
Toplam Su Ürünleri	4.805,58	0,51
GENEL TOPLAM	**944.321,39**	**100,00**

(Tekirdağ Tarım İl Müdürlüğü Kayıtları)

Şekil 2 : 2005 Yılı Tarımsal Gayri Safi Üretim Değerlerini Oluşturan Alt Sektörler

Şekil 3 : Tarımsal Gayri Safi Üretim Değerlerinde Bitkisel Üretimi Oluşturan Alt Dallar

Çizelge 31 :Hayvansal Ürünler Gayri Safi Üretim Değerleri (1000 YTL)

Hayvansal Üretim	2005	Birim Fiyatı (YTL)	Toplam Fiyat (YTL)
Broiler (Etlik Piliç) adet	78.650	2,5	196,62
Yumurtacı Tavuk (adet)	167.250	1,75	292,69
Hindi (adet)	18.645	30	559,35
Süt Üretimi (Ton)	**354.373.000**	0,5	177.186,50
Kırmızı Et Üretimi (Ton)	8.391.000	8,5	71.323,50
Yumurta Üretimi (Adet)	84.529.100	0,1	8.452,91
Bal Üretimi (Ton)	626	6	3.756,00
Balmumu Üretimi (Ton)	49	10	490,00
Yapağı (Kg)	99.680	4	398,72
Kıl (Kg)	11.862	3,5	41,52
T O P L A M :			**262.697,81**

(Tekirdağ Tarım İl Müdürlüğü Kayıtları)

1.5. İLİMİZDEKİ BÜYÜKBAŞ HAYVANLARDA SOY KÜTÜĞÜ PROJESİ UYGULAMALARI

İlimiz, sığır varlığı bakımından ülkemiz genelinde ön sıralarda yer almamıza karşın , hayvancılığı gelişmiş ülkelerle mukayese edildiğinde hayvansal ürünler üretim değerlerinin toplam tarımsal üretim içindeki payının olması gerekenden daha az olduğu görülmektedir. Hayvansal üretimin arttırılmasının yolları; bakım – besleme ile ıslahtır. Bakım – besleme ile ancak hayvanların genotipinin müsaade ettiği oranda verim alınabileceğinden üretimin artırılabilmesi için sığır varlığının ıslahı şarttır.

Islah çalışmalarında temel esas, ıslah edilecek popülasyonun tanınması ve gelecekte gerçekleşmesi beklenen şartlar için yetiştirilecek neslin planlanmasıdır. Şartlarımıza adapte olmuş, hastalıklara dayanıklı, yüksek verimli gelecek neslin önceden planlanıp, elde edilmesinin yolu, soy kütüğü sistemine sahip olunması ve ülkesel ıslah programının uygulanmasıdır.

Bu çerçevede ülkemizde uygulanacak sığır ıslah programlarının temelini teşkil edecek soy kütüğü sistemini oluşturmak amacıyla "Damızlık Süt Sığırlarında Soy kütüğü Talimatı" Bakanlık Makamının 06.01.2000 tarih ve TSKD/SK-003 sayılı olurları ile yürürlüğe konulmuş bulunmaktadır.

Soykütüğü; dünyaca tanınmış ve/veya Türkiye'de mahalli olarak geliştirilmiş ırkların özelliklerini gösteren sığırların ırk özelliklerinin ve verim seviyelerinin iyileştirilmesi amacıyla teknik açıdan genetik özelliklerini tespit ederek ırk ile ilgili üretim ve seleksiyon aktivitelerini yönlendirmek ve bu sayede ekonomik değerlendirmeyi yapabilmek için oluşturulan bir sistemdir.

Bakanlığımızca uygulamaya konulan "Ulusal Soykütüğü Programı" çerçevesinde 2005 yılı sonu itibariyle soykütüğü ve önsoykütüğü kaydı tutulmak üzere kulak küpesi takılan hayvanlara ve işletmelere ait bilgiler Çizelge 32'de verilmiştir.
İlimizde soy kütüğü çalışmaları Bakanlığımız tarafından yetki verilen Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği tarafından yürütülmektedir. İlde yürütülen ön soy ve soy kütüğü projelerine ilişkin veriler aşağıda Çizelge 32-33-34 'de özet olarak verilmektedir.

2000 yılında uygulanmaya başlayan "Hayvancılığın Desteklenmesi Hakkındaki Karar ve 2000/10 sayılı tebliğ " ın uygulamaya geçişi ve 2005/8503 sayılı Hayvancılığın

Desteklenmesi Hakkındaki Karar ile uygulamaya konulan 05/07/2005 tarih ve 228 sayılı Bakanlık oluru çerçevesinde destekleme kararı alınmıştır. Bu destekleme modelinin üye işletmelere sağladığı avantajlar nedeni ve gösterilen gayretler sonucu Soy kütüğü çalışmalarını yürüten Damızlık Yetiştiriciler Birliği'nin üye sayısı, 1488'e ulaşmış olup, bunun yaklaşık yarısını hayvancılığın yaygın olarak yapıldığı Malkara İlçesi yetiştiricileri oluşturmaktadır.

Çizelge 32: Tekirdağ İli Soy ve Önsoykütüğü Yaş ve Cinsiyete Göre Hayvan Varlığı

Kayıt Türü	DİŞİ HAYVAN VARLIĞI					G.Toplam
	Buzağı	Dana	Düve	İnek	T.Dişi	
Soykütüğü	1549	2929	6517	13239	24234	48468
Önsoykütüğü	84	2432	14282	37752	54550	109100
Toplam	1633	5361	20799	50991	78784	157568

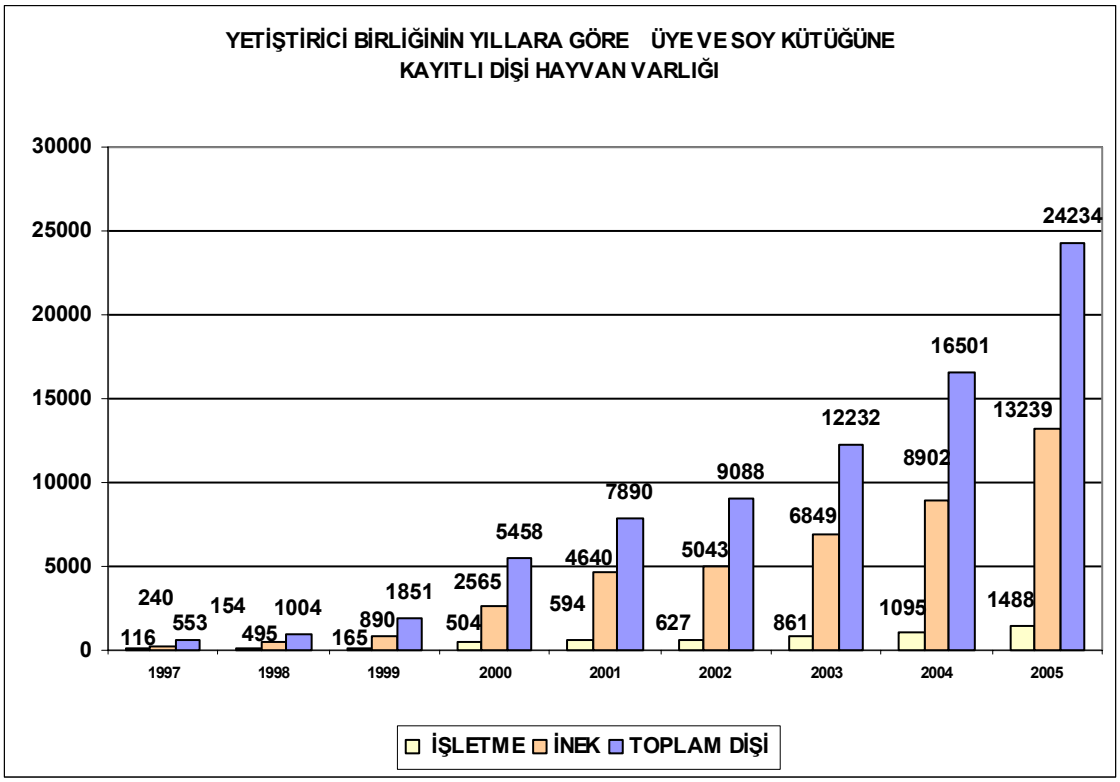
Kayıt Türü	ERKEK HAYVAN VARLIĞI					G.Toplam
	Buzağı	Dana	Tosun	Boğa	T.Erkek	
Soykütüğü	1472	2902	3376	1281	9031	33265
Önsoykütüğü	92	2543	4546	3178	10359	64909
Toplam	1564	5445	7922	4459	19390	98174

(Tekirdağ Damızlık Yetiştiricileri Birliği Kayıtları)

Çizelge 33 : Bilgi İşlem Merkezine Kayıtlı Soy Kütüğü Üye Sayıları

İLÇE ADI	SOYKÜTÜK ASİL ÜYE SAYISI	%
ÇERKEZKÖY	103	6,92
ÇORLU	53	3,56
HAYRABOLU	299	20,09
MALKARA	662	44,49
MARMARAEREĞLİSİ	16	1,08
MERKEZ	217	14,58
MURATLI	35	2,35
SARAY	91	6,12
ŞARKÖY	12	0,81
TOPLAM	1488	100,00

(Tekirdağ Damızlık Yetiştiricileri Birliği Kayıtları)

Şekil 4 : Yetiştirici Birliğinde Kayıtlı Hayvan Sayıları

Çizelge 34 : Önsoy ve Soy Kütüğü Irk Bazında Kayıtlı Hayvan Varlığı

ÖNSOY VE SOY KÜTÜĞÜ IRK BAZINDA KAYITLI HAYVAN VARLIĞI									
Irk Adı	**İnek**	**Düve**	**Dişi Dana**	**Dişi Buzağı**	**Tosun**	**Erkek Dana**	**Erkek Buzağı**	**Boğa**	**Toplam**
Abeerden-Angus M.					1				1
Brown Swiss	56	16	2	3	8	6	5	10	106
Brown Swiss M.	11	17	10	1	18	7		1	65
Charolaıs	4	17	10	1	18	7		1	65
Charolaıs M.		3	11	1	2	9	1		27
Doğu Anad.Kırmızı	1								1
Holstein Frıesian	50525	20463	5187	1595	7705	5245	1525	4365	**96.610**
Holstein Frıesian	98	78	10	3	40	19	3	19	270
Jersey	1								1
Kırmızı Alaca	11	2	2					1	16
Kırmızı Alaca	7	5	34	13	11	27	10	3	110
Limousin M.		24	9	1	21	10	2		67
Marchigiana						1			1
Montbeliarde	10	5	3	1	3	1	1		72
Simental	181	65	18	6	31	13	5	16	335
Simental M.	25	91	73	6	71	100	10	20	396
Yerli Kara	13	2			1				16
Yerli Kara M.	2		1						3
Zavot	7					3			10
Zavot M.		2							2
Genel Toplam									**98.174**

(Tekirdağ Damızlık Yetiştiricileri Birliği Kayıtları)

1.5.1. Tekirdağ Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğine Üye İşletmelerin Döl Verim Karakteristikleri

Tekirdağ ilinde anket çalışmasının yapıldığı köylerde Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğine üye işletmelerdeki sığırlara ait kayıtlardan yararlanılarak ilkine buzağılama yaşı, gebelik başına tohumlama sayısı ve buzağılama aralığı bulunmuştur. Bunlardan buzağılama aralığı doğumdan gebe kalmaya kadar olan süre ve gebe kalmadan doğuma kadar olan süre olmak üzere ikiye ayrılır. Gebelik peryodu ırka göre değişmek üzere 275-283 veya daha fazla olabilecek şekilde sabittir. Bir sürünün ortalama buzağılama aralığı kolayca hesaplanabilir (Soysal, M.İ. ,1988). Söz konusu köylerde bulunan üye işletmelerdeki ineklere ait İlkine buzağılama yaşı ortalaması 29 ay, Gebelik başına tohumlama sayısının ortalaması 2, Buzağılama aralığının ortalaması 359 gün olarak bulunmuştur.

Çizelge 35 : Damızlık Sığır Yetiştiriciler Birliğine Üye İşletmelerin Döl Verim Özellikleri

Köy Adı	Hayvan No	İlkine Buzağılama Yaşı(ay)	Gebelik Başına Tohum Yaşı	Buzağılama Aralığı (gün)
Banarlı	1	25	1	412
	2	26	1	297
	3	19	3	473
	4	25	1	430
	5	21	3	332
	6	28	2	326
	7	34	1	290
	8	26	2	299
	9	24	3	329
	10	25	1	421
Bıyıkali	1	22	3	288
	2	27	1	311
	3	30	1	398
	4	22	2	340
	5	25	1	295
	6	24	1	289
	7	26	2	300
	8	30	2	386
	9	26	2	297
	10	26	1	304

Köy Adı	Hayvan No	İlkine Buzağılama Yaşı(ay)	Gebelik Başına Tohum Yaşı	Buzağılama Aralığı (gün)
K.Kepenek	1	28	3	331
	2	31	1	379
	3	26	4	293
	4	24	1	350
	5	30	1	390
	6	31	1	398
	7	23	3	323
	8	22	1	324
	9	24	1	288
	10	23	1	332
Karacakılavuz	1	25	3	291
	2	23	2	373
	3	24	3	541
	4	39	2	413
	5	24	1	278
	6	30	2	389
	7	32	4	460
	8	26	4	404
	9	30	1	393
	10	26	1	409
Balabancık	1	33	2	347
	2	22	2	305
	3	23	3	330
	4	39	2	270
	5	24	1	362
	6	59	1	337
	7	23	1	399
	8	22	1	472
	9	23	2	365
	10	19	2	443
Merkez	1	24	2	352
	2	42	2	422
	3	25	1	324
	4	25	4	447
	5	47	6	366
	6	28	3	259
	7	31	1	379
	8	28	1	447
	9	73	2	372
Yağcı	1	48	4	330
	2	30	2	243
	3	27	3	287
	4	25	1	394
	5	28	2	416
	6	25	2	304
	7	29	1	343
	8	34	1	340
	9	48	2	359
Toplam:7	**Toplam:68**	**Ortalama: 29**	**Ortalama: 2**	**Ortalama: 356**

2. ÖNCEKİ ARAŞTIRMALAR

2.1. SİYAH-ALACA (HOLSTEİN) IRKININ MENŞEİ

Hollanda'nın Kuzey Hollanda ve Batı Friesland bölgelerinde geliştirildiği için bu ırk *Holstein-Friesian* adını almıştır. Bos primigenius'tan kök almıştır. Bu ırk için çeşitli ülkelerde Holstein-Friesian ve Siyah-Alaca gibi adlar kullanılmaktadır. Türkiye'de bu ırk Holstein, Hollanda ve Siyah-Alaca isimleri ile anılmaktadır. Dünyada, en yaygın olan sığır ırklarından birisidir. En çok yetiştirildiği ülkeler arasında Hollanda, Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, İngiltere, Almanya, Danimarka, Fransa ve İsrail sayılabilir. Daha az sayıda olmakla birlikte, diğer bütün Avrupa ülkelerinde ve bu arada Türkiye'de de yetiştirilmektedir. Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada'daki Siyah-Alaca sığırlar süt verimine büyük ağırlık verilerek yetiştirildiklerinden, vücut tipi bakımından sütçü ırklara yakındırlar. Avrupa ülkelerinde yetiştirilen sütçü ırkların en iri yapılısı olan Siyah-Alaca sığırlar ise tam anlamı ile kombine verimlidirler. Yeryüzündeki mevcudu 100 milyondan fazladır Bu ırk sığırlar Türkiye'ye 1958 yılında başlayarak getirilmişlerdir..

2.2. TÜRKİYE'DE SİYAH-ALACA (HOLSTEİN) IRKININ YAYILMA ALANLARI

Siyah-Alaca ırkının Türkiye'de yetiştirilmesine 1958 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nden Bursa Karacabey Harası'na getirilen inek ve boğalarla başlanmıştır. Sonraki yıllarda Federal Almanya, İngiltere, İsrail, Danimarka ve tekrar Amerika Birleşik Devletleri'nden Hayvancılık kurumlarına ve bazı özel işletmelere Siyah-Alaca inek ve boğalar ithal edilmiştir. Gerek yapılan bu ithaller ve gerekse ülkede yetiştirilen hayvanlarla Siyah-Alaca sığır popülasyonu giderek büyümektedir. Bu ırk sığırlar Türkiye'de daha çok Ege, Marmara ve Akdeniz Bölgeleri'nde yetiştirilmektedir. Siyah-Alaca ırkının en yaygın olduğu iller Bursa, Balıkesir, Çanakkale, İzmir, Manisa, İstanbul, Tekirdağ, İzmit, Sakarya, Adana ve Antalya illeridir. Bu illerde saf Siyah-Alaca yetiştiriciliği yapan modem işletmeler vardır. Ayrıca, bu illerdeki yerli ırk sığırların Siyah Alaca ırkı ile melezlenerek ıslah edilmeleri için de çalışmalar

yapılmaktadır. Suni ve tabi tohumlama yoluyla yürütülen bu çalışmalar için gerekli Siyah-Alaca boğaları, ilgili bölgelerde bulunan devlet hayvancılık kurumlarındaki elit Siyah Alaca sürülerinden ve özel sığırcılık işletmelerinden sağlanmaktadır

2.3. MORFOLOJİK YAPILARI

Siyah-Alaca ırkında vücut örtüsünün rengi siyah-beyaz alacadır; yani hayvanın vücudu üzerinde siyah ve beyaz renkler büyük parçalar halinde yan yana bulunmaktadır. Siyah-Alaca sürülerinde nadiren de olsa düz siyah, düz beyaz ve kırmızı beyaz alaca buzağılar da doğabilir. Ancak bu gibi bireyler çoğu ülkelerdeki Siyah-Alaca Yetiştiricileri Dernekleri'nce sürü kitabına (herdbook) kaydedilmezler. Bu ırk Hollanda'nın serin iklimli ve bol otlakları olan bölgelerinde geliştirildiğinden, bakım ve besleme koşullan iyi olmayan yerlerde ve iklimi sıcak bölgelere iyi uyum gösterememektedir.

2.4. . SİYAH-ALACA (HOLSTEİN) IRKININ VERİMLERİ

Siyah-Alaca ırkı Hollanda'nın çok iyi bakım ve besleme ve serin iklim koşulları altında geliştirilmiş bir ırktır. Bu nedenle verim yeteneklerin en iyi bir biçimde bol yem üretilebilen serin iklimli ovalık bölgelerde gösterebilir; sıcak iklim ve fakir bakım ve besleme koşulları altındaki uyum durumu iyi değildir. Bununla birlikte, yüksek süt verme yeteneği ve et veriminin de iyi olması nedeniyle bu ırk dünyanın birçok ülkelerine yayılmıştır ve bu ülkelerdeki sayıları diğer ırklar aleyhine sürekli artmaktadır.

2.4.1. Süt Verimleri

Siyah-Alaca ırkında inek başına bir laktasyondaki ortalama süt verimi ülkelere göre önemli farklılıklar göstermektedir. Ortalama süt verimi Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada'da 5500-6500 kg, İsrail'de 5000-5500 kg, İngiltere, Hollanda ve Federal Almanya'da 4250-4500 kg düzeyindedir. Türkiye'de bu ırk sığırlar çok değişik koşullarda yetiştirildiklerinden çeşitli sürülerde süt verimi düzeyleri büyük farklılıklar göstermektedir (3000 kg ile 550 kg arasında). Ortalama laktasyon süresi 300-320 gündür. Siyah-Alaca ırkı dünyanın en yüksek süt veren sığır ırkı olmakla birlikte sütteki yağ oranı diğer kültür ırklarına bakınca düşüktür (%3.5-3.8). Genel olarak sütte yağ oranı yüksek olan ırklarda sütteki diğer katı maddeler (protein, karbonhidrat, v.b.) oranı da yüksek ve yağ oranı düşük olan ırklarda diğer katı maddeler oranı da düşük olduğundan, bu ırkın sütünde yağ dışındaki katı maddeler oranı da düşüktür.

Hollanda ve Danimarka'dan ithal edilen ve onlardan Türkiye'de doğmuş sığırlara ait 464 laktasyonu inceleyen Çetegen (1978) Siyah-Alaca'ların gerçek süt verimlerini 2801± 39,9 kg., 305 gün esasına göre düzeltilmiş süt verimleri de ±31,8 kg olarak bildirmiştir.

Çukurova bölgesi entasif tarım işletmelerindeki Avrupa orijinli siyah alacaların 1. laktasyon süt verim ortalamasını 3042,78 kg. laktasyon süresini 279,4 gün olarak bildirmişlerdir (Özcan ve Ark., (1976).

Ege Bölgesi Zirai Araştırma Enstitüsünde yetiştirilene siyah-alacalarda 305 günlük süt verimi 3349,16 kg., gerçek süt verimi 3400,48 kg. ve laktasyon süresini 296,75 gün olarak tespit etmişlerdir(Tümer ve Ark., 1985).

Lüleburgaz'da bir kamu tarım işletmesinde yetiştirilen siyah-alaca sığırlarda yapılan çalışmada tüm yıllar üzerinden ortalama süt verimini 331,58 günde 8144, 123 kg. olarak bulmuşlardır(Soysal ve Özder, 1989).

Amasya ili entansif süt sığırcılığı kapsamındaki 31 işletmede 305 günlük süt verimi ortalamasının Alman orijinlerde 3259,4±46,3 kg., Danimarka orijinlerde ise 4168,3±157,1 kg; laktosyon süresi ortalamalarını Alman orijinlerde 323,08±3,94 gün, Danimarka orijinlilerde 349,1±9,5 gün olarak bildirmektedirler(Şekerden ve Özkütük,1987).

Kanada'da performans testine tabi tutulan 119931 siyah-alaca inekte son 5 yıllık ortalama laktasyon süresini 304 gün ve süt verimini 5288 kg. olduğu bildirilmektedir(Anon,1975).

Brezilya'da yetiştirilen siyah-alacalarda ortalama süt verimini 2543,9±42,28 kg. bulmuşlar ve ineklerin maksimum süt verimini 85–96 aylık yaşlarda ulaştıklarını bildirmişlerdir (Fenton ve Ark. 1978).

Almanya'dan ithal edilip Karacabey Harasına getirilen Esmer, Simental ve Siyah-Alacaların adaptasyon yeteneklerini karşılaştırmak amacıyla yapılan bir çalışmada, siyah-alacaların süt verimi 2958 kg. bulunmuş ve bu değerin diğer iki ırkın süt veriminden daha yüksek olduğu belirtilmiştir (Alpan, 1976).

Tekirdağ'da özel bir süt sığır işletmesindeki siyah-alacalarda yapılan bir çalışmada 305 günlük süt verim ortalamasını 5326 lt. olarak tespit etmişlerdir(Soysal ve Özder ,1989).

Ankara Şeker Fabrikası çiftliğinde Yetiştirilen Siyah-Alaca'ların süt verim özelliklerinin incelendiği bir araştırmada, buzağılama yılının gerçek süt verimi, ortalama günlük süt verimi ve laktasyon süresi için çok önemli (P 0,01), buzağılama yaşının günlük ortalama süt verimi için çok önemli (P 0,01), diğer süt verim özellikleri için ise önemsiz (P>0,05) bir çevre faktörü olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte buzağılama mevsiminin ele alınan süt verim özelliklerine olan etkisi önemsiz (P>0,05) bulunmuştur (Yener ve ark., 1994)

İç Anadolu şartlarında yetiştirilen siyah-alacaların 1985-1991 yılları arasındaki kayıtlarını inceleyerek, değişik mevsimlerin süt verimine etkisini araştırmışlar ve mevsimin laktasyon süt verimi ve laktasyon süresini önemli derecede etkilediğini saptamışlardır. Araştırmada en uzun laktasyon süresi yazın buzağılayan ineklerde belirlenmiştir.

Tekirdağ ili bir kamu entansif süt sığırcılığı işletmesinde yetiştirilen siyah-alaca süt sığırlarının 1979- 1989 peryodunda 348 laktasyonda 305 günlük süt verim ortalamasını 3142,58 lt. ve laktasyon süresi ortalamasını 275,11 gün olarak saptamıştır (Gökalp, 1990).

2.5. BAKIM VE BESLEME KOŞULLARI

Çanakkale ili merkez ve köylerinde siyah alaca süt sığırı yetiştiriciliği yapan işletmelerin mevcut durum ve sorunları isimli çalışmada, işletmelerin % 83,28'i 1-5 baş arasında değişen miktarlarda sağmal ineğe sahiptir. İşletme sahiplerinin 3-8 kg / gün arasında değişen miktarlarda süt yemi kullanılmaktadır. Yöredeki çayır-mer'a alanları uygun koşullara sahip değildir. Aynı zamanda yörenin iç kesimlerinin dağlık bir yapı göstermesi nedeniyle hayvancılık kıyı şeridindeki ovalık kesimde daha fazla gelişmiştir. Üreticiler yeterli miktar ve kalitede kaba yeme sahip değildir. İşletmelerin % 35,7'sinde 1-10 kg / gün arasında değişen miktarlarda kaba yem kullanılmaktadır. İşletmelerin % 64,23'ünde silaj kullanılmamaktadır. Süt yemlerinin kullanımı süt verimine göre yapılmamaktadır. İşletmelerin çoğunda süt yemi süt sığırlarının yaşama payı ihtiyaçlarının karşılanmasında kullanılmaktadır.

Yetiştiricilerin başlıca sorunları; Yem fiyatlarının yüksek oluşuna karşın süt fiyatlarının düşük olmasıdır. Kredi, pazarlama, yem kalitesi, mekanizasyon eksikliği, veteriner ve hayvan sağlığı hizmetlerinin yetersizliği gibi sorunlar bunu izlemektedir (Çalış, 1999)

Tekirdağ ilinde ithal ineklerle çalışan işletmelerin durumu ve sorunları isimli araştırmada Tekirdağ'da yürütülmüş ve araştırmanın materyalini 1981990 yılları arasında projeye bağlı olarak ithal inek edinmiş Tekirdağ merkez ve Malkara ilçeleri ile buna bağlı 27 köydeki toplam 75 işletme oluşturmuştur. İşletme başına düşen ortalama düve sayısı 3,94'tür. İşletme başına düşen ortalama hayvan sayısı 10,68'dir. İşletmelerin % 42,7'si kuru dönemde ayrı bir besleme uygulamamaktadır. İşletmelerin %32'si günde 2 defa, %48'i günde 3 defa, %9'u günde 4 defa, %11'i ise sürekli olarak sulamaktadır.

İşletmelerin %33'ü iki sağım, %67'si 3 sağım yapmaktadır. Sağım işletmelerin % 24'ünde elle, % 76'sında makine ile yapılmaktadır. İşletmelerin % 72'sinde doğumdan 2 ay diğerleri daha erken kuruya alınmaktadır. İşletmelerin % 85'i doğan buzağıların göbeklerini dezenfekte etmektedir. İşletmelerin % 50'si doğumdan 2 ay sonra boğaya vermektedir (Akman ve Özder, 1992)

Hatay ili ve çevresinde süt sığırı yetiştiriciliği ve sığır besiciliği yapılan tarım işletmelerinin teknik, ekonomik ve yapısal özellikleri isimli araştırma sonuçlarına göre, süt sığırcılığı yapılan işletmelerin % 75'i ekstansif koşullarda yetiştiricilik yapmaktadır. Bölgedeki süt sığır varlığının % 10'unu kültür ırkları, %46'sını genotipler ve % 44'ünü de yerli ırklar oluşturmaktadır. İşletme başına sağmal inek sayısı ise 4,2 baş olarak hesaplanmıştır. Etüd edilen işletmelerde görülen en önemli sorunlar: üretilen sütün, damızlık hayvanların ve değer fiyata satılamaması, çayır ve mer'aların yetersizliği, sermaye yetersizliği, kredi miktarının yetersizliği ve kredi alımında görülen zorluklardır (Tapkı, 1996).

Ayaş ilçesine bağlı köylerdeki süt sığırcılığının yapısı isimli çalışma Ankara iline bağlı Ayaş ilçesi ve köylerinde yürütülmüş olup, araştırmada bölgedeki mevcut süt

sığırcılığını genel yapısının yansıtılması amaçlanmıştır. Örnek işletmelerin % 69'unun 1-5 BBHB'ne sahip, % 28'i 6-10 BBHB'ne sahip, %3'ü ise 11 ve üzeri BBHB'ne sahiptir. Bölgedeki toplam işlenebilir arazi varlığının %2,1inde yem bitkileri üretimi yapılmaktadır. Ele alınan işletmelerde yapılan süt kontrolü sonucunda, ortalama laktasyon süresi 254,6 ± 5,54 gün, inekler ait ortalama günlük süt verimi 12,7 ± 0,41 lt., ortalama laktasyon süt verimi ise 3211,2 ± 90,90 lt. olarak saptanmıştır (Şahin , 1994).

Diyarbakır ili merkez ilçeye bağlı köylerdeki süt sığırcılığının yapısı isimli çalışmada incelenen işletmelerin % 47'sinin 1-5 BBHB'ne, % 29'unun 6-10 BBHB'ne ve % 24'ünün ise 11 ve daha fazla BBHB'ne sahip olduğunu belirtmiştir. Merkez ilçeye bağlı köylerde toplam işlenebilir arazi varlığının yem bitkileri için kullanılmakta olduğu belirlenmiştir (Tutkun, 1999).

Bolu ilinde sığır yetiştiriciliğinin yapısı isimli çalışmada büyük baş hayvan birimi esasına göre gruplandırılan süt sığırı işletmelerinin % 79,6'sını 1-5 BBHB'ne kapasiteli küçük işletmeler, % 17,5'ni ise 6-10 BBHB kapasiteli orta ölçekli işletmeler ve %2,9'unu 11 ve üzeri BBHB'ne sahip büyük ölçekli işletmelerin oluşturduğu tespit edilmiştir. Sığır besiciliği işletmelerinde besideki hayvan sayısı esas alınmak koşulu ile işletmelerin % 66,7'sini 1-50 baş hayvan kapasiteli, % 33,3'ü 51 ve üzeri işletmelerin oluşturduğu saptanmıştır. Sığırların %56,8'ini siyah-alaca ırkı ve melezlerinin, %14,7'sini esmer ırkı ve melezlerinin, %8,7'sinin simmental ırkı ve melezlerinin, geriye kalan %19,7'sinin ise yerli ırk sığırların oluşturduğu belirlenmiştir. İncelenen işletmelerde toplam işlenebilir arazinin %8,6'sının yem bitkilerinin üretimine ayrıldığı tespit edilmiştir. Ele alınan ineklere ait ortalama laktasyon süresi 230,3 ±17,48 gün, günlük ortalama süt verimi ise 10,2±0,96 kg. olarak hesaplanıştır(Şahin, 2000).

Sivas İli sığırcılık işletmelerinde uygulanan bakım ve beslemenin irdelenmesi isimli çalışmada Sivas yöresinde uygulanan bakım ve besleme yöntemleri incelenmektedir. Öncelikle Sivas yöresinin tarımsal yapısı hakkında genel bilgiler verilmiş, daha sonra literatür bildirişleri ile Sivas yöresinde uygulana bakım ve besleme yöntemleri tartışılmıştır. Sığırcılık işletmelerinde bakım ve beslemenin yetersiz olduğu gözlenmiştir(Özsan, 1988).

Tokat ili merkez ilçesinde ithal sığır yetiştiren tarım işletmelerinin yapısı isimli çalışmada toplam hayvan varlığının BBHB cinsinden %84,5'ini oluşturan sığırların %55,23'ü esmerdir. Bu işletmelerin %17,78'inde 1-5 baş, %44,44'ünde 6-10 baş ve %37,78'inde 11 baş ve üzeri sığır olduğu hesaplanmıştır. İşletme başına düşen ortalama 66,5 da arazinin yem bitkilerine ayrılan %14'ünde kaba yem olarak yonca kuru otu ve korunga üretildiği belirlenmiştir. İşletmelerin %71,11'inin satın alarak sağladığı karma yemin %51,16'sını süt yemi oluşturmaktadır. İşletme sahiplerinden alınan bilgiler doğrultusunda ineklerin ortalama laktasyon süresi 257,3±8,68 gün, günlük ortalama süt verimi ise inek başına 10,9±0,60 lt. olarak hesaplanmıştır(Ildız,1999).

Çumra ve Altınekin ilçelerinde(Konya) bazı süt sığırı işletmelerinin yapısal durumu ve sorunları isimli araştırmada işletmede bulunan nüfusun %7,4'ünün okula gitmemiş, diğerlerin ise ilkokul ve lise öğrenimi gördüğü tespit edilmiştir. Bunlardan % 72,2'inin ilkokul mezunu olduğu ortaya çıkmıştır. İşletmelerin %54'ünde yapay tohumlama uygulandığı, diğer işletmelerde ise damızlık vasfı bilinmeyen boğaların kullanıldığı görülmüştür. İşletmelerin bulunduğu arazilerin %64,4'ünün sulu olduğu belirlenmiştir. İşletmelerin %57,1'inde yonca ekilmekte olduğu ve işletme başına ortalama 3,5 dekarlık bir ekim alanı düştüğü görülmüştür. Araştırmada süt hayvancılığının en önemli sorunu olarak işletmecilerin %76,2'si girdi maliyetlerinin yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Süt sığırcılığına destek sağlayan kuruluşların hayvancılığın gelişmesi ve sorunların çözülmesinde yeterli imkânlarının ve projelerinin olmadığı görülmüştür. İşletme sahiple sahiplerinin hayvan sağılığı ve hijyeni konusunda yeterli bilgi birikimlerin olmadığı ayrıca, süt verim kayıtlarının tutulmadığı görülmüştür(Sarı, 1998).

3. MATERYAL VE METOT

3.1. MATERYAL

Bu araştırma Tekirdağ ilindeki süt sığırcılığı işletmelerinin kimi zootekni kriterlerinin belirlenmesi amacına yönelik anket çalışması ve çeşitli morfometrik özelliklerinin belirlenmesi içeriğinde yürütülmüştür. Tekirdağ Tarım İl Müdürlüğü kayıtlarından yararlanılarak Tekirdağ ili Merkez, Malkara, Muratlı, Şarköy, Çerkezköy ve M.Ereğlisi ilçelerine bağlı süt sığırcılığının nicel ve nitel olarak daha yoğun yapıldığı köylerdeki işletmeler ve bu işletmelerdeki siyah alaca süt sığırları araştırma materyalini oluşturmuştur

Bu çalışma iki aşamadan oluşmaktadır :

- İşletme sahiplerinin aile bilgileri, işletme yapıları, yetiştiricilik uygulamaları, bakım - besleme koşulları gibi konuları kapsayan ve siyah-alaca süt sığırı yetiştiricilerini içeren anket çalışması,
- Siyah-alaca süt sığırlarının vücut ölçülerinin alınması.

3.2. METOT

Araştırmanın ilk bölümünü oluşturan anket çalışmasında; aşağıda sıralanan konu başlıklarında gruplandırılan toplam 72 soru yetiştiricilere yöneltilmiştir:

- İşletme Sahiplerinin Eğitim Seviyeleri ve Aile Yapılarının İncelenmesi
- İşletmelerin Yapıları
- Mevcut Hayvan Varlığı ve Hayvan Barınaklarının Durumu
- Hayvanların Bakım ve Besleme Uygulamaları
- Toplam Arazi miktarları ve Üretilen Ürünler
- İşletmeye Yem Temin Yolları ve Verilen Yem Miktarları
- Yetiştiricilik Uygulamaları
- Sağım ve Çiğ Süt Kalitesi
- Damızlık Yetiştiricileri Birliğinin İldeki Durumu
- Hayvancılık Desteklemeleri

Anketten elde edilen veriler Excel ve SPSS istatistik programında değerlendirilmiş ve şekiller oluşturulmuştur.

Tekirdağ ilinde anket çalışmasının yapıldığı köylerde Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğine üye işletmelerdeki sığırlara ait kayıtlardan yararlanılarak ilkine buzağılama yaşı, gebelik başına tohumlama sayısı ve buzağılama aralığı bulunmuştur.

Araştırmanın ikinci bölümünde, Tekirdağ ilinin Merkez Muratlı, Çerkezköy, Şarköy ve M.Ereğli'si İlçelerinden 67 dişi ve 31 erkek olmak üzere toplam 98 adet siyah-alaca süt sığırının vücut ölçüleri saptanmıştır. Beden veya vücut ölçüleri Lydtin ölçü bastonu ve ölçü şeridi ile alınmıştır.

Bu şekilde alınan ölçüler ve ölçüm noktaları şunlardır:

Ölçü bastonu ile :

1- *Cidego Yüksekliği* = AB : Cidegonun en yüksek yerinden yere kadar olan düşey yükseklik.
2- *Sağrı Yüksekliği* = CD : Sağrı ile yer arasındaki düşey uzunluk.
3- *Vücut Uzunluğu* = EF : Omuz ucu (Tuber culum majus) ile oturak yumrusu (Tuber ichii) arasındaki uzunluk.

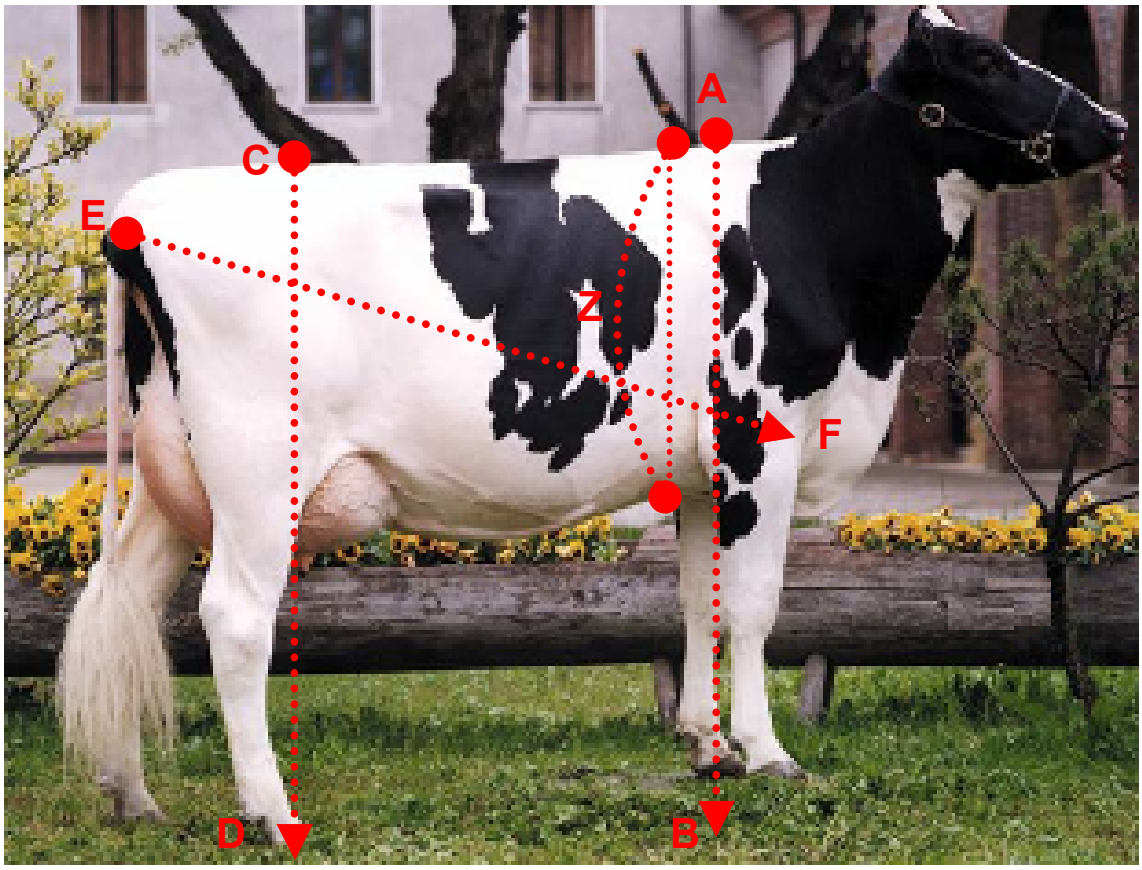
Ölçü şeridi ile :

4- *Göğüs çevresi* = Z : Cidagonun en yüksek yerinden dört parmak geriden ve göğüs kemiğini dolanan çevre.

Tekirdağ ilinin yukarıda adı geçen ilçelerine ait siyah-alaca süt sığırlarından alınan cidego yüksekliği, sağrı yüksekliği, vücut uzunluğu, göğüs çevresi olmak üzere 4 muhtelif ölçü ele alınmıştır. Ölçümü yapılan hayvanların yaşları Damızlık Yetiştiricileri Birliği ve Tarım İl müdürlüğü sistemlerindeki kayıt bilgilerinden kulak numarasını baz alan sorgulama sistemi esasına göre tespit edilmiştir.

Yaşlarına göre ise 10 aylık olanlar 1, 30 aylık olanlar 2, 36 aylık ve üzeri olanlar ise 3. grup olarak gruplandırılmak suretiyle sınıflandırılmıştır. Bölgelerde sırasıyla 1,2,3,4,5 bölge olarak gruplandırılmıştır.

Elde edilen ölçümler cinsiyetlere, bölgelere göre gruplandırılmıştır. Karşılaştırmalar her iki cinsiyetle bölgeler arasında yapılmıştır. Sonuçlar SPSS istatistik programı kullanılarak değerlendirilmiş, varyans analiz çizelgeleri oluşturularak, korelasyon katsayıları ve çoklu karşılaştırma testleri uygulanmıştır.

AB	Cidago Yüksekliği
CD	Sağrı Yüksekliği
EF	Vücut Uzunluğu
Z	Göğüs Çevresi

4.ARAŞTIRMA BULGULARI

4.1. ANKET SONUÇLARI

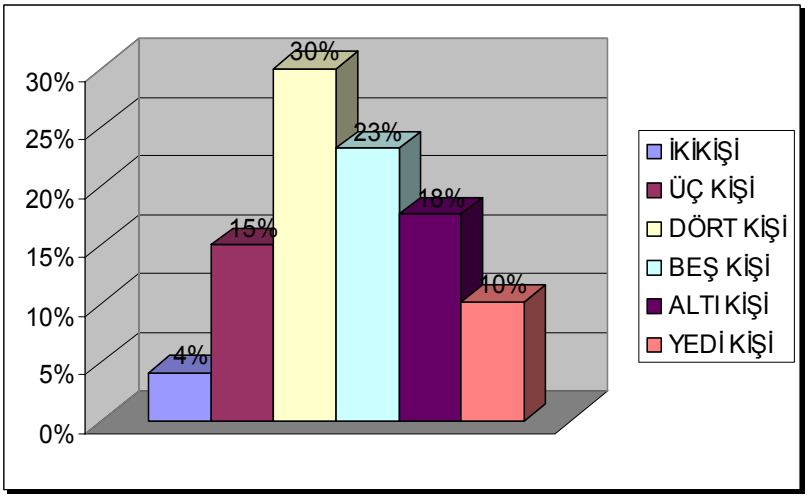
4.1.1. İşletme Sahipleri Hakkında Edinilen Bilgiler

4.1.1.1.İşletme sahiplerinin eğitim seviyeleri ve aile yapılarının incelenmesi

Türkiye'de işletmelerin büyük çoğunluğunu, küçük ve orta ölçekli genelde aile işletmesi şeklinde faaliyet gösteren işletmeler oluşturmaktadır. Ancak son yıllarda işletmelerin yapısında değişimler yaşanmaya başlamıştır. Farklı sektörlerden hayvancılığa ilginin artması yatırımların bu sektöre kaymasını sağlamıştır.

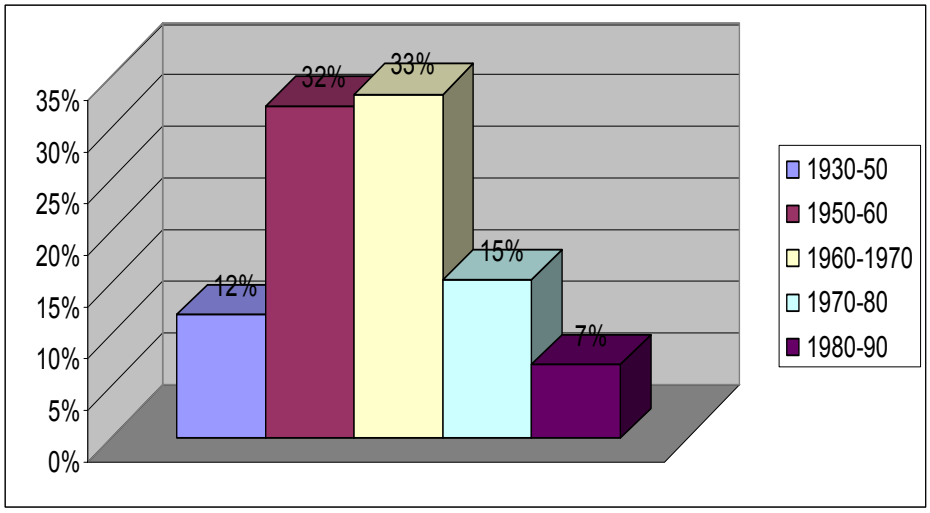
Tekirdağ ilinin de bu konjektürde nerede yer aldığını saptayabilmek, işletmelerin yapısını, sahiplerinin ve ailelerinin sosyolojik durumunu, hayvancılığa bakış açısını, bakım-besleme ve yetiştirme koşullarında ne düzeyde olduğunu ortaya koyabilmek amacıyla Merkez, Malkara ve Muratlı ilçelerinin hayvancılığın yoğun olarak yapıldığı köyleri şansa bağlı örnekleme metoduyla seçilmiştir. Bu köylerde bulunan hayvancılık işletmelerinin sahiplerinin oluşturduğu toplam 267 kişiye yukarıda belirtilen hususları ortaya koyabilmeye yönelik hazırlanmış anket soruları sorulmuş ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

İşletme sahiplerinin aile bireylerinin sayısı Şekil 1 de gösterilmiştir.

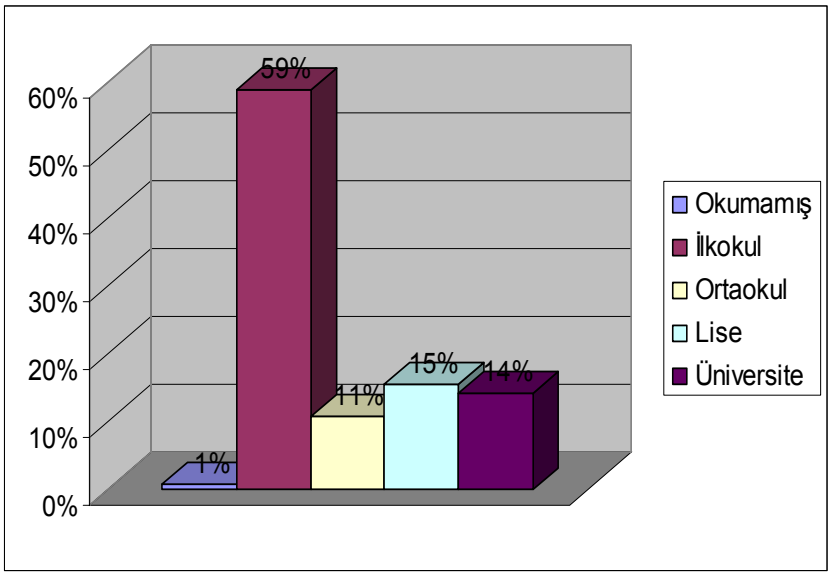
Şekil 5 : Aile Yaşayan Birey Sayısı

İşletme sahiplerinin % 30'nun ailesi 4 kişi, % 23'nün ailesi 5 kişi, % 18'nin ailesi 6 kişiden oluşmaktadır. 7 kişilik aileye sahip olanların oranı % 10 iken 2 kişilik aileye sahip olanların oranı % 4'te kalmıştır. İşletme sahiplerinin büyük çoğunluğu 4 – 6 kişiden oluşan kalabalık ailelere sahiptir.

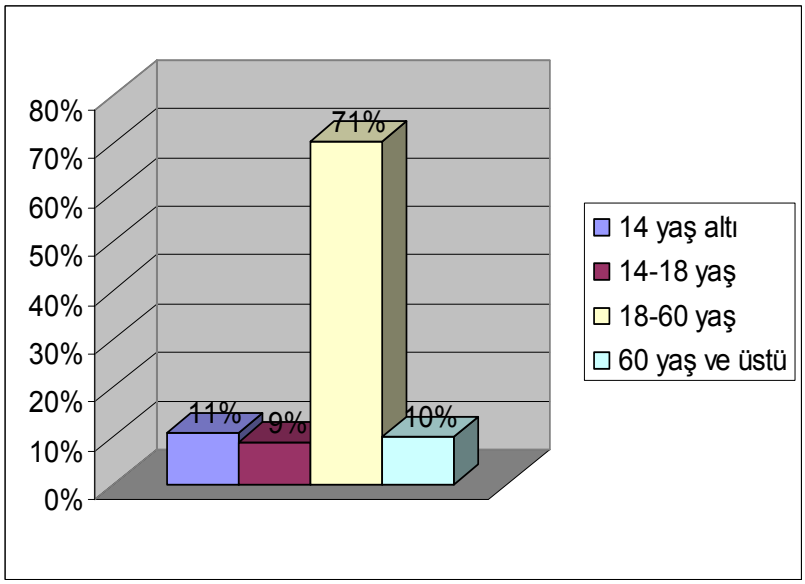
Şekil 6 : Yetiştiricinin Doğum Yılı

İşletme sahiplerinin % 33'nün doğum yılı 1960-1970 yılları arasındayken, bunu % 32 ile 1950-1960 yılları arasında doğanlar izlemiştir. 1930-1950 aralığında doğanlar % 12 iken, 1980-1990 yılları arasında olanlar % 7'dir. İşletme sahiplerinin % 65'ni 36-56 yaş arasında olanlar oluşturmaktadır.

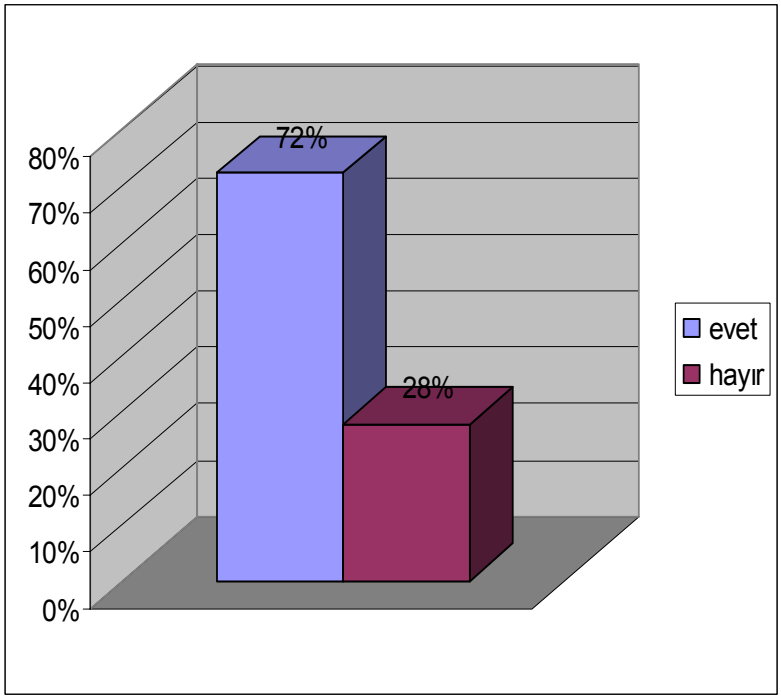
Şekil 7 : Yetiştiricinin Eğitim Durumu

İşletme sahiplerinin %59'u ilkokul mezunu, % 11'i ortaokul mezunu, % 15'i lise mezunu, % 14'ü de üniversite mezunudur. Okumamış olanların oranı ise sadece % 1'dir. % 30'una yakınının lise ve üniversite mezunu olması işletme sahiplerinin eğitim seviyelerinin yükselmeye başladığını göstermektedir.

Şekil 8 : Çiftlikte Yaşayan yada Çalışan Aile Üyelerinin Durumu

İşletmede yaşayan ya da çalışan aile üyelerinin % 71'nin 18- 60 yaş arasında olduğu % 9'unun 14-18 yaş arasında olduğu görülmektedir.60 yaş ve üzeri olanların oranı % 10 iken, 14 yaş altı olanların oranı % 11'dir.

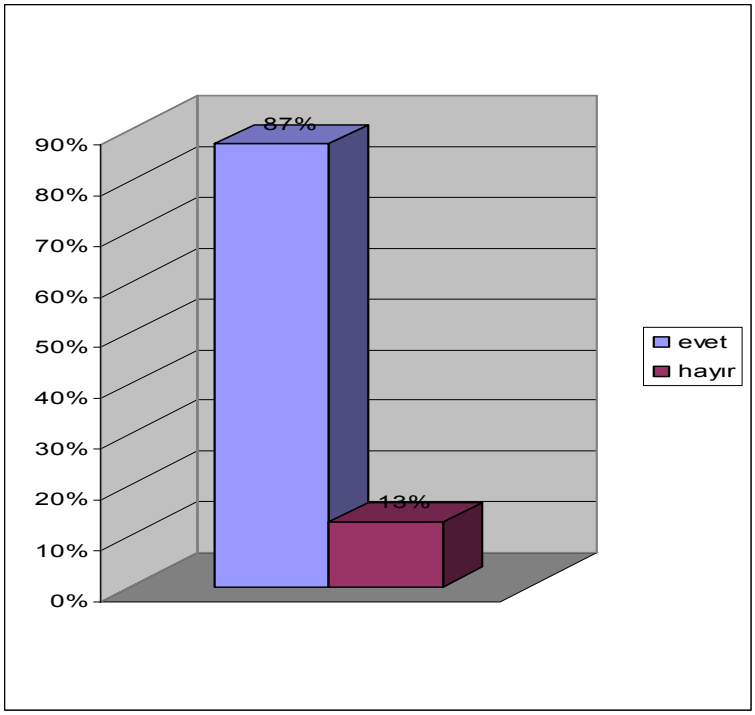

Şekil 9 : Yetiştiricinin 60 Yaşın Üzerinde Olması Halinde Bu İşi Sürdürecek Aile Üyelerinin Varlığı

İşletmelerin % 72'sinde işletme sahibinin 60 yaş ve üzerinde olması halinde bu işi sürdürecek aile üyelerinin mevcut olduğu, % 28'inde ise bu işin devamlılığını sağlayacak kimsenin bulunmadığı tespit edilmiştir. Bu durum işletmelerde büyük oranda devamlılık sağlandığını işletme sahiplerinin çocuklarının da bu işle uğraşma eğiliminde olduğunu göstermektedir.

4.1.1.2. İşletmelerin yapıları

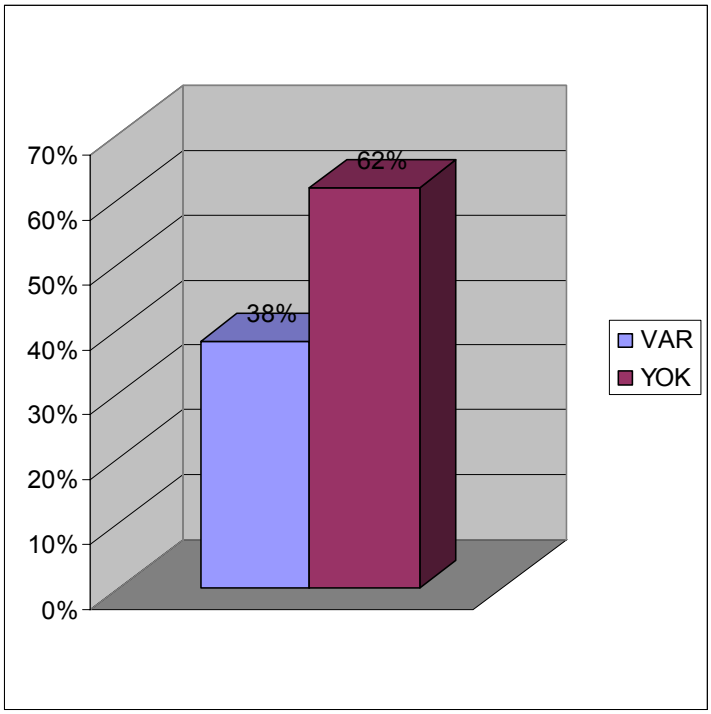
İşletme sahiplerine işletmelerin yapıları ile ilgili mevcut durum ve geleceğe dönük hedefleri üzerine sorulan sorularda aşağıdaki sonuçlar alınmıştır.

Şekil 10 : Yetiştiricinin Hayvan Sayısını Artırma Düşüncesi

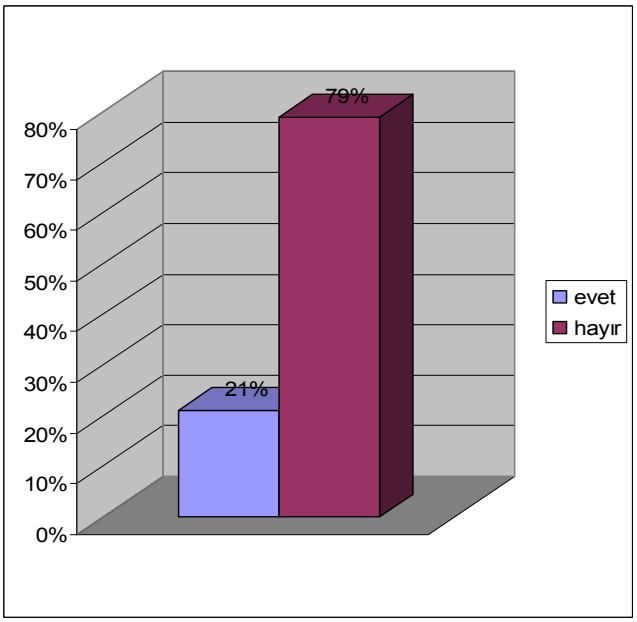
İşletme sahiplerinin % 87'si hayvan sayısını arttırmayı düşünürken, % 13'ü arttırmayı düşünmemektedir.

Küçük işletmelerde işletme koşullarının, bakım-besleme şartlarının iyileştirilmesi, verimliliğin ve beraberinde karlılığın arttırılması mümkün olmamaktadır. Bu açıdan genellikle küçük işletmelerden oluşan yapının büyüme eğiliminde olması önem arz etmektedir.

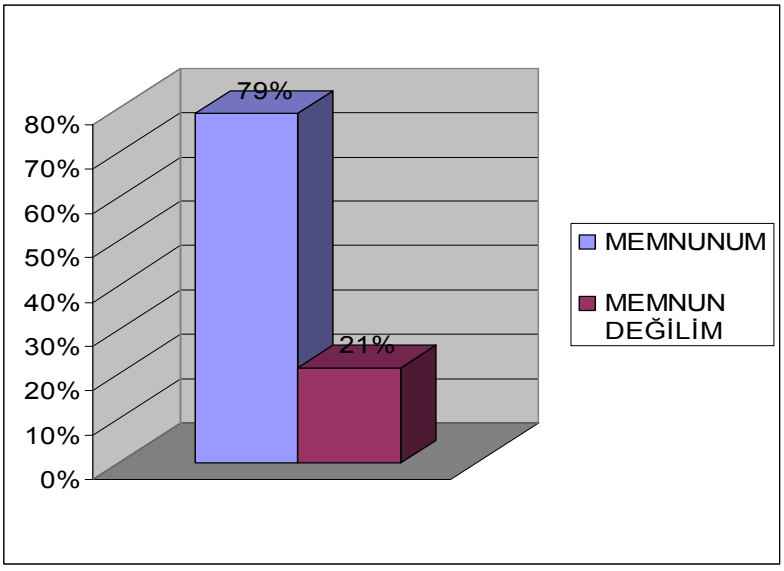
Şekil 11 : Tarım ve Hayvancılık Dışındaki Geliri

İşletme sahiplerinin % 62'sinin tarım ve hayvancılık dışında başka bir geliri bulunmamakta, % 38'inin ise tarım ve hayvancılık dışında gelir getirecek başka işleri bulunmaktadır.

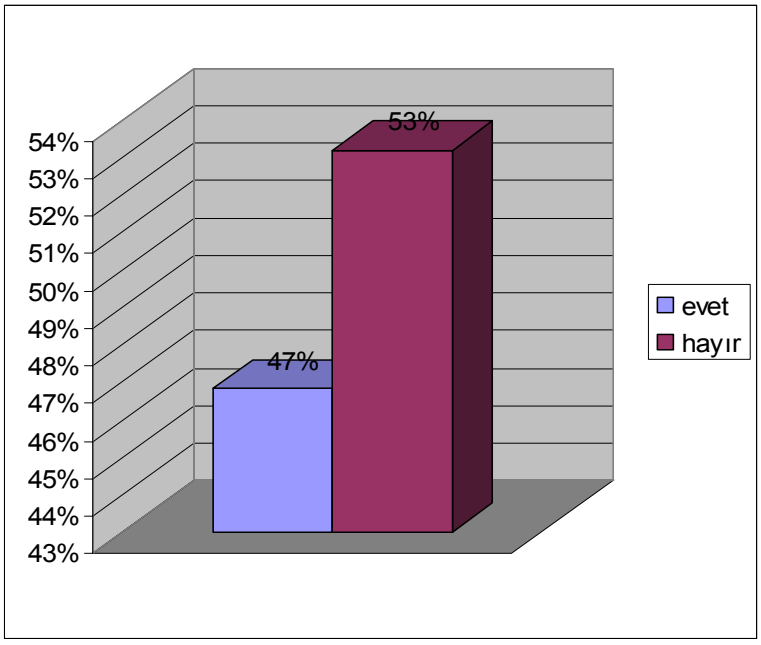
Şekil 12 : Hayvancılıktan Elde Edilen Gelirin Geçimi Sağlama Durumu

İşletme sahiplerinin % 79'unun hayvancılıktan elde ettikleri gelir geçimini sağlamada yeterli olmamaktadır. Ancak % 21'i hayvancılıktan elde ettikleri gelirin geçimini sağlamak için yeterli olduğunu beyan etmiştir. Hayvancılık işletmelerinin çoğunluğunu orta ve küçük ölçekli işletmelerden oluşması verimliliği dolayısıyla sağlanan karı olumsuz etkilemektedir.

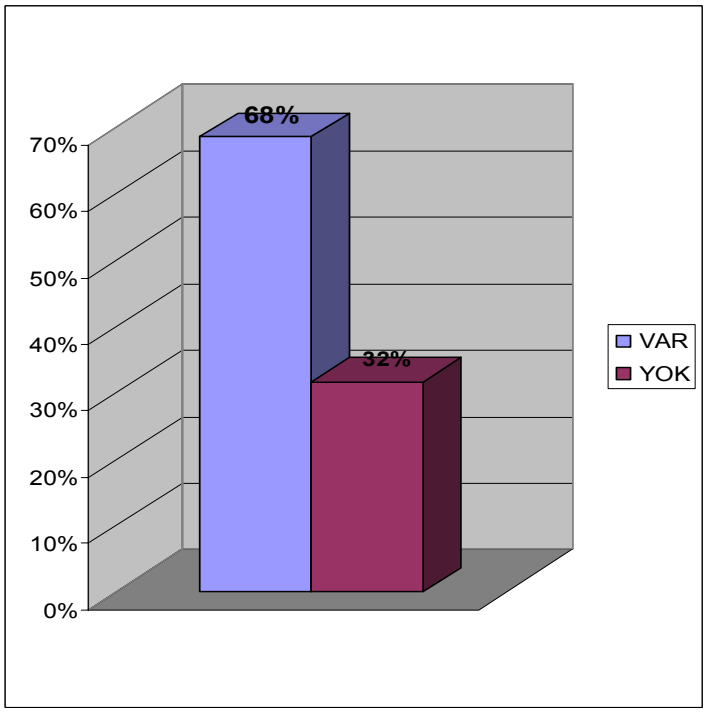
Şekil 13 : Yetiştiricinin Hayvancılık Yapmaktan Memnuniyeti

İşletme sahiplerinin % 79'u hayvancılıkla uğraşmaktan memnun olduğunu belirtirken, %21'i memnun olmadıklarını söylemişlerdir. Hayvancılıkla uğraşmalarından elde ettikleri gelir yaşamlarını sürdürmede büyük oranda yeterli olmazken hayvancılık yapmaktan memnun olmaları aslında bu işle uğraşmayı sevdiklerini ve başka bir iş yapabilme olanaklarının olmadığını göstermektedir. Bu durumda ülkemizde aslında başka bir işle uğraşma şansı olmayan kişilerin tarım ve hayvancılıkla uğraştıklarını ortaya koymaktadır.

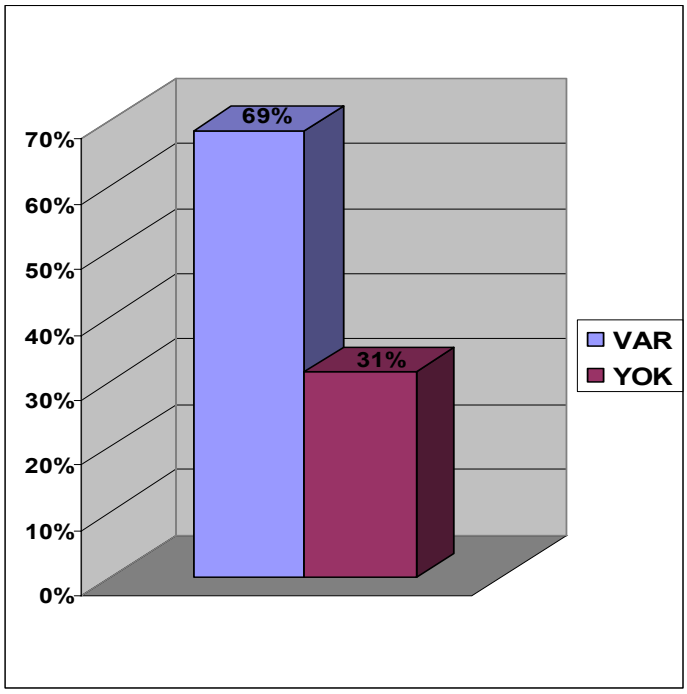
Şekil 14 : Çocuklarının Bu İşle Uğraşmasını İsteyenler

İşletme sahiplerinin % 53'ü çocuklarının bu işle uğraşmasını istememekte, % 47'si ise çocuklarının hayvancılığı sürdürmesini istemektedir.

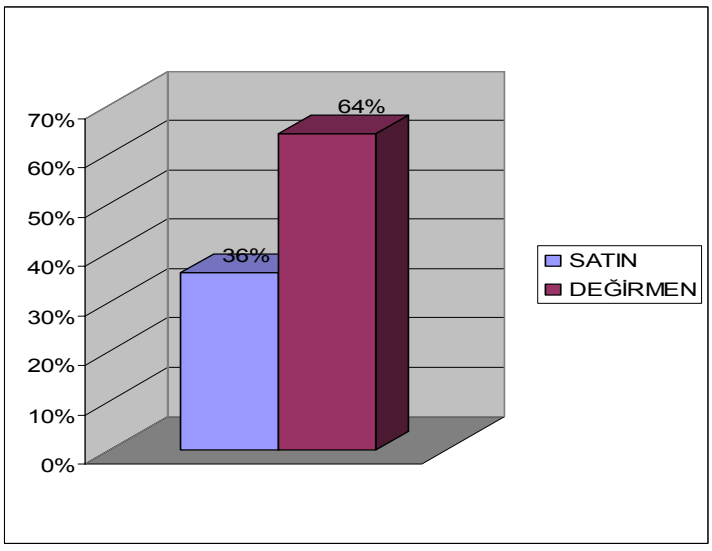
Şekil 15 : Ailede Sigortası Olanlar

İşletme sahiplerinin ailesinde sigortalı olanların oranı % 68 iken, % 32'sinin ailesinde sigortalı bulunmamaktadır. Büyük çoğunluğun sosyal güvenlik kapsamında yer alması önemlidir.

Şekil 16 : Traktör

İşletmelerin % 69'unda traktör bulunmakta iken % 31'i traktöre sahip değildir.

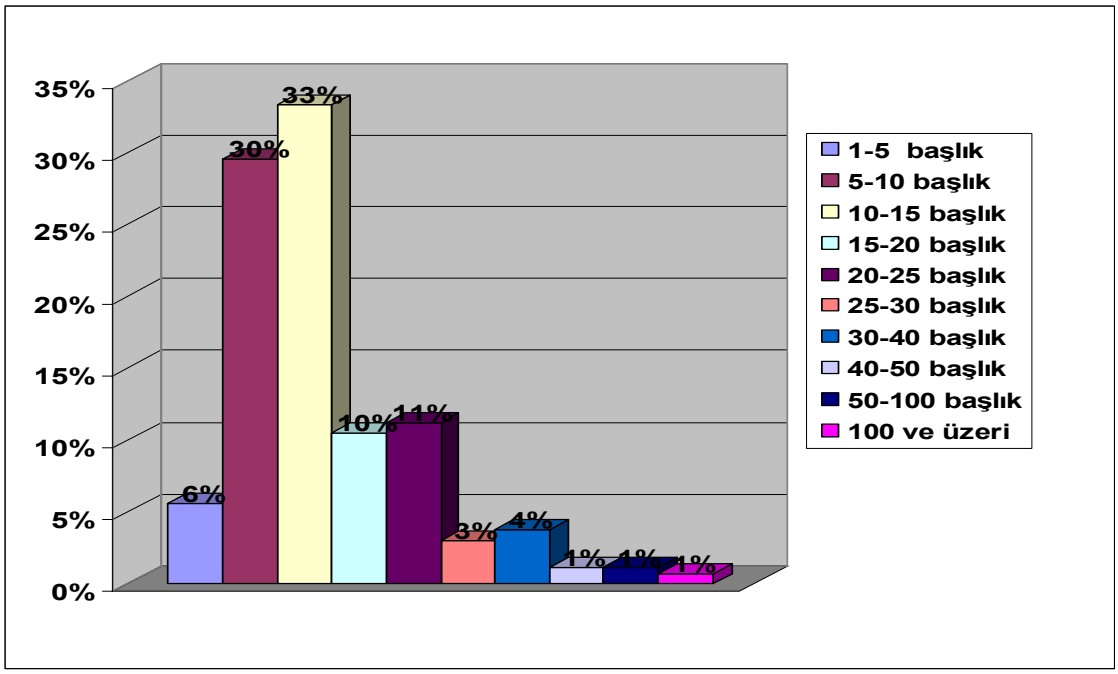

Şekil 17 : Unu Temin Etme Şekli

İşletme sahiplerinin % 64'ü unu değirmende ürettiklerini, % 36'sı satın aldıklarını söylemişlerdir. Yetiştiricilerin büyük çoğunluğu temel gıda maddesi olan unu ürettikleri buğdayı değirmende öğütmek suretiyle temin etmektedir.

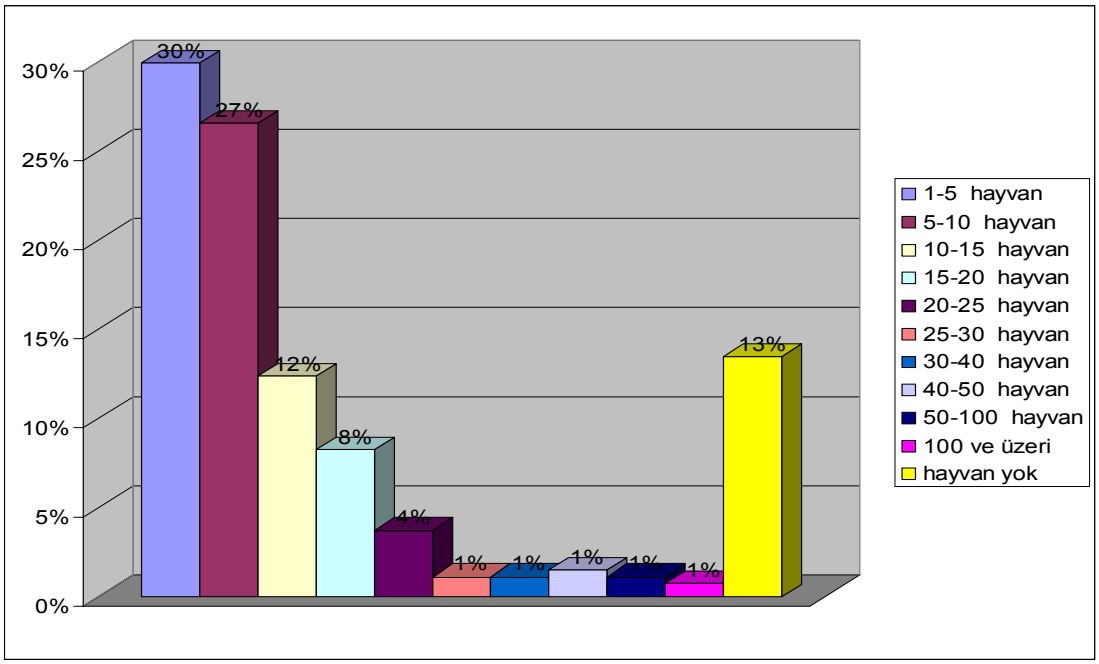
4.1.2. Mevcut Hayvan Varlığı ve Hayvan Barınaklarının Durumu:

İşletmelerdeki mevcut hayvanların sayısı, durumu, barınakların kapasitesi, ahır tipleri ve gübre temizliği konularında Tekirdağ süt sığırı işletmelerindeki durumun belirlenmesi üzerine sorulan sorulardan aşağıdaki verilere ulaşılmıştır.

Şekil 18 : Ahırınız Kaç Başlık

İşletmelerin % 33'ü 10- 15 başlık, % 30'u 5-10 başlık, % 11'i 20-25 başlık kapasiteye sahiptir. İşletmelerin % 63'ü 5- 15 başlıktan oluşmaktadır. 40 başlık ve üzerindeki işletmeler % 3'te kalmıştır.

Şekil 19 : Ahırda Bulunan Hayvan Sayısı

İşletmelerin % 30'u 1- 5 hayvana sahip, % 27'si 5-10 hayvana sahip, % 12'i 10-15 hayvana sahip, % 8'i 15-20 hayvana sahip, % 4'ü 20-25 hayvana sahiptir. Toplam % 4'ü 25- 100 hayvana sahipken 100 ve üzeri hayvana sahip işletmeler % 1 de kalmıştır.

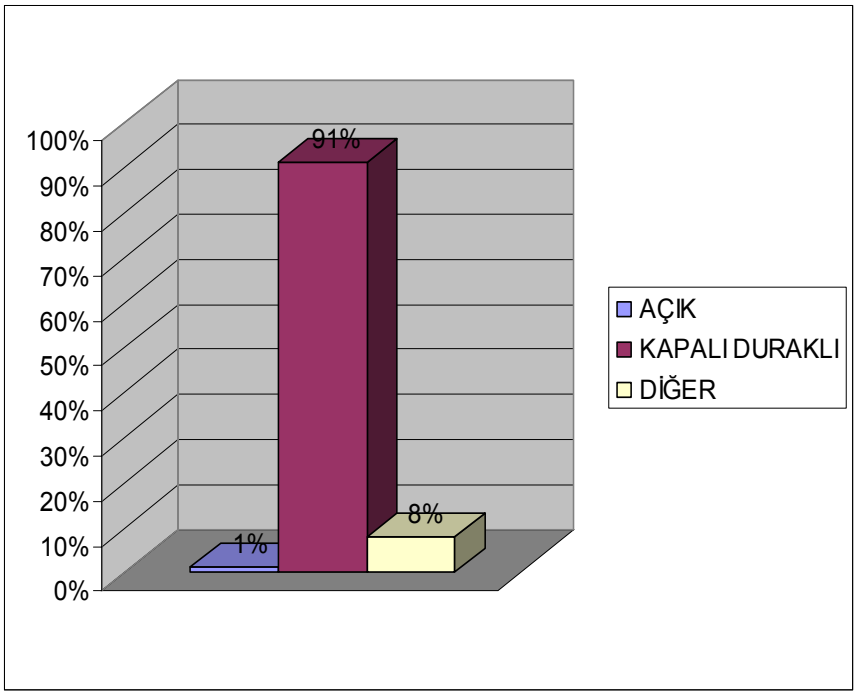
İşletmelerin % 13 ise ahırı olmasına karşın hayvanı olmayan işletmelerden oluşmaktadır. Anket soruları yetiştiricilere yöneltilirken, yüz yüze yapılan görüşmelerde anlaşıldığı üzere bu % 13'lük hayvanı olmayan işletmeler çeşitli nedenlerle hayvanları elden çıkarmak durumunda kalmış küçük ölçekli işletmelerdir.

Ayaş ilçesine bağlı köylerdeki süt sığırcılığını yapısı isimli çalışmada örnek işletmelerin % 69'unun 1-5 BBHB sahip, % 28'i 6-10 BBHB ye sahip,% 3 ise 11 ve üzerinde BBHB ye sahip olduğunu bildirmiştir. (Şahin, 1994)

Diyarbakır ili merkez ilçeye bağlı köylerdeki süt sığırcılığının yapısı isimli çalışmada incelenen işletmelerin % 47'sinin 1-5 BBHB ne, % 29'unun 6-10 BBHB ne ve % 24'ünün ise daha fazla BBHB ne sahip olduğunu belirtmiştir. (Tutkun, 1999)

Bolu ilinde sığır yetiştiriciliğinin yapısı isimli çalışmada büyük baş hayvan birimine göre gruplandırılan süt sığırı işletmelerinin %79.6 'sını 1-5 BBHB kapasiteli küçük işletmeler ve %2.9'unu 11+ BBHB'ne sahip büyük ölçekli işletmelerin oluşturduğu tespit edilmiştir. Sığır besiciliği işletmelerinde besideki hayvan sayısı esas alınmak koşuluyla, işletmelerin %66.7'sini 1-50 baş kapasiteli, %33.3'ünü 51+ baş kapasiteli işletmelerin oluşturduğu saptanmıştır(Şahin,2000).

Akman ve Özder (1992); Tekirdağ ilinde ithal ineklerle çalışan işletmelerin durumu ve sorunları isimli araştırma işletme başına düşen ortalama hayvan sayısı 10.68 olarak bildirmişlerdir.

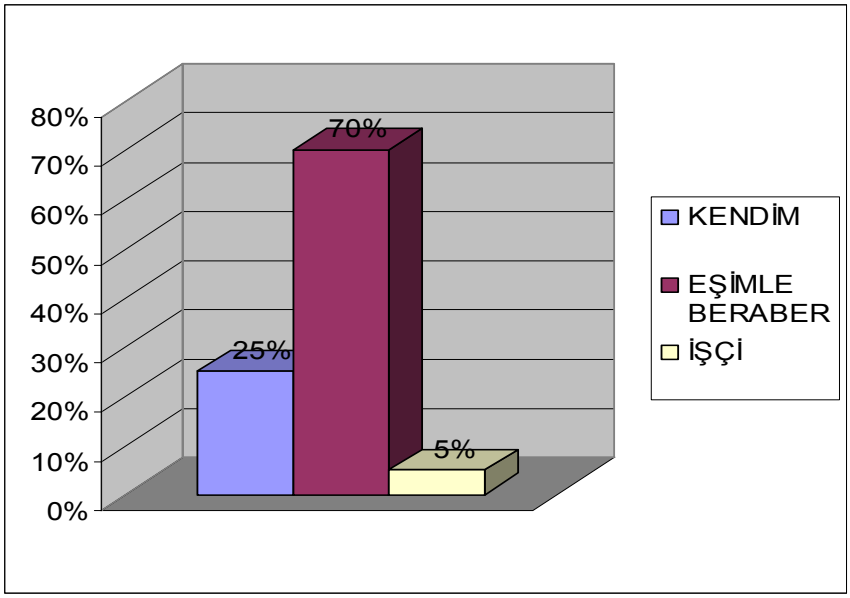

Şekil 20 : Ahır Tipi

Tekirdağ'da anket çalışması yapılan işletmelerin % 91'i kapalı duraklı ahırlara sahip işletmelerden oluşmaktadır.

İthal damızlık süt ineklerinin Kocaeli yöresindeki adaptasyonları ve mevcut durumun incelenmesi isimli çalışmada süt sığırcılığı işletmelerinin ahırlarının %

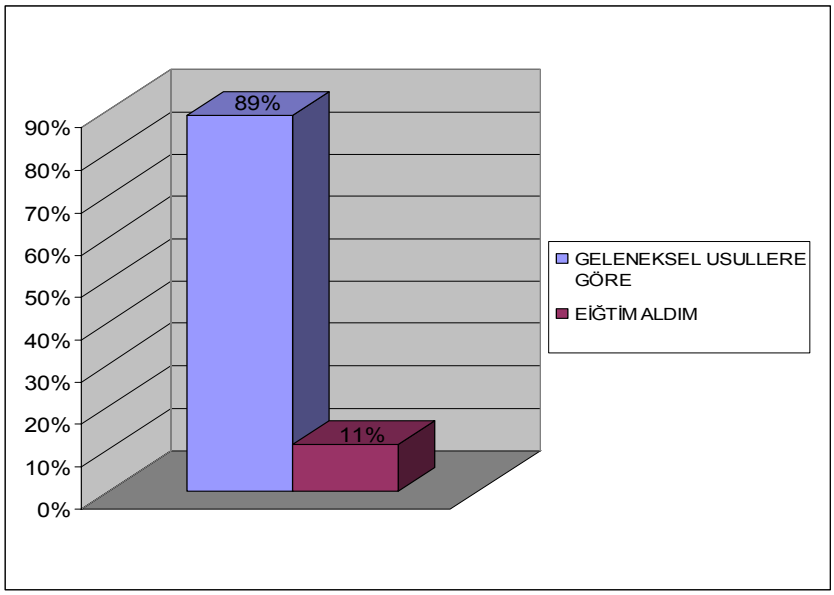
16,86'sı basit, % 45,78'i orta vasıflı, % 30,12'si modern ve bunlardan sadece % 6,02'si projeli olduğunu bildirmiştir.(Kılıç,1994)

Şekil 21 : Sağım, Yemleme ve Ahır Temizliği İşleri

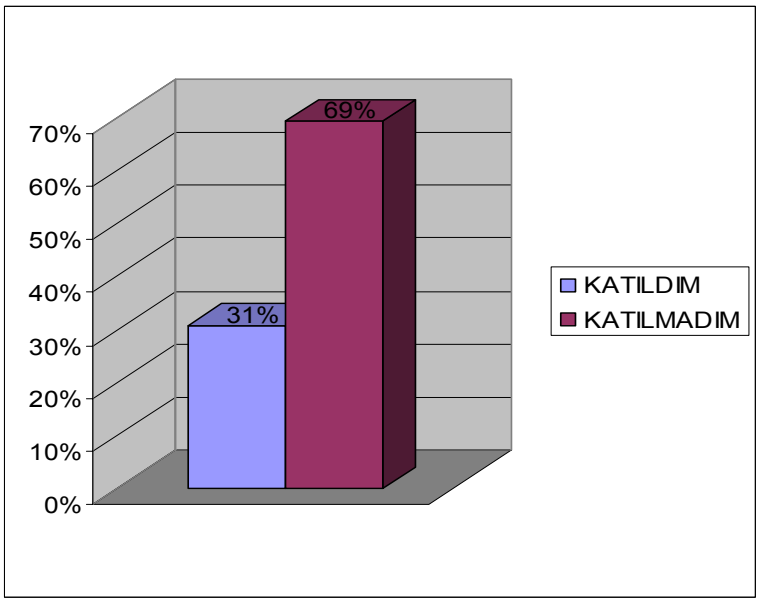
Sağım, yemleme, ahır temizliği gibi işleri genelde kim yapıyor sorusuna işletme sahiplerinin % 70'i eşiyle beraber yaptığını söylemişler, % 25'i ise bizzat kendisinin yaptığını ifade etmiştir. Ancak % 5'i sağım, yemleme ve ahır temizliği gibi işlerin işçiler tarafından yapıldığı işletmelerden oluşmaktadır.

4.1.3. Hayvanların Bakım ve Besleme Uygulamaları:

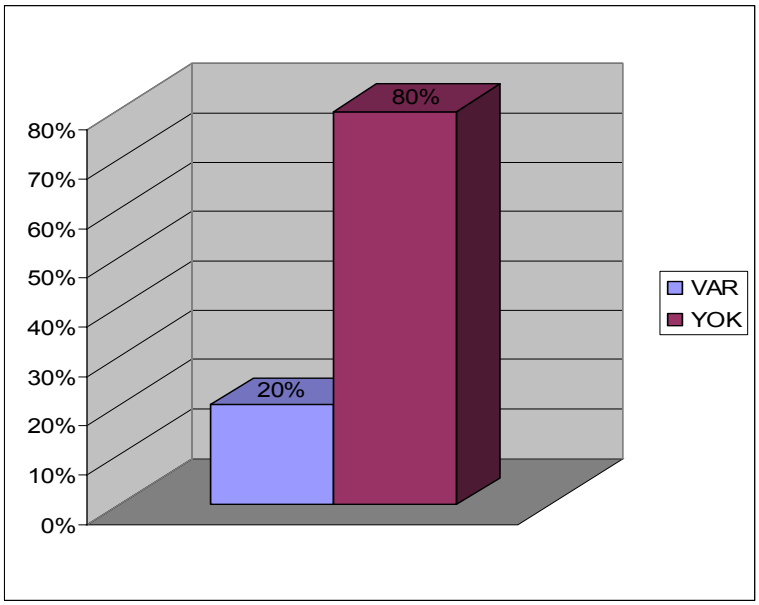
Şekil 22 : Hayvanların Bakım ve Besleme Yöntemi

İşletme sahiplerinin % 89'u hayvanların bakım ve beslemesini geleneksel usullere göre yaparken ancak % 11'i eğitim aldıklarını ve aldığı eğitim doğrultusunda uygulamalarını değiştirdiğini dile getirmiştir. Aldığı eğitimden kasıt büyük bir çoğunluğu için Tarım Bakanlığı il müdürlüklerinin açtığı hayvancılık kurslarına katılmak olmuştur.

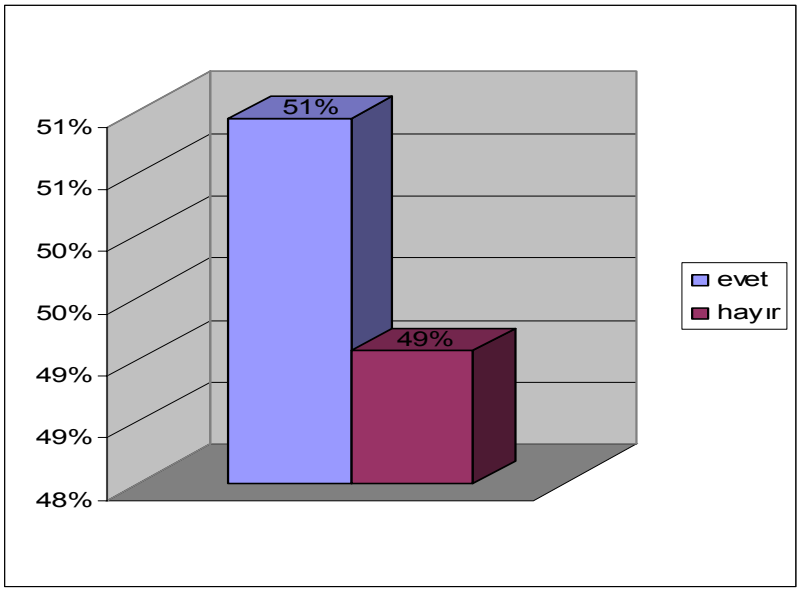
Şekil 23 : Yetiştiricilere Yönelik Kurslara Katılım oranı

İşletme sahiplerinin % 31'i hayvanlara uygulanan bakım-besleme yöntemleri, barınak koşulları ve temizliği, sağım hijyeni gibi konuları içeren hayvancılık kurslarına katıldığını, %69'u ise bu tip kurslara katılmadığını dile getirmiştir. Kurslara katılanlar yemleme ve ahır temizliği, sağım hijyeni konularında daha önceki uygulamalarında değişiklik yaptığını ifade etmişlerdir.

Şekil 24 : Yetiştiricinin Yakınlarından Kurslara Katılım oranı

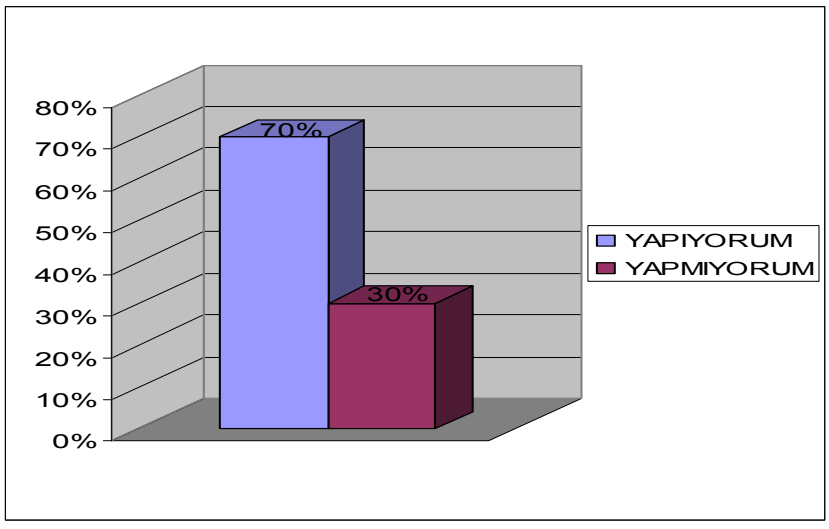
İşletme sahiplerinin yakınlarının bakanlığın açtığı kurslara katılma oranı % 20'lerde kalmış, % 80'ni ise yakınlarının bu kurslara katılmadığını söylemiştir.

Şekil 25 : Hayvan Hastalıkları Konusunda Bilgi Sahibi Olma Durumu

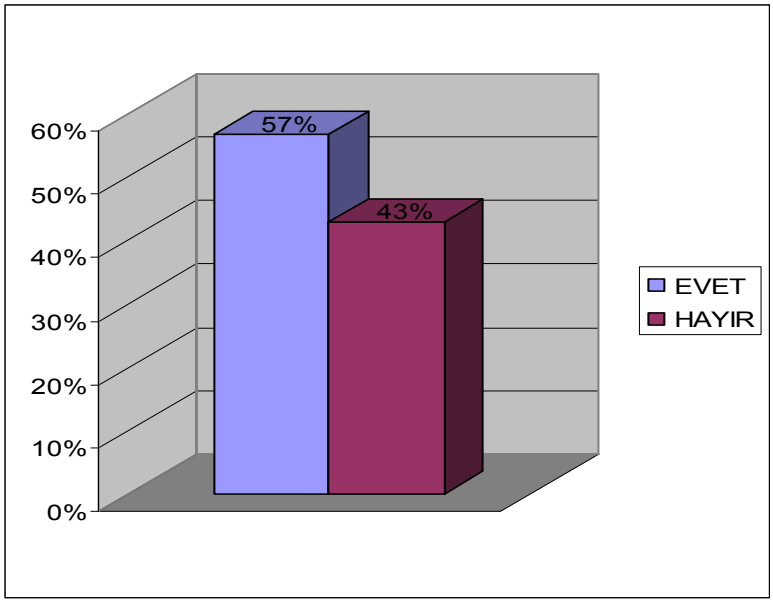
İşletme sahiplerinin % 51'i hayvan hastalıkları konusunda genel bir bilgiye sahip olduklarını, % 49 ise bu konuda bilgi sahibi olmadıklarını dile getirmişlerdir. Hayvan hastalıları konusunda genel anlamda bilgisi olduğunu söyleyen yetiştiriciler gerektiğinde ve acil durumlarda veteriner çağırdıklarını belirtmişlerdir. Daha çok koruyucu tedbirler aldıklarını ifade etmişlerdir.

4.1.4. Toplam Arazi miktarları ve Üretilen Ürünler:

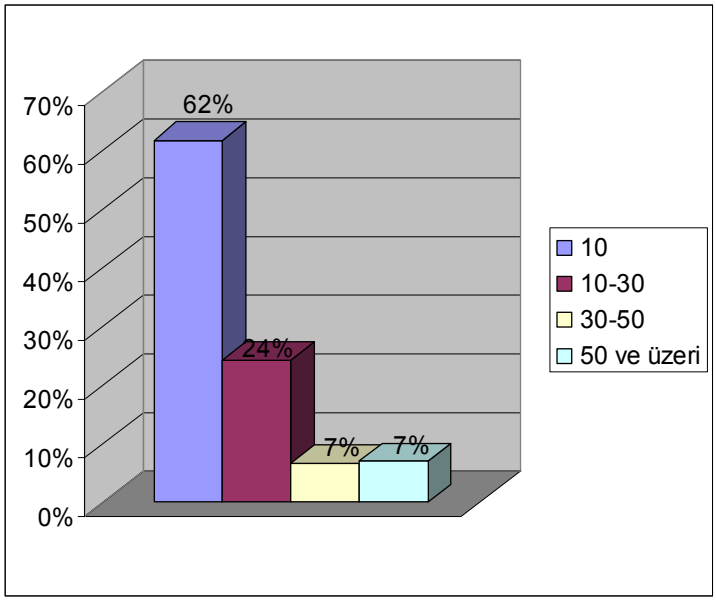
Şekil 26 : Bitkisel Üretim

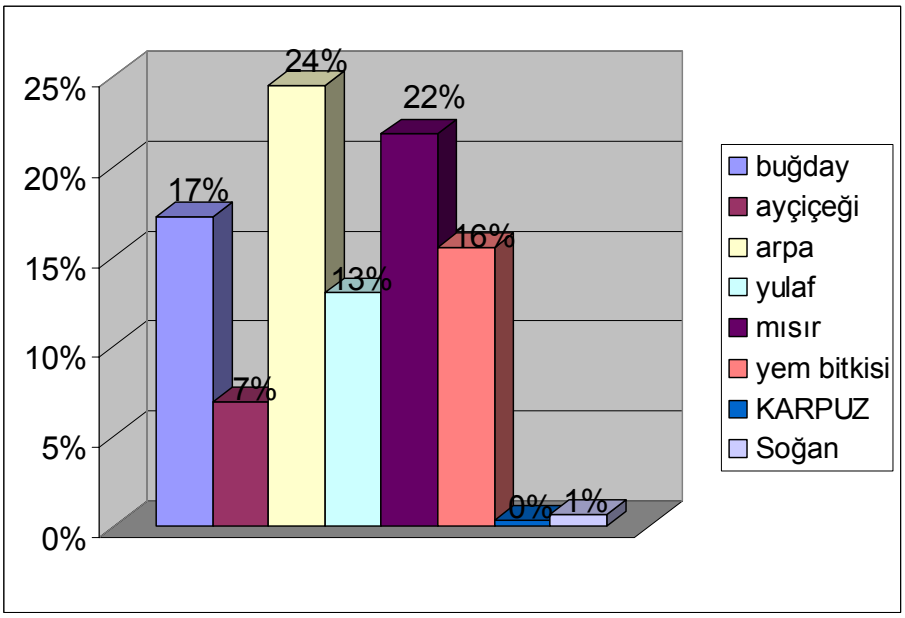
İşletme sahiplerinin % 70'i bitkisel üretim yaptığını, % 30'u yapmadıklarını ifade etmişlerdir. Ülkemizde olduğu gibi ilimizde de işletmelerin çoğunluğu hayvancılığın yanında bitkisel üretimde yapmaktadırlar.

Şekil 27 : Yonca, Fiğ Gibi Yem Bitkisi Yetiştirme

İşletme sahiplerinin % 57'si yonca, fiğ gibi yem bitkisi yetiştirmekte iken % 43'ü yem bitkisi üretimi yapmamaktadır. Hayvancılıkla uğraşan işletmelerin büyük çoğunluğu bitkisel üretim yapmakta, bu üretiminde büyük bir kısmı diğer bitkilerin yanında yem bitkisi de yetiştirmektedir.

Şekil 28 : Yetiştirilen Bitkiler ve Miktarları

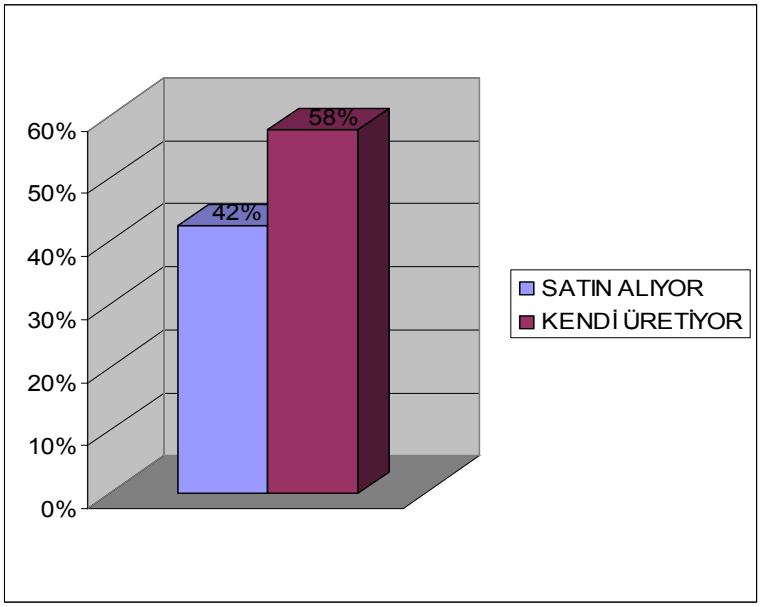
İşletme sahiplerinin % 62'sinin işledikleri arazi miktarı 10 dekar, % 24'ü 10-30 dekar arası, % 7'sinin 30-50 dekar arasıdır.50 dekar ve üzeri araziyi işleyenlerin oranı % 7'dir.

Hatay ili ve çevresinde süt sığırı yetiştiriciliği ve sığır besiciliği yapılan tarım işletmelerinin teknik, ekonomik ve yapısal özellikleri isimleri araştırma sonuçlarına göre arazi varlığını 56,5 dekar olarak hesaplamıştır. (Tapkı, 1996)

Tokat ili merkez ilçesinde ithal sığır yetiştiren tarım işletmelerinin yapısı isimli çalışmada işletme başına düşen ortalama 66,5 dekar arazi varlığını bildirmiştir(Ildız, 1990)

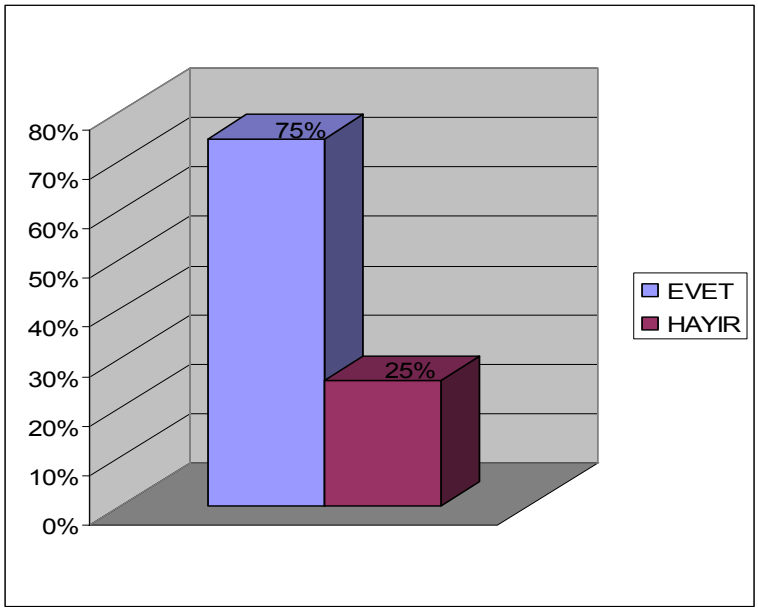
Anket çalışması yürütülen işletmelerin % 17'si buğday üretirken, % 24'ü arpa, % 22'si mısır, % 16'sı yem bitkileri (fiğ, korunga, yonca), % 13'ü yulaf üretmiştir. Hayvancılıkla uğraşan bu işletmelerin arpa, mısır, yem bitkileri, yulaf gibi hayvan beslemede önemli yere sahip bitkileri büyük oranlarda yetiştirdikleri görülmektedir. Bu durumda hayvanı olan işletmelerin hem verimliliğinin arttırılmasında hem de işletmedeki yem maliyetlerinin düşürülmesinde kaynak oluşturan yem bitkileri yetiştirme oranındaki yükselme bu konuda bilinçlenmenin giderek arttığını gösteriyor.

4.1.5. İşletmeye Yem Temin Yolları ve Verilen Yem Miktarları

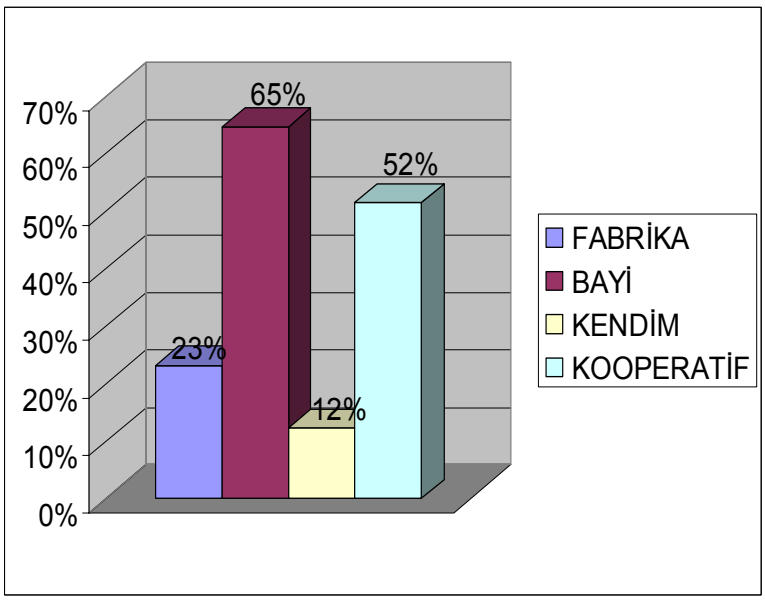
Şekil 29 : Kaba Yem Üretimi

İşletmelerin % 52'si kaba yemi kendi üretiyor, % 42'si kaba yemi satın alarak temin ediyor.

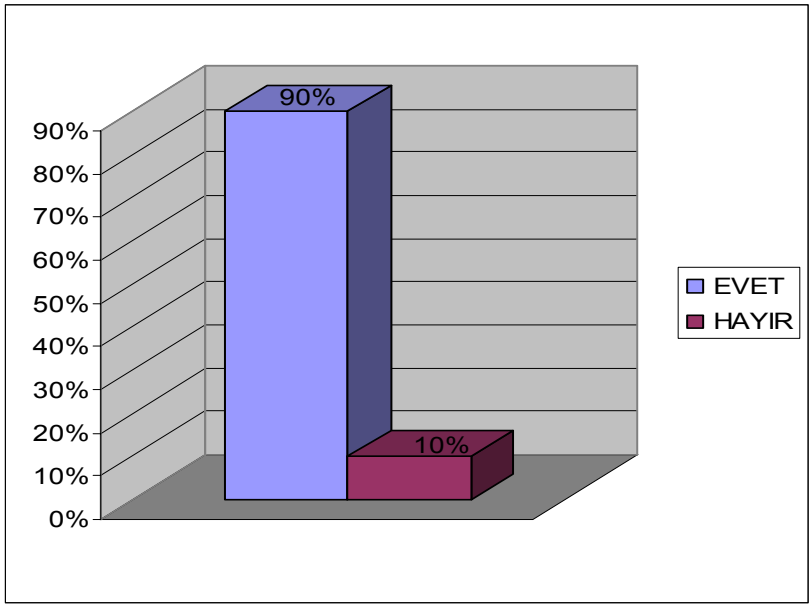
Şekil 30 : Silaj Yapımı

İşletmelerin % 75'i silajı kendi yaparken % 25'i yapmıyor. Süt sığırlarının beslenmesinde önemli bir yere sahip olan silajın yapımının süt sığırı işletmelerinde oldukça yüksek olması hayvan besleme konusunda bilinçlenmenin arttığını göstermektedir. Artık bu işletmelerin çoğu kaba yem, silaj gibi yemleri kendi yaparak hem süt verimini arttırmakta hem de yem girdi maliyetlerini düşürerek karlılık oranını arttırmaktadır.

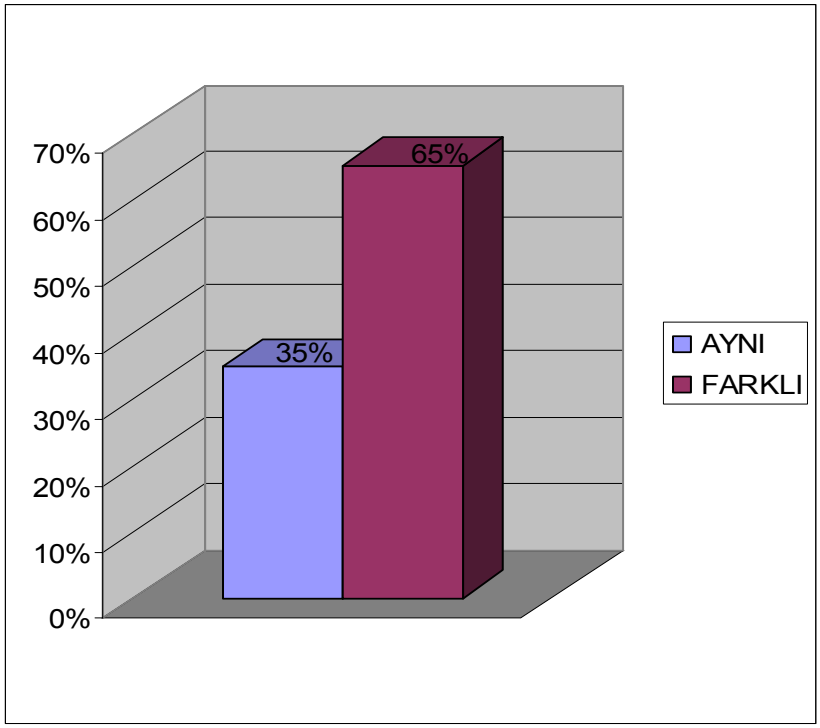
Şekil 31 : Kesif Yemi Temin Etme Yeri

İşletmelerin % 65'i kullandıkları kesif yemi yem bayilerinden karşılamakta, % 52'si kooperatiften, % 23'ü ise fabrikadan temin etmektedir. Kesif yemi kendi üretenlerin oranı ise %12'dir.

Şekil 32 : Süt Sığır İşletmesi Kesif Yem İhtiyacını Kendi Karşılamalıdır

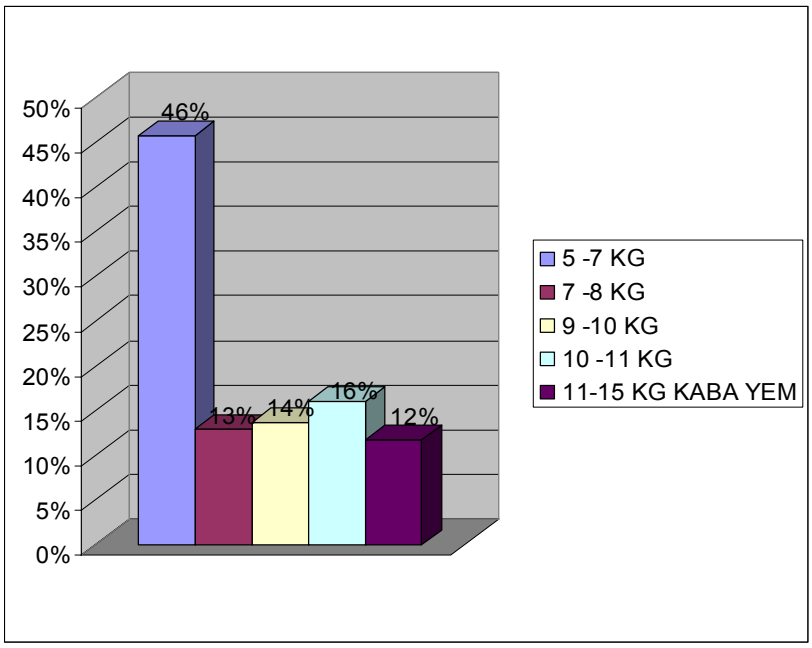
Bir süt sığırı işletmesi karlılık açısından kesif yem ihtiyacını kendi mi karşılamalıdır sorusuna işletme sahiplerinin % 90'ı evet derken, yalnızca %10'u hayır demiştir. İşletme sahipleri yem maliyetlerini düşürmesi açısından kesif yemi de kendileri üretmeleri gerektiğini düşünmektedir. Ancak çok az bir kısmı kesif yemi kendi üretmektedir. Bu durum işletme sahiplerine sorulduğunda en az 20 baş ve üzeri olursa kesif yemin işletmede üretilmesinin karlılığı olumlu etkileyeceğini belirtmişlerdir. 20 başın altında karlı olmadığını düşünmektedirler. Ayrıca kesif yemi hazırlamanın bilgi ve teknik ekipman gerektirdiğini, tüm bunlara da sahip olmadıklarını söylemişlerdir.

Şekil 33 : Az Süt Verenle Çok Süt Veren Hayvana Verilen Kesif Yem Miktarı

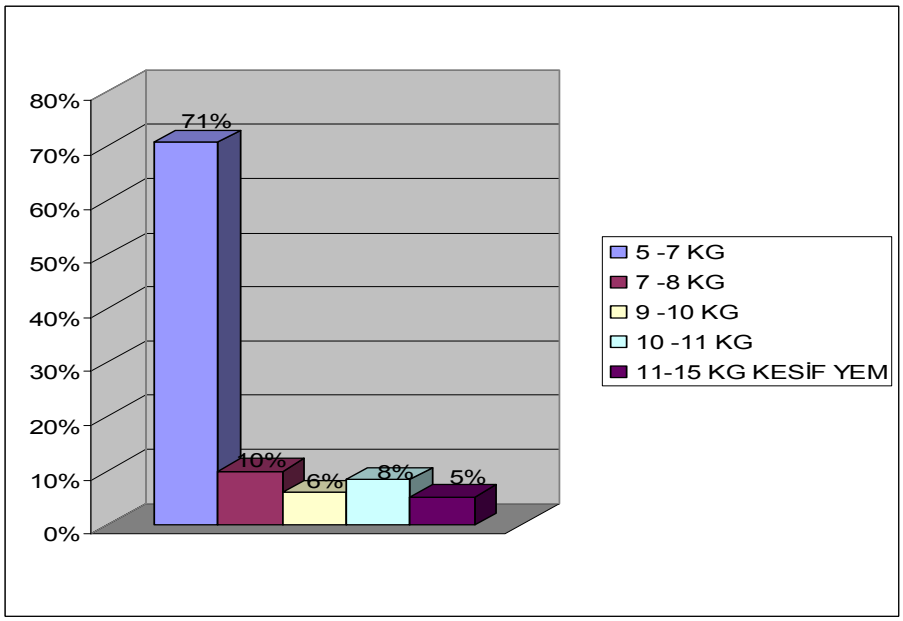
İşletme sahiplerinin % 65'i az süt verenle çok süt veren hayvana verilen kesif yem miktarlarının farklı olduğunu, az süt veren hayvana daha az kesif yem, çok süt veren hayvana daha çok kesif yem verdiklerini söylemişlerdir. % 35'i ise süt verme durumlarına göre hayvanlara verdikleri kesif yemi ayarlamadıklarını hepsine aynı miktarda kesif yem verdiklerini söylemişlerdir.

Sivas ili sığırcılık işletmelerinde uygulanan bakım ve beslemenin irdelenmesi isimli çalışmada Sivas yöresindeki sığırcılık işletmelerinde bakım ve beslemenin yetersiz olduğunu bildirmiştir (Özsan, 1998).

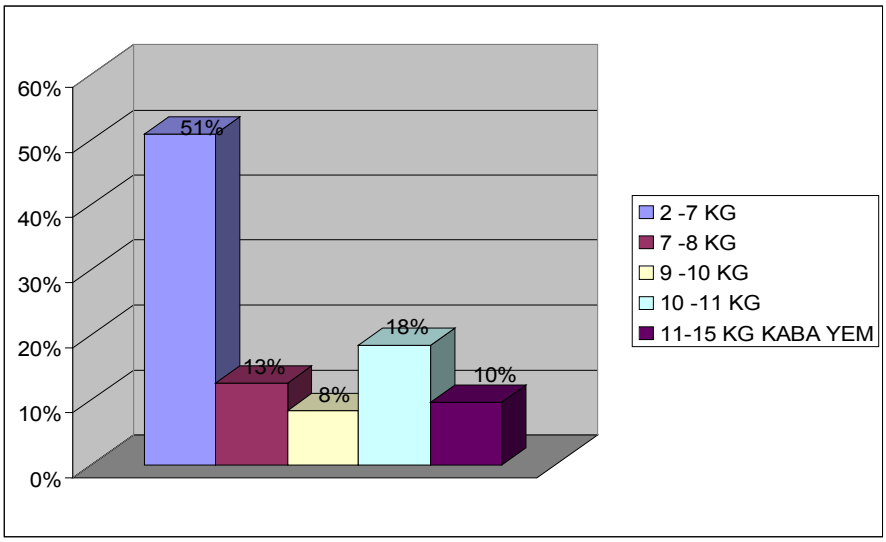
Şekil 34 : Gebe İneklere Verilen Kaba Yem Miktarı

İşletme sahiplerinin % 46'sı gebe ineklerine 5-7 kg kaba yem verdiklerini, %13'ü 7-8 kg, %14'ü 9-10 kg, %16'sı 10-11 kg, % 12'si 11-15 kg kaba yem verdiklerini ifade etmişlerdir. Kaba yem olarak da çoğunlukla saman ve kuru ot vermektedirler

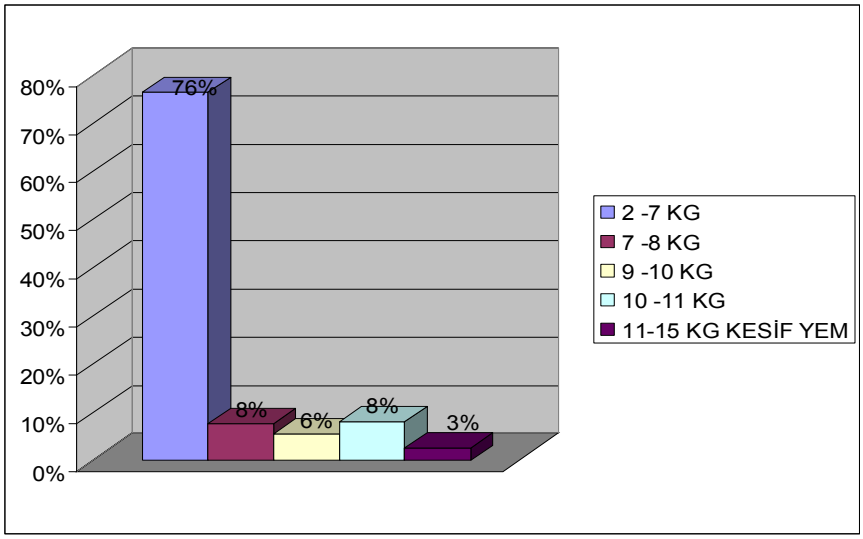
Şekil 35 : Gebe İneklere Verilen Kesif Yem Miktarı

Yetiştiricilerin % 71'i gebe ineklere 5-7 kg kesif yem verirken, % 10'u 7-8 kg , % 8'i 10-11 kg kesif yem vermektedir. Kesif yem olarak fabrika yemi de denilen yem kullanılmaktadır.

Şekil 36 : Kurudaki İneklere Verilen Kaba Yem Miktarı

İşletme sahiplerinin %51'i kuruya ayırdıkları hayvanlara 2-7 kg kaba yem verirken, % 13'ü 7-8 kg, % 18'i 10-11kg, % 8'i de 11-15 kg kaba yem vermektedir.

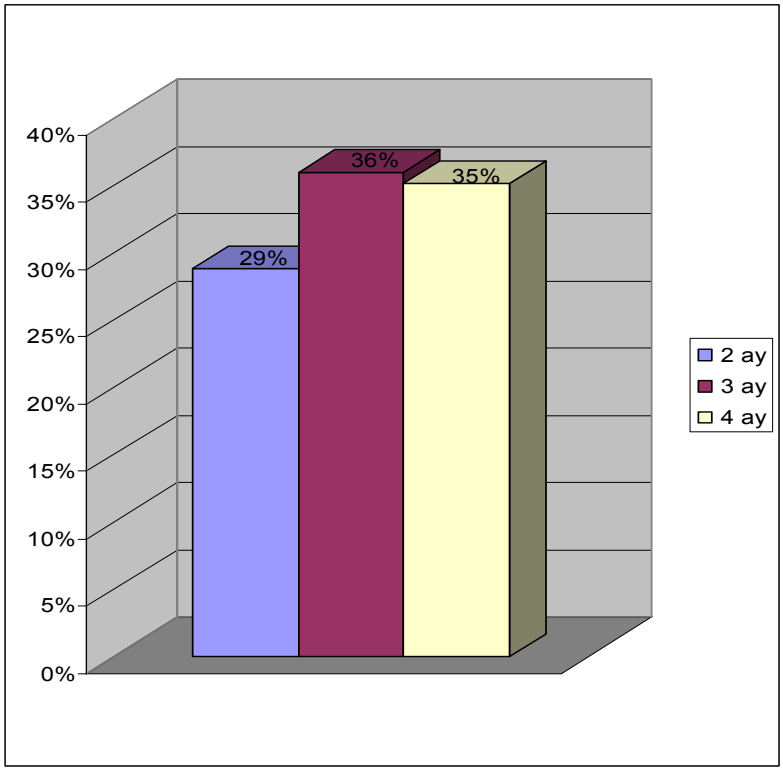
Şekil 37 : Kurudaki İneklere Verilen Kesif Yem Miktarı

Yetiştiricilerin % 76'sı 2-7 kg kesif yem verirken, % 8'i 7-8 kg, % 6'sı 9-10 kg, kaba yem vermektedir. Ancak % 3'ü 11-15 kg kesif yem vermektedir.

4.1.6. Yetiştiricilik Uygulamaları

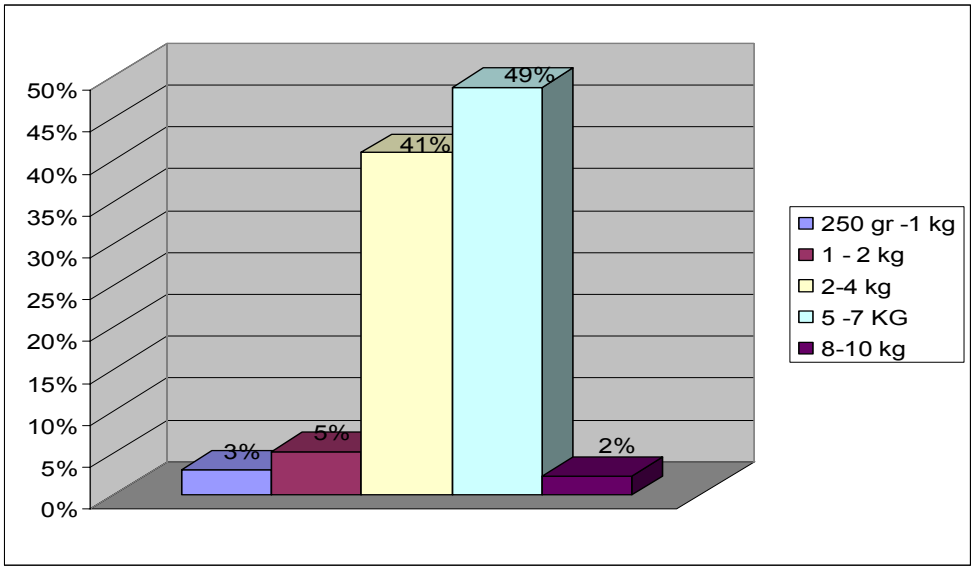
Yetiştiricilerin hayvan yetiştirmede kullandıkları yetiştiricilik ile ilgili yöntemlerin değerlendirilmesine yönelik aşağıdaki sorular sorulmuştur.

- Dişi ve erkek buzağıların sütten kesilme zamanı
- Buzağılara bu süre içinde verilen süt miktarları
- Günde kaç öğün su verildiği
- Tohumlamada kullanılan yöntemleri
- Buzağılama aralığı, kuruya çıkarma durumu

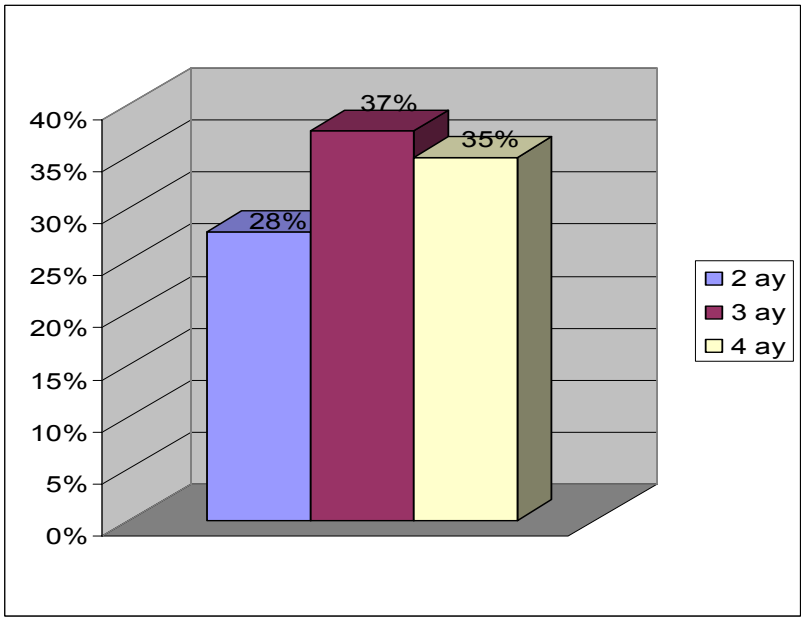
Şekil 38 : Dişi Buzağıları Sütten Kesme Zamanı

İşletme sahiplerinin dişi buzağıları 3 ay sonunda sütten kestiklerini söyleyenlerin oranı %36 iken, 4 ay sonunda sütten kesenlerin % 35, 2 ay sonunda sütten kesenler % 29 olmuştur.

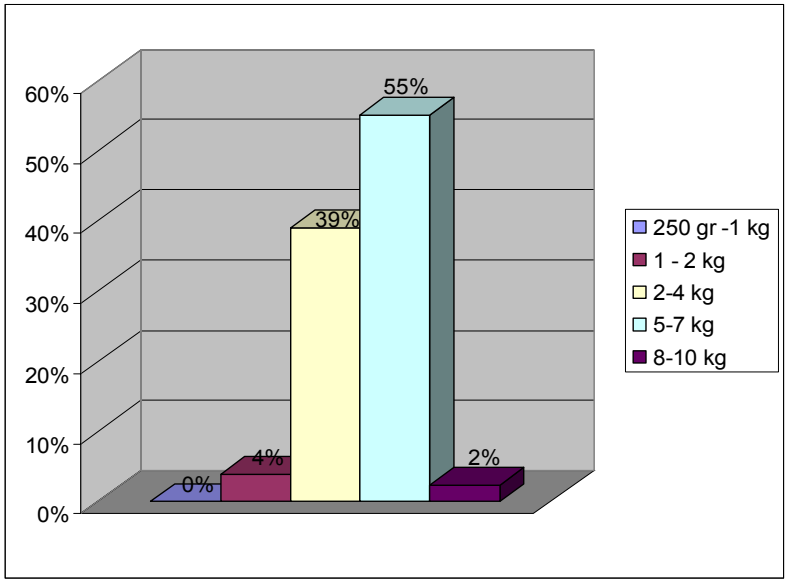
Şekil 39 : Dişi Buzağılara Verilen Süt Miktarı

Yetiştiricilerin % 49'u buzağıları sütle besledikleri süre içinde günde 5-7 kg süt verirken, % 41'i ise 2-4 kg süt vermektedir. 1-2 kg süt verenlerin oranı % 5, 250 g – 1 kg süt verenlerin oranı % 3 olmuştur.

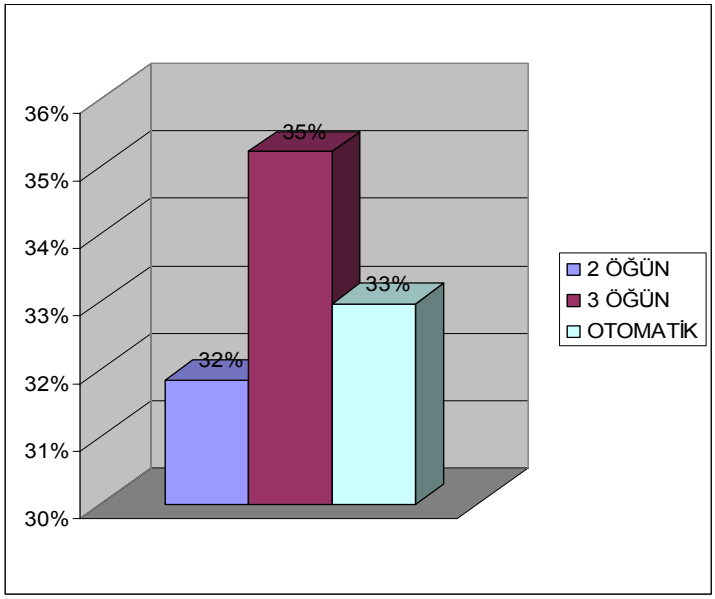
Şekil 40 : Erkek Buzağıları Sütten Kesme Zamanı

İşletme sahiplerinin erkek buzağıları 3 ay sonunda sütten kestiklerini söyleyenlerin oranı % 37 iken, 4 ay sonunda sütten kesenlerin % 35, 2 ay sonunda sütten kesenler % 28 olmuştur.

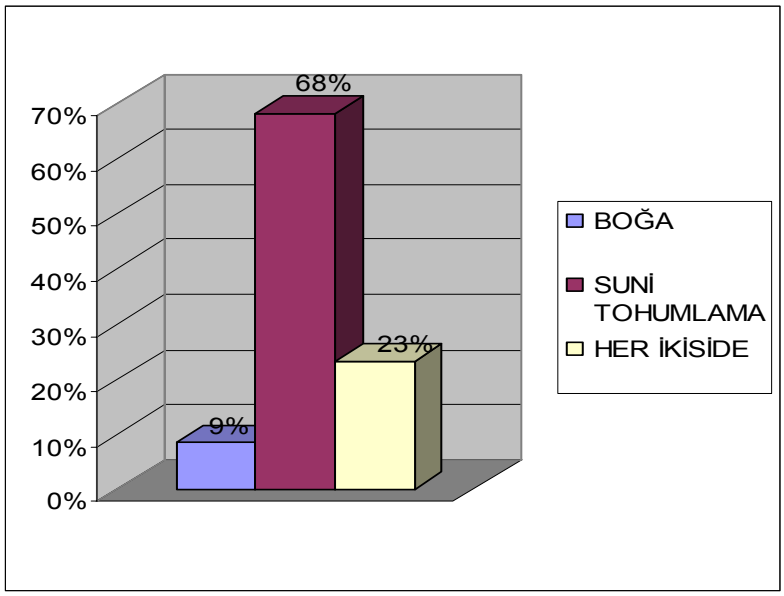
Şekil 41 : Erkek Buzağılara Verilen Süt Miktarı

İşletme sahiplerinin % 55'i sütle besledikleri sürede günde 5-7 kg süt verdiklerini, %39'u 2-4 kg süt verdiklerini ifade etmişlerdir. 1-2 kg süt verenlerin oranı % 4 iken, 8-10 kg süt verenlerin oranı % 2 olmuştur.

Şekil 42 : Günde Verilen Suyun Öğünü

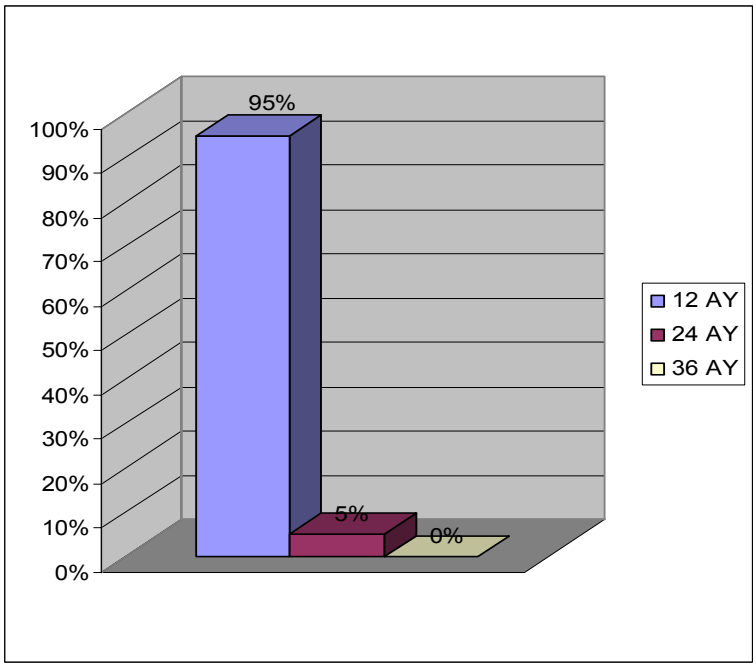
İşletme sahiplerinin % 35'i hayvanlara günde 3 öğün su verdiklerini, % 32'si ise 2 öğün su verdiklerini ifade etmişlerdir. % 33 ise hayvanların önünde sürekli su bulundurmaktadır.

Şekil 43 : Tohumlama Yöntemi

Yetiştiricilerin % 68'ihayvanların tohumlanmasında suni tohumlama yöntemini kullanmaktadır. % 9'u boğaya verme yolu ile tohumladıklarını ifade etmişlerdir. %23'ü ise her iki yöntemi de kullanmaktadır.

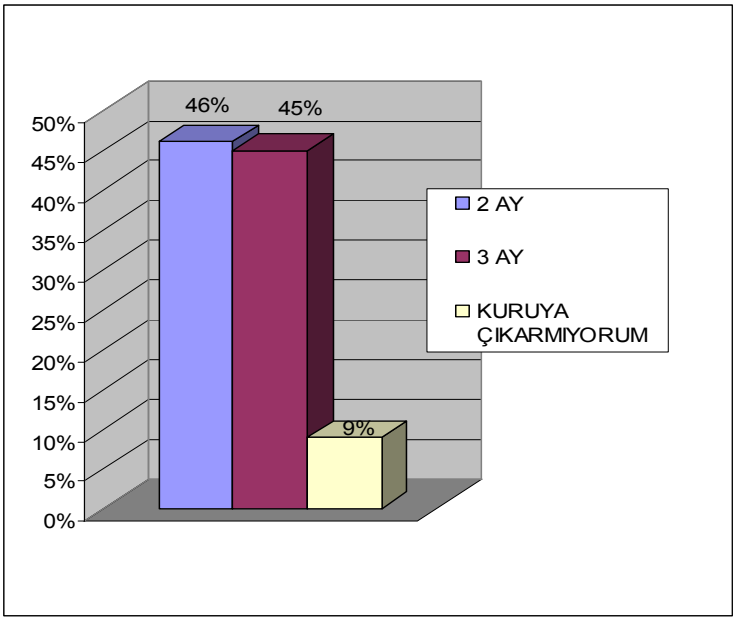
Tekirdağ'da Tarım İl Müdürlüğü kayıtlarına göre 2005 yılında 82 serbest veteriner hekim tarafından 52.220 baş ineğe sun'i tohumlama uygulanmıştır. 2005 yılında suni tohumlama sayısı bir önceki yıla oranla (% 48) artarak 52.220'a ulaşmıştır**.**

Şekil 44 : Buzağılama Aralığı

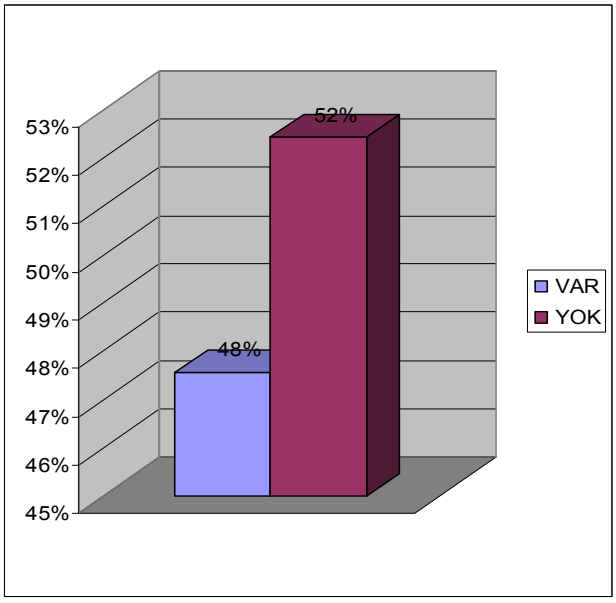
İşletme sahiplerinin % 95'i yılda bir buzağı alırken, % 5'i ise 2 yılda bir buzağı almaktadır.

Bir ineğin işletmeye süt ve buzağısı ile olan katkısını en üst düzeye çıkarabilmek için yılda bir buzağı almak gereklidir. Bir başka ifade ile birbirini izleyen iki doğum arasındaki süre bir yıl civarında olmalıdır. Bu sürenin bir yıldan kısa olması pek sık görülmese de, laktasyon süresini azaltacak dolayısıyla süt verimini düşürecektir. Bu sürenin bir yıldan fazla olması eğer inek doğumuna 60 gün kalana kadar sağılmış ise, süt verimini arttıracaktır şeklinde düşünülebilir. Ne var ki laktasyonun son dönemlerinde süt veriminin düştüğü, ineğin kuruda kalma süresinin sınırlı olduğu ve buzağı gelirleri düşünülürse iki doğum arası sürenin artmaması istenir. Bu nedenlerden ötürü bir üretici kesinlikle yılda bir buzağı almayı hedeflemelidir (Pratik sığır yetiştiriciliği, 1998).

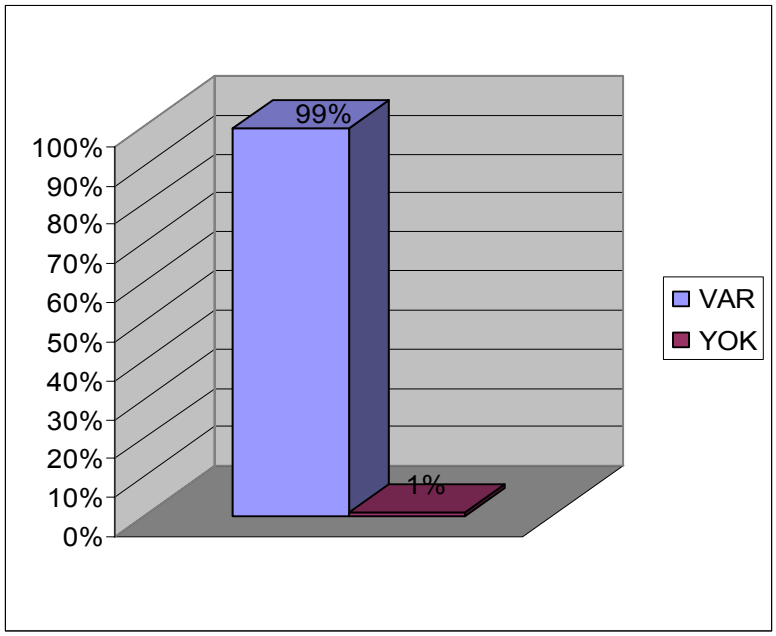
Şekil 45 : Kuruya Çıkarma Zamanı

Kuruya çıkma zamanı işletmelerin % 46'sında 2 ay, % 45'inde 3 ay olmaktadır. İşletmelerin % 9'u ise hiç kuruya çıkarmadıklarını belirtmişlerdir. İşletmelerin % 90'nının hayvanları kuruya çıkardığı görülmektedir. Kuruya çıkarılmayıp bu dönemde sağılan ineklerin bir laktasyonda daha çok süt verdikleri düşünülse de bunu izleyen laktasyonda süt verimi azalacaktır. Bu nedenle süt verimi devam eden inek doğuma yaklaşık 6-8 hafta eğer ikinci doğumu yapacaksa 8-9 hafta kala kuruya çıkarılmalıdır.

Şekil 46 : Süt Sığırından Dışında Hayvan Varlığı

İşletme sahiplerinin % 48'i süt sığırından başka hayvanı olduğunu , % 52'si sadece süt sığırı olduğunu ifade etmişlerdir.

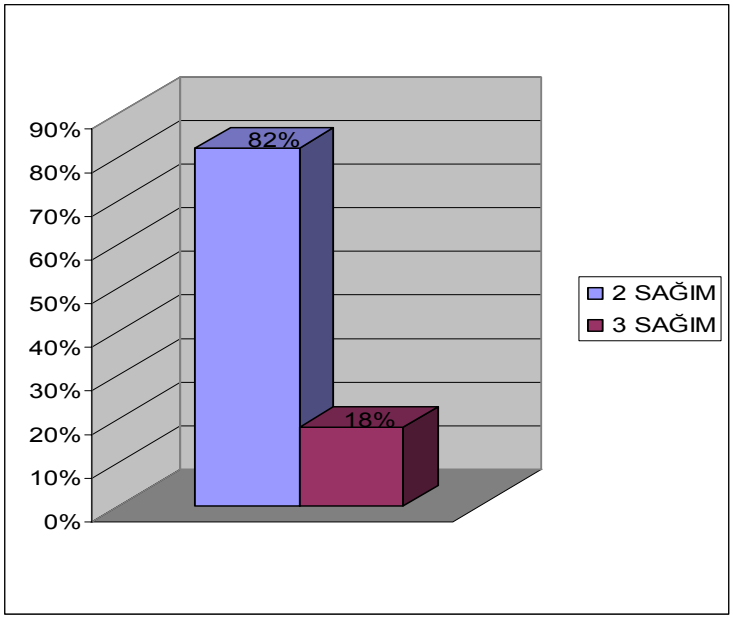

Şekil 47 : Köyün Merası

Anket çalışmasının yürütüldüğü köylerin % 99'unda mera bulunmaktadır.

4.1.7 Sağım ve Çiğ Süt Kalitesi:

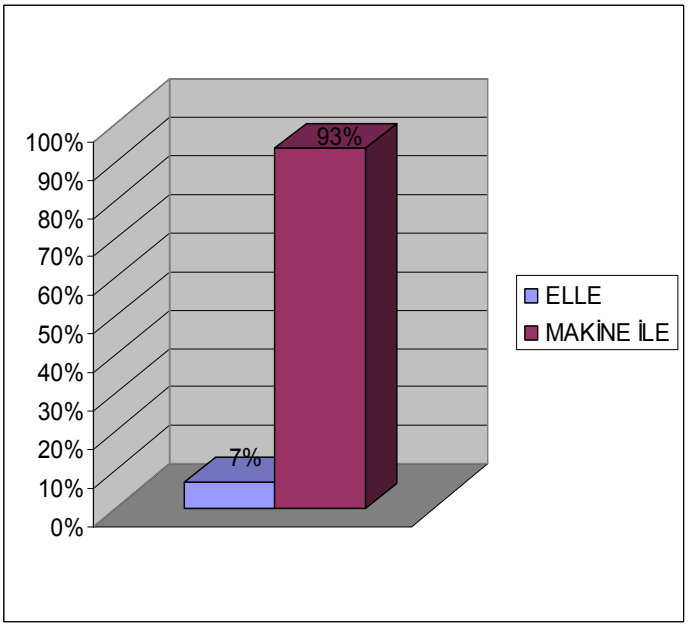
Sağım Ekipmanlarının ve barınak temizliğinin yetersiz olması, sütün sağımdan sonra uygun ısı(4 ^{0}C) ortamında muhafaza edilmemesi, sürüde yaygın olarak gizli enfeksiyon olması çiğ süt kalitesinin düşmesine neden olmaktadır. Bu nedenle sağımda kullanılan alet ve ekipman ile naklinde gereken temizlik koşullarına uyulması gereklidir. Çiğ süt özelliklerini uzun süre koruyabilecek nitelikte değildir. Bünyesindeki çeşitli mikroorganizma ve enzimler güneş ışığı, havanın oksijeni, çeşitli metaller ve hemen hemen çevredeki her şey sütü etkileyebilmekte ve onun doğal niteliğini bozabilmektedir.

Şekil 48 : Günlük Yapılan Sağım Sayısı

İşletmelerin % 82'si 2 sağım yapmakta iken % 18'i 3 sağım yapmaktadır.

Akman ve Özder (1992); Tekirdağ ilinde ithal ineklerle çalışan işletmelerin durumu ve sorunları isimli araştırmada işletmelerin % 33'ü 2 sağım, % 67'si 3 sağım yapmaktadır.

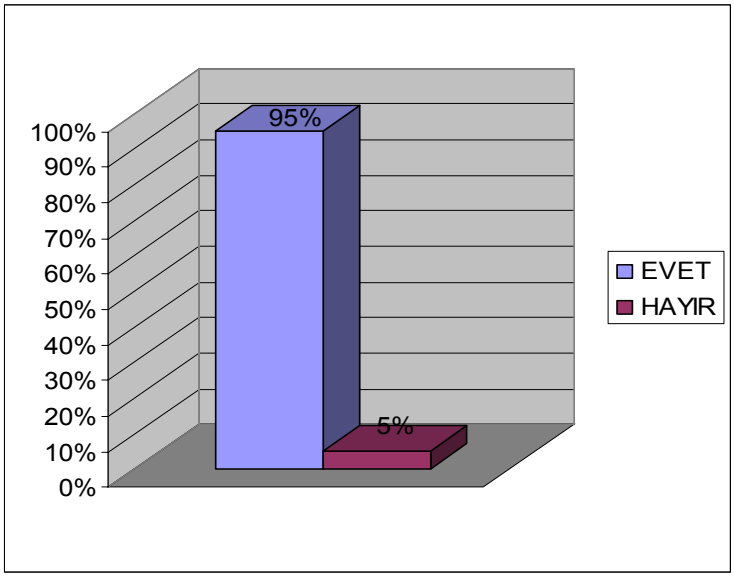

Şekil 49 : Sağım Yöntemi

İşletmelerin % 93'ünde sağım makine ile yapılmaktadır. Elle sağım oranı % 7'de kalmıştır. Sağımda makine kullanımı oldukça yaygınlaşmış durumdadır.

Akman ve Özder (1992); Tekirdağ ilinde ithal ineklerle çalışan işletmelerin durum ve sorunları isimli araştırmada işletmelerin % 24'ünde elle, % 76'sında makine ile yapılmakta olduğunu bildirmişlerdir.

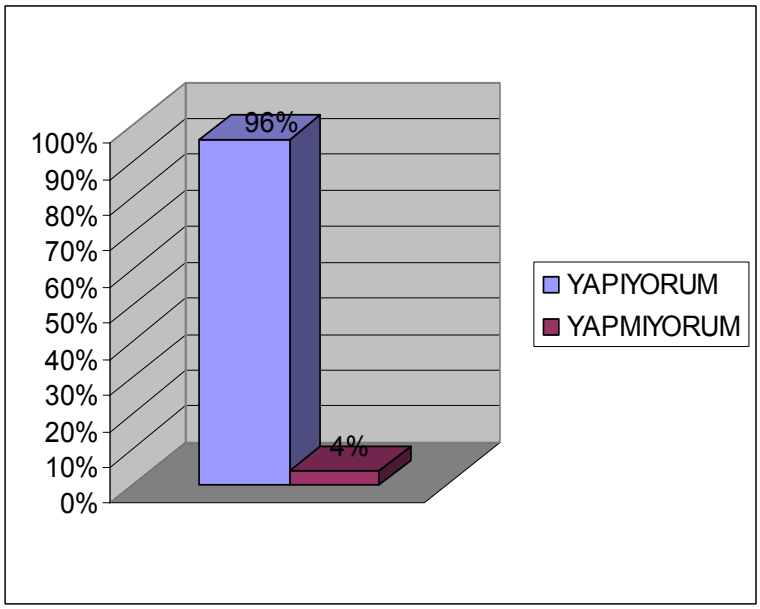
Makine ile sağım sağımı kolaylaştırmasının yanında sağım hijyeninin artmasını da sağlamaktadır. Ancak sağımda kullanılan bu makinelerin temizliği ve dezenfeksiyon işlemleri düzenli yapılmadığından umulduğu üzere sağım hijyeni bu makinelerin kullanımı ile artmamıştır.

Şekil 50 :Sağım Makinelerinin Temizliğinde Dezenfektan Kullanımı

İşletme sahiplerinin % 95'i sağımda kullandıkları sağım makinelerinin temizliğinde dezenfektan madde kullandıklarını, % 5 ise kullanmadığını söylemişlerdir.

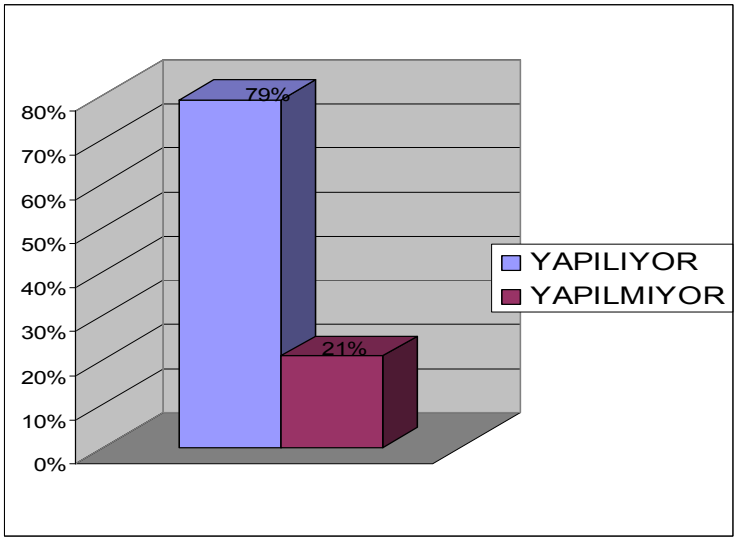
Çiğ sütün kalitesini etkileyen süreç sağımla birlikte yani sütün memeden çıkması ile birlikte başlamaktadır. Bakteri sayısı olması gereken normlarda kaliteli süt üretmek için sağımda kullanılan makinelerin temizliği önem taşımaktadır. Temizlik esnasında dezenfektan madde kullanımı da zorunludur.

Şekil 51 : Sağım Öncesi ve Sonrası Meme Temizliği

İşletme sahiplerinin % 96'sı sağımdan önce ve sonra meme temizliği yaptıklarını,% 4'ü ise yapmadıklarını belirtmişlerdir.

Yetiştiriciler tarafından sağım öncesi temizlik memeyi yıkamak şeklinde yapılmaktadır. Ancak çoğunlukla meme yıkandıktan sonra kurulanmamakta ya da kurulama yapılan bezler sağım hijyenini sağlamada yeterli olacak şekilde temizlenmemekte üstelik sağılacak tüm hayvanlarda aynı anda kullanılmaktadır.

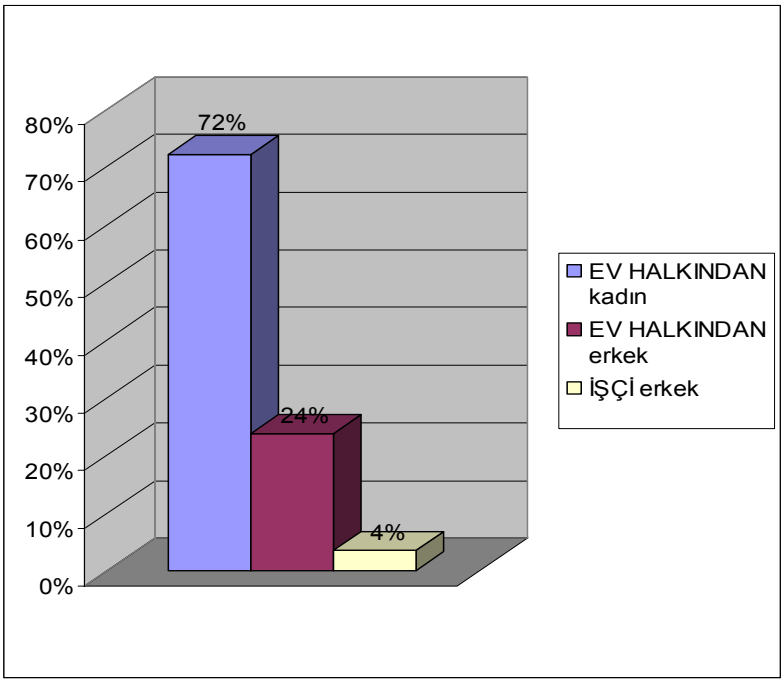

Şekil 52 : Mastitis Kontrolü

İşletmelerin % 79'unda mastitis kontrolü yapılıyor, % 21'inde ise yapılmıyor

Meme bezinin iltihaplanması olarak da tanımlanan mastitis, süt sığırlarında yaygın olarak görülen ve en fazla ekonomik kayıplara neden olan bir hastalıktır. (Homan vd.,1996; Uzmay vd., 2003; Yalçın, 2001a ; Blosser, 1997; Booth, 1989; Howard vd., 1991; Penin vd., 1997)

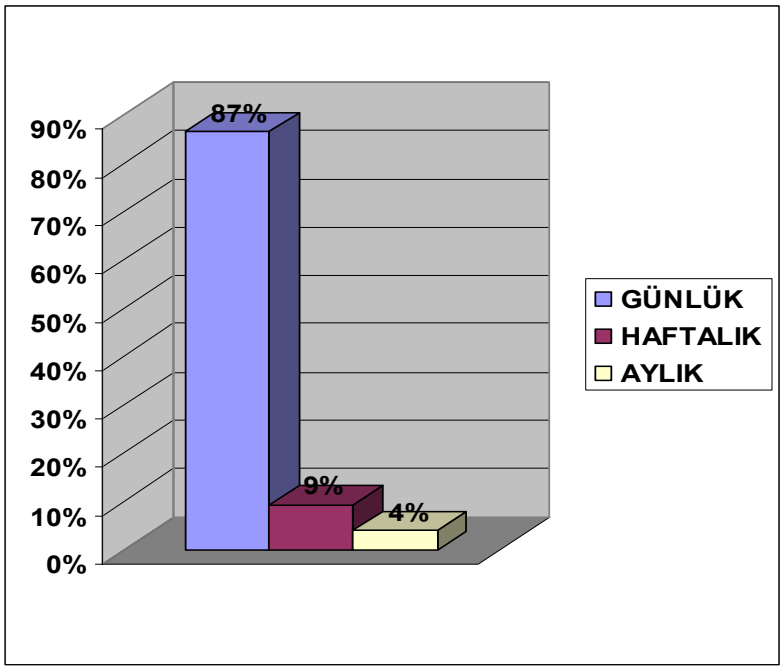
Mastitis, sütün sağımdan önceki kalitesini belirler. Mastitisli hayvanlardan elde edilen sütler sağlıklı hayvanlardan elde edilen sütlere karıştırılmamalıdır.

Şekil 53 : Sağımcı

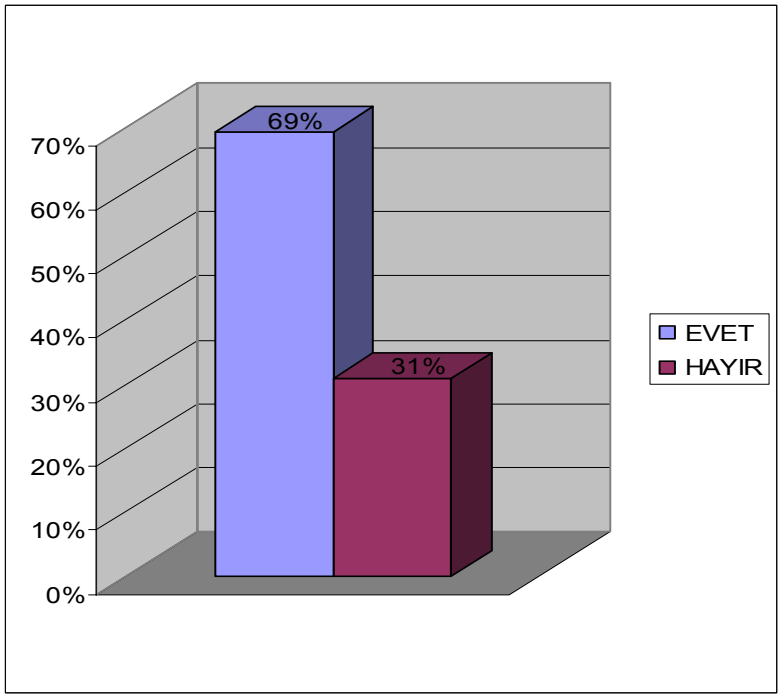
İşletmelerin % 72'sinde sağım ev halkından kadın tarafından yapılmakta, % 24'ü ise ev halkından olan erkekler tarafından yapılmaktadır. İşletmelerin sadece % 4'ünde sağım işçi tarafından yapılmaktadır.

Sonuç olarak sağım büyük oranda kadınlar tarafından yapılmaktadır. Bu nedenle sağım hijyeni konusunda kadınların eğitilmesi kaliteli süt üretilmesinde önemli bir ilerleme kat edilmesini sağlayacaktır.

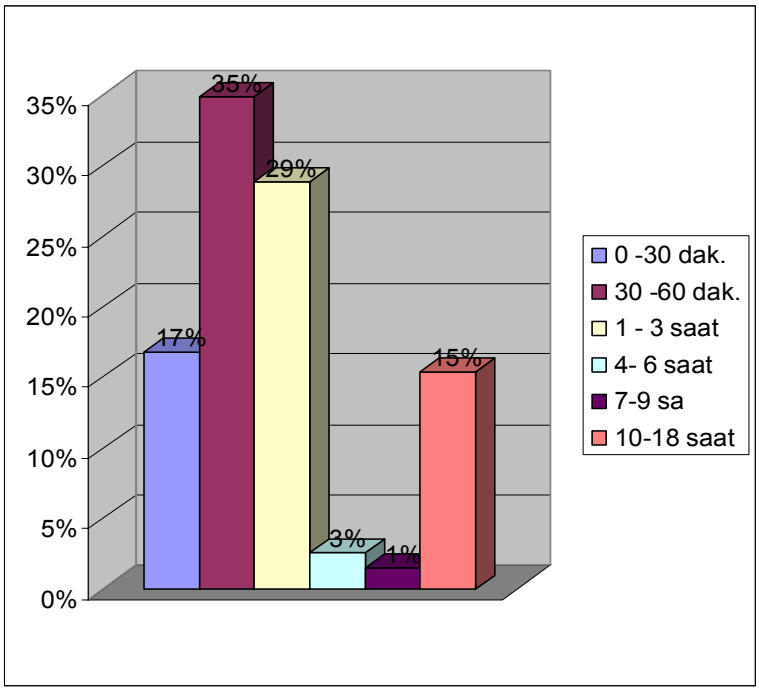
Şekil 54 : Ahır Temizleme Sıklığı

İşletmelerin % 87'si ahır temizliğini günlük yapmakta, % 9'u haftalık, % 4'ü de aylık olarak yapmaktadır.

Şekil 55 : Sağım Sırasında Yemleme

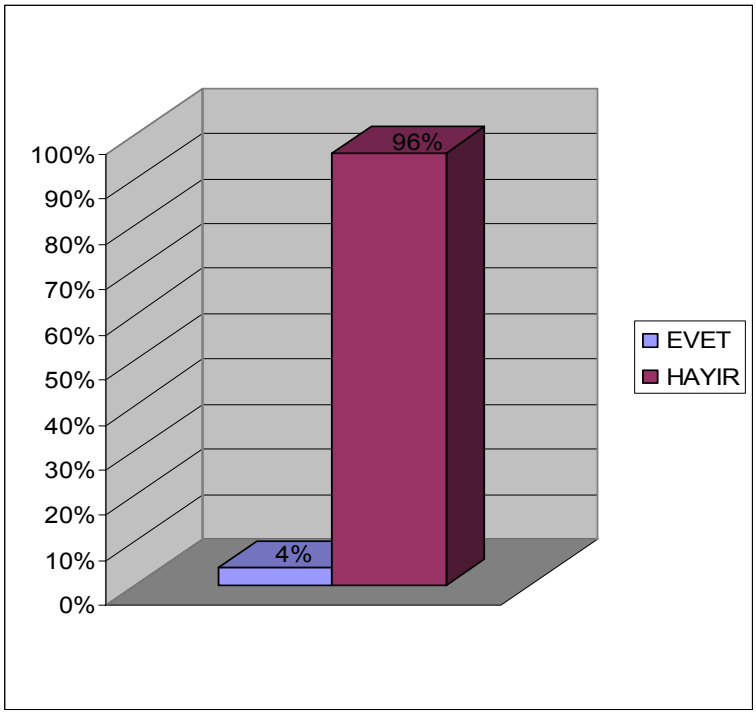
İşletme sahiplerinin % 69'u sağım sırasında yem verdiklerini, % 31'i ise yem vermediklerini açıklamışlardır. Sağım sırasında hayvana ye verenlerin büyük çoğunluğu yem olarak kaba yem verdiklerini ifade etmişleridir.

Şekil 56 : Memeden Çıkan Sütün Alıcının Eline Geçme Süresi

Yetiştiricilerin % 35'i memeden çıkan sütün 30-60 dakika arasındaki sürelerde alıcının eline geçtiğini, % 29'u alıcının eline geçme süresinin 1-3 saat arasında olduğunu söylemiştir. % 17'sinde bu süre 30-60 dakika iken % 15'inde 10-18 saat olmaktadır.

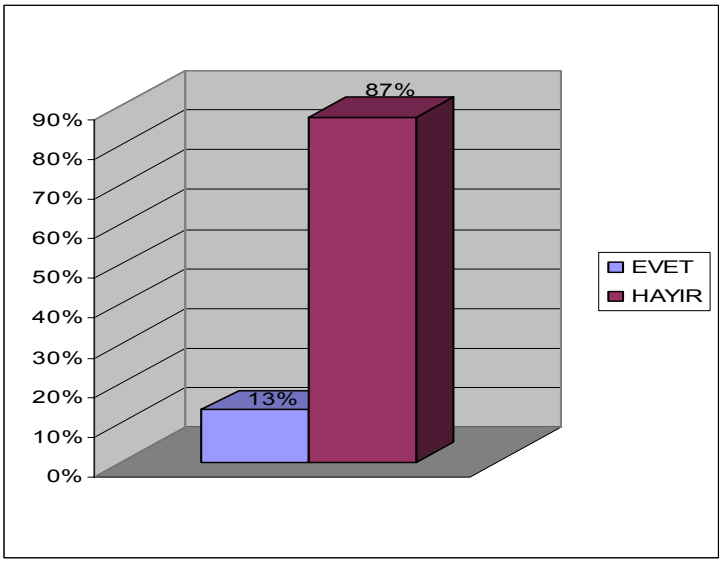
Memeden çıkan sütün alıcının eline geçme süresi ve bu süre içinde muhafaza edilme koşulları sütün kalitesinde doğrudan belirleyici olmaktadır. Uzun süre sağlıksız koşullarda beklemiş sütlerin sağlıklı ve kaliteli olduğundan söz etmek mümkün değildir. Süt sağıldıktan sonra 2 saat içinde işlenmeyecekse, 4 ^{0}C de sütün yapısını bozmayacak çelik süt soğutma tanklarında soğutularak muhafaza edilmelidir.

Şekil 57 : İşletmelerin Ayrı Sağım Yeri ve Sabit Sağım Ünitesi Varlığı

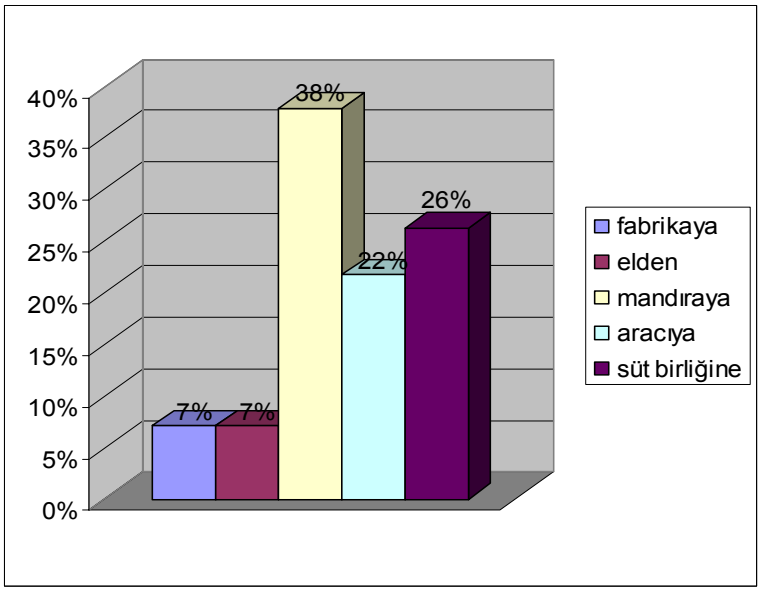
Sabit süt sağım ünitesi ve soğutma tankı bulunanların oranı sadece % 4'tür. Bulunmayanların oranı ise % 96'dır. Ne yazık ki sağım ünitesi ve soğutma tankı işletmelerde yaygınlaşamamıştır. İşletmelerin küçük olması yani az sayıda ineğe sahip olması bunun en önemli nedenidir.

Bakteri sayısı düşük, sağlıklı, kaliteli çiğ süt elde etmek için sağım anında kullanılan alet ekipmanları, meme temizliği, sağım yerinin temizliği ve sağılan sütün muhafaza şartları çok önemlidir. Maalesef işletmelerimizde bu koşullar sağlanamadığından Avrupa Birliği Üyelik Müzakerelerini yürüten ülkemizde AB normlarında çiğ süt üretilememektedir. Bu nedenle ülkemizde üretilen sütü ve sütten elde edilen hiçbir ürünü almamaktadır. Sektör, ihracat izni olmayan içe kapanık bir görüntü sergilemektedir.

Şekil 58 : Sütteki Kalitenin Fiyat Üzerine Etkisi

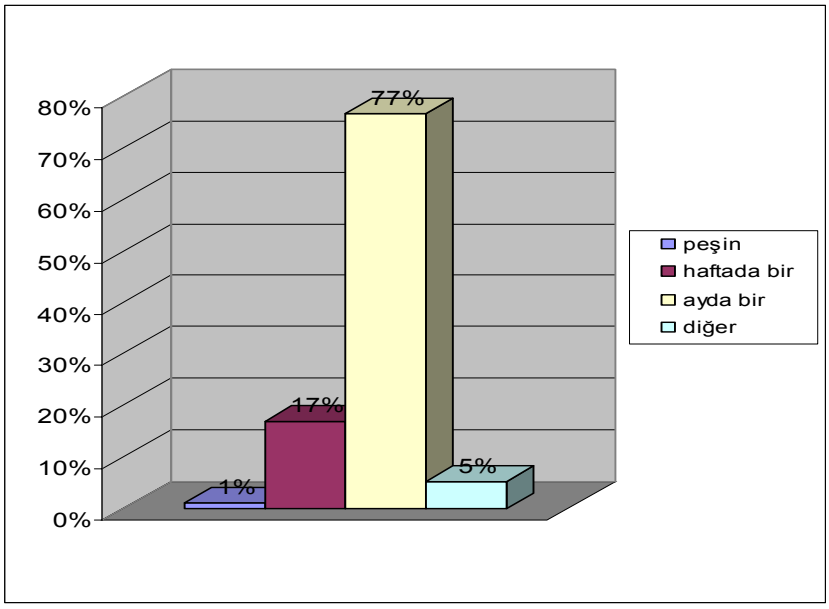
İşletme sahiplerinin %13 üretilen sütün pazarlarken fiyatın kaliteye göre değiştiğini söylemişlerdir. Oysa %87'si kalite ne olursa olsun fiyatın değişmediğini ifade etmiştir.

Şekil 59 . Sütün Satıldığı Yer

Yetiştiricinin %38'i ürettikleri sütü mandıraya satarken, %26'sı süt birliğine, %22'si aracıya vermektedir. %7'si fabrikaya, %7'si ise elden satmaktadır.

Türkiye'de üretilen sütün ancak % 30'u kayıt altına alınabilmiş ve Türk Gıda Mevzuatına uygun tesislerde mamül maddeye dönüştürülmüştür. Tekirdağ'da ise 2005 yılında 355.000 ton süt üretilmiş, bunun 162.000 tonu kayıt altına alınabilmiştir. Bu açıdan bakıldığında Türkiye'de % 30 olan bu oranın ilimizde % 50 civarında olması Tekirdağ'daki tablonun daha iyi olduğunu göstermektedir. (Tarım Bakanlığı Koruma Kontrol Genel Müdürlüğü verileri, 2005)

Şekil 60 : Satılan Süte Ödenen Para

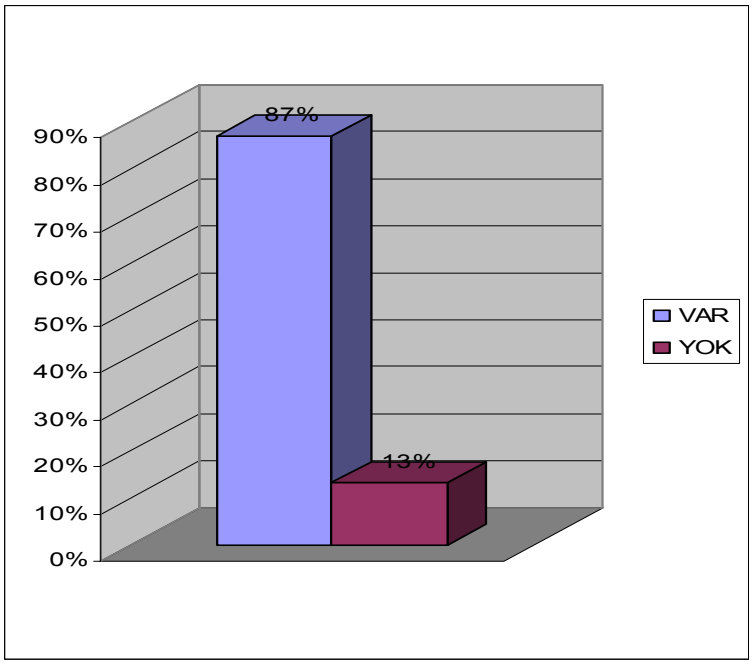
İşletmelerin % 77'si sattıkları sütün bedelini ayda bir alırken, % 17'si haftada bir alabilmektedir. Yalnızca % 1'i sütün bedelini peşin olarak alabilmektedir.

4.1.8. Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğinin İldeki Durumu ve Yetiştiricilerin Beklentileri:

Ülkemizde uygulanacak sığır ıslah programlarının temelini teşkil edecek soy kütüğü sistemini oluşturmak amacıyla "Damızlık Süt Sığırlarında Soy kütüğü Talimatı" Bakanlık Makamının 06.01.2000 tarih ve TSKD/SK-003 sayılı olurları ile yürürlüğe konulmuştur.

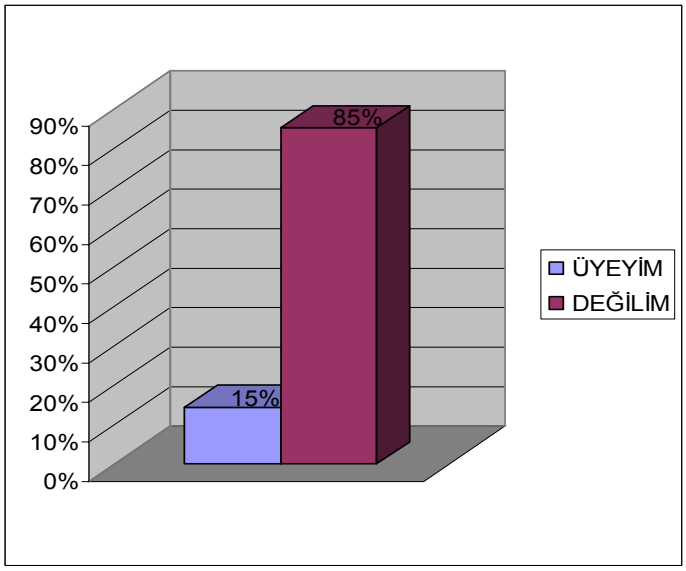
İlimizde soy kütüğü çalışmaları Tarım Bakanlığı tarafından yetki verilen Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği tarafından yürütülmektedir. 2005/8503 sayılı Hayvancılığın Desteklenmesi Hakkındaki Karar ile uygulamaya konulan 05/07/2005

tarih ve 228 sayılı Bakanlık oluru çerçevesinde destekleme kararı alınmıştır. Bu destekleme modelinin üye işletmelere sağladığı avantajlar nedeni ve gösterilen gayretler sonucu Soy kütüğü çalışmalarını yürüten Damızlık Yetiştiriciler Birliği'nin üye sayısı, 1488'e ulaşmış olup, bunun yaklaşık yarısını hayvancılığın yaygın olarak yapıldığı Malkara İlçesi yetiştiricileri oluşturmaktadır.

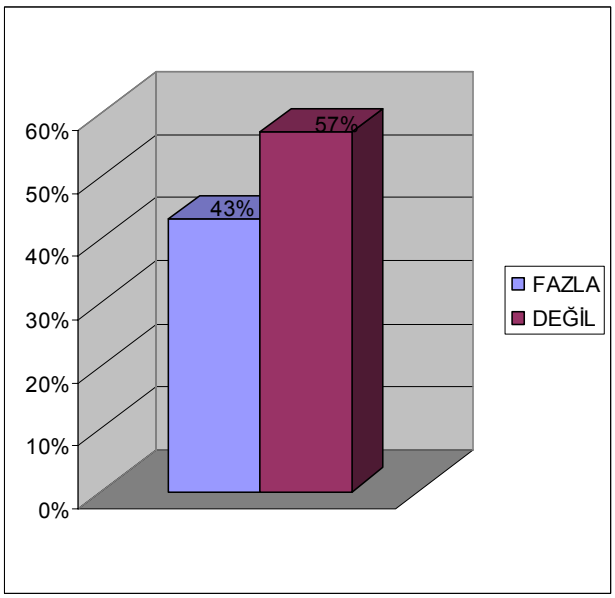
Şekil 61 : Damızlık Sığır Yetiştiriciler Birliğinden Haberi Olanlar

Yetiştiricilerin % 87'si Damızlık Sığır yetiştiricileri Birliğinden haberi olduklarını, %13 ise böyle bir birliği bilmediklerini beyan etmişlerdir. İşletmelerin çoğunluğu damızlık birliğini bilmekte ve faaliyetlerinden haberdar olmaktadır.

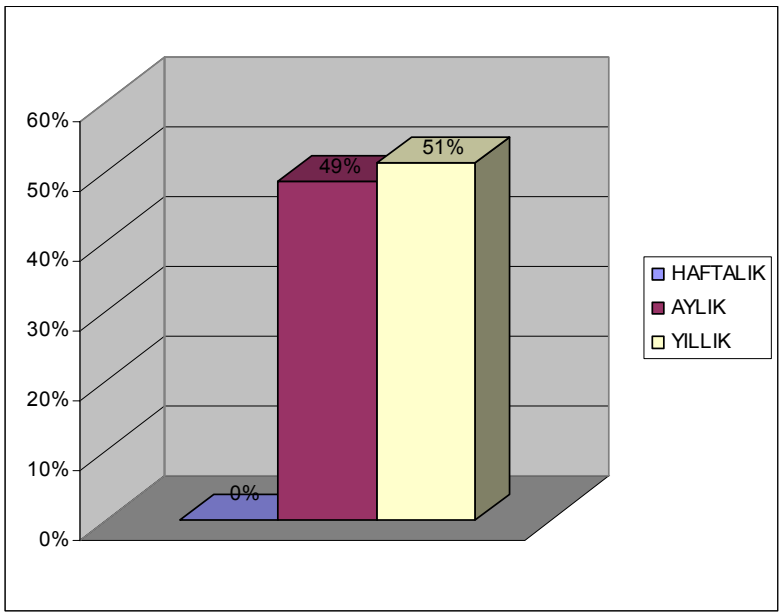
Şekil 62 : Damızlık Sığır Yetiştiriciler Birliğine Üyelik

Damızlık Sığır yetiştiricileri Birliğine üye olan yetiştiricilerin oranı % 15'tir. % 85'i üye değildir. Yetiştiricilerin büyük çoğunluğu Yetiştirici birliğini ve yürüttüğü çalışmaları bilmesine rağmen üye olanların oranının düşük olmasının en önemli nedeni birliğe üyelik şartı olan sağılır inek sayısının 5'ten az olmasıdır. Yetiştiricilerle yapılan görüşmelerden de anlaşıldığına göre birliğe üyeliğin avantajları tam olarak anlatılmamış, üye olması durumunda son dönemdeki hayvancılık desteklemelerinden daha yüksek oranda yararlanabileceği yeterince aktarılamamıştır.

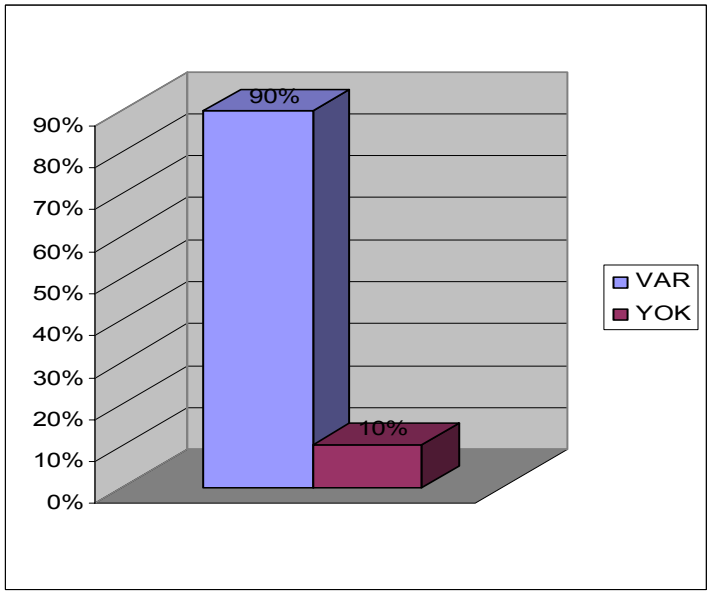
Şekil 63 : Üyelik Aidatı

Damızlık Sığır yetiştiricileri Birliğine üye olan yetiştiricilerin % 43'ü üye aidatlarını yüksek olduğunu, % 57'si ise aidatların fazla olmadığını düşünmektedir.Üye aidatları da üye olup olmama konusunda yetiştiricinin kararını etkileyen önemli bir etken olarak göze çarpmaktadır.

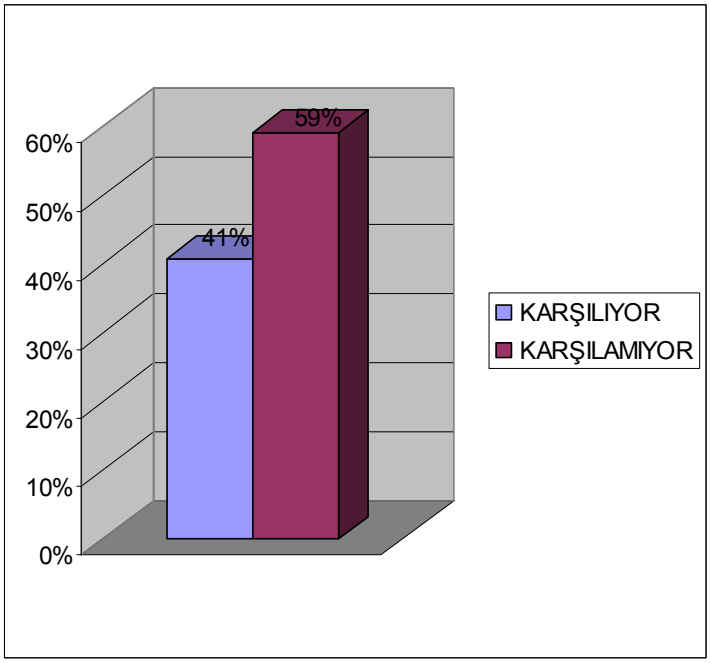
Şekil 64 : Üyelik Ödemeleri

Üye olan işletme sahiplerinin % 51'i üyelik ödemelerini yıllık yaptığını, % 49'u ise aylık yaptığını ifade etmiştir.

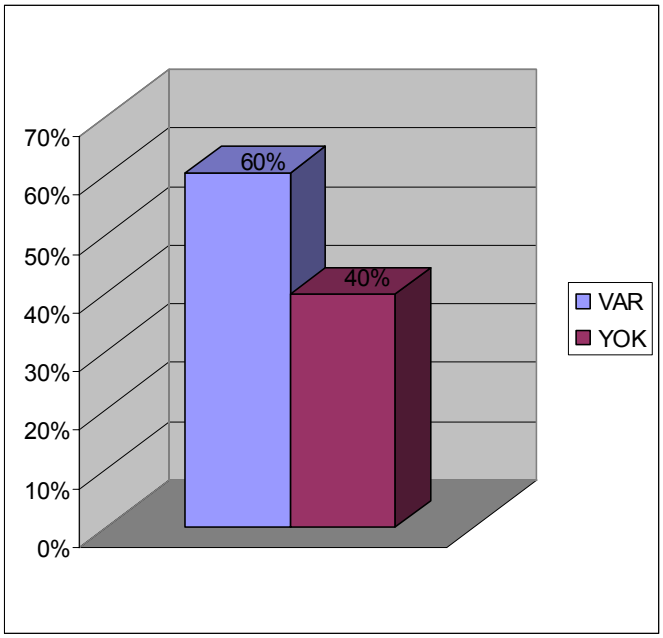
Şekil 65: Üyeliğin Avantajı

Birliğe üye işletmelerin % 90'nı üyeliğin avantajlı olduğunu düşünürken, % 10'nu avantajlı olmadığını düşünmektedir.

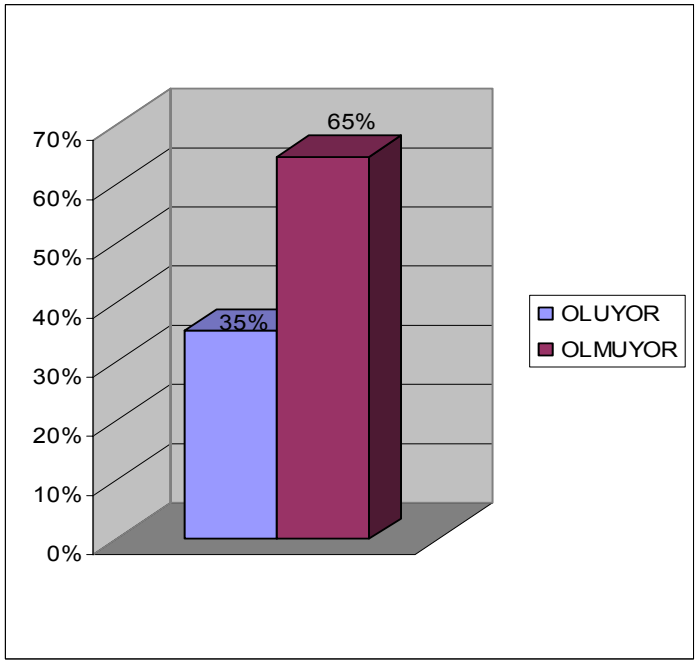
Şekil 66 : Birlikten Beklentiler

Üye olan işletmelerin % 59'u Damızlık Sığır yetiştiricileri Birliğinin beklentilerini tam olarak karşılamadığını, % 41'i ise beklentilerine cevap bulabildiklerini belirtmişlerdir. Damızlık Sığır yetiştiricileri Birliği üyelerinin beklentilerini tam olarak karşılamadığı takdirde üye sayısını arttırmada sıkıntılar yaşayacaktır.

Şekil 67 : Üye Olunan Diğer Birlik yada Kooperatifler

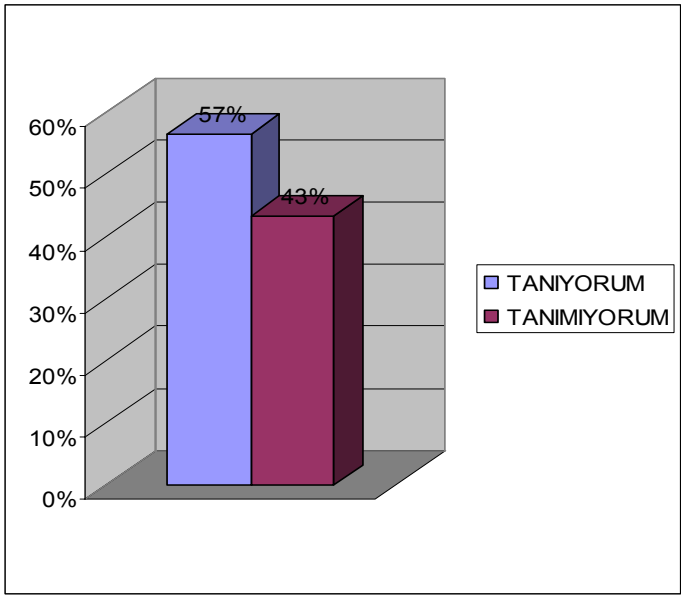
Üye işletme sahiplerinin % 60'ı Damızlık Sığır yetiştiricileri Birliği dışında başka bir birlik ya da kooperatife üyeyken, % 40'nın damızlık birliği dışında başka bir yetiştirici örgütüne üyeliği bulunmamaktadır.

Şekil 68 : Üyeler Arasındaki Dayanışma ve Toplantılar

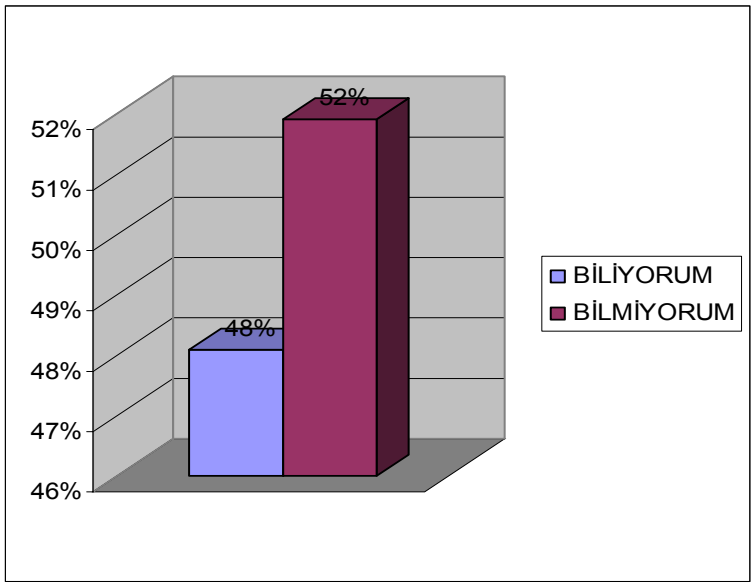
Üye işletmelerin sahiplerinin % 65'i üyeler arasında dayanışma ve üye toplantılarının olmadığını belirtmişlerdir. % 35'i üyelerin kendi aralarında seyrek de olsa küçük çaplı toplantıların gerçekleştiğini söylemişlerdir.

Üyelerin birbirini tanıması aralarında belli zaman aralıklarında dayanışma toplantılarının olması birliğin devamlılığı ve daha geniş bir yelpazeye yayılması ildeki etkinliğini arttırması bakımından önem taşımaktadır. Birliklerde amaç bizzat yetiştiricilerin kendilerinin kendi sorunlarına çözüm bulmasıdır. Bu tür toplantıların bu duruma hizmet etmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

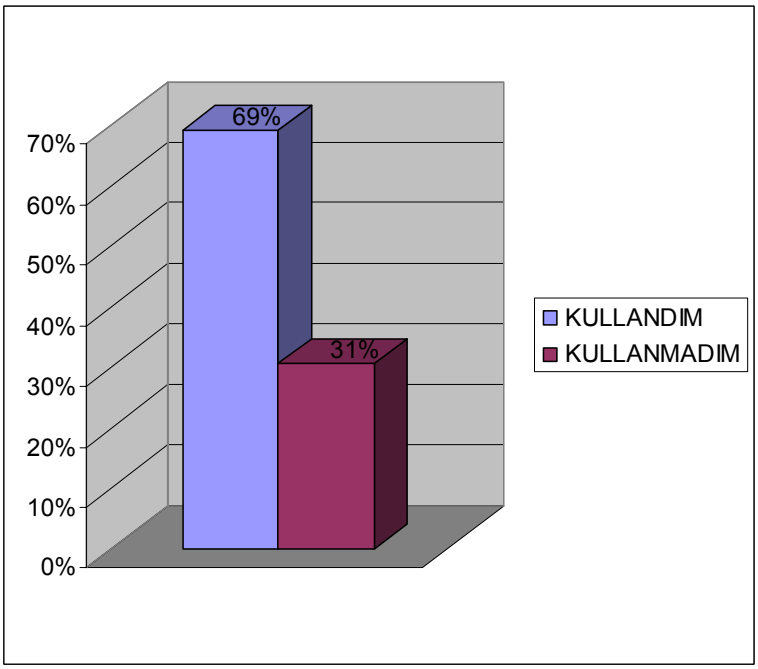
Şekil 69 : Birlik Yönetim ve Denetleme Kurulunu Tanıma Durumu

Üyelerin % 57'si Damızlık Sığır yetiştiricileri Birliği yönetim ve denetleme kurulunu tanımakta, % 43'ü ise tanımamaktadır.

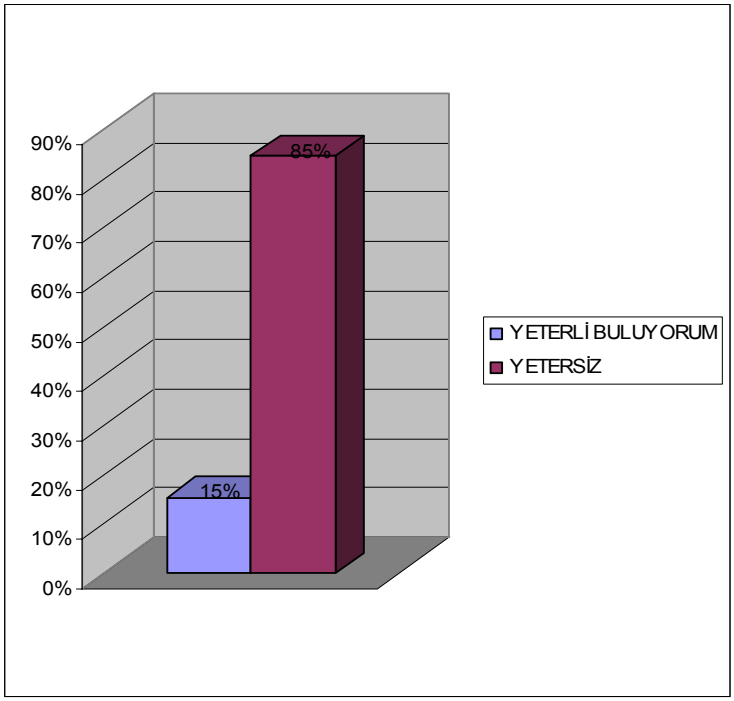
Şekil 70 : Birlik Yönetiminin görevleri

Üye işletme sahiplerinin % 52'si Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği yönetiminin görevlerini bilmediklerini, % 48'i ise bildiklerini ifade etmişlerdir. Üyelerin çoğu üye olduğu birliğin yönetiminin görev ve yetkilerini bilmemektedir.

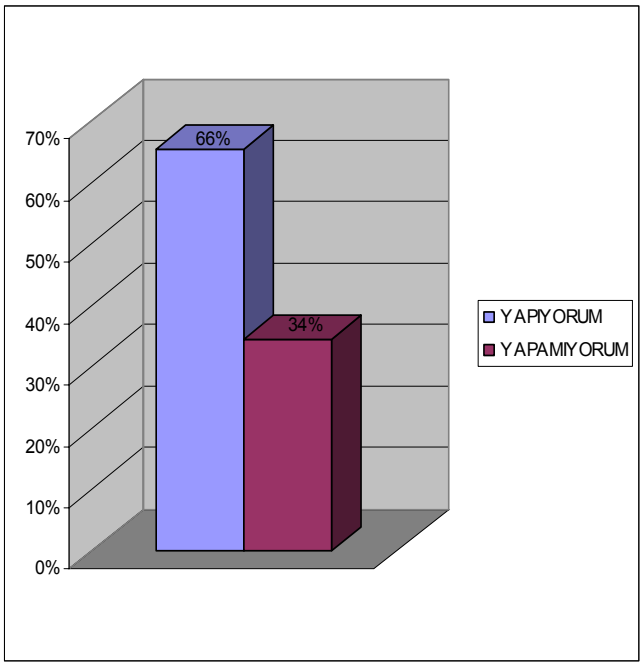
Şekil 71 : Genel Kurulda Oy kullananlar

Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğine üye olan işletmelerin sahiplerinin % 69'u genel kurulda oy kullandıklarını, % 31'i ise kullanmadıklarını genel kurula katılmadıklarını söylemişlerdir.

Şekil 72 : Mevcut Üye Sayısının Yeterlik Durumu

Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğine üye işletmelerin % 85'i üye sayısını yetersiz bulmakta, sadece % 15'i üye sayısının yeterli olduğunu düşünmektedir.

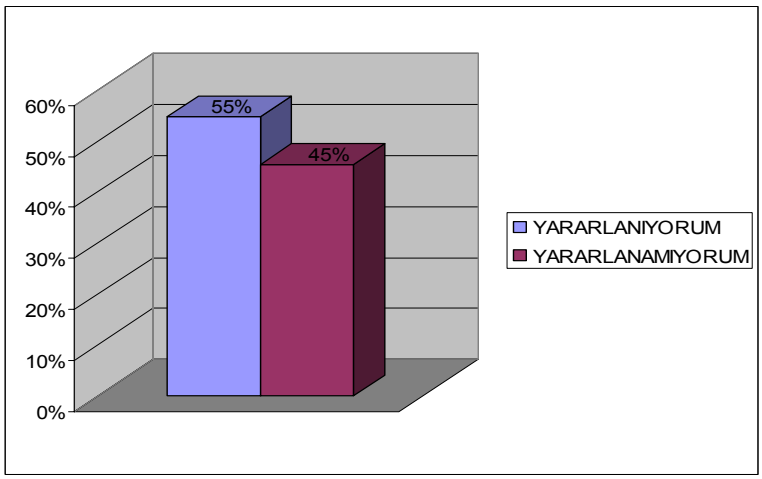

Şekil 73 : Süt ve Suni Tohumlama Kayıtlarının Düzenli Takibi ve Bildirimi

İşletme sahiplerinin % 66'sı süt ve suni tohumlama kayıtlarını düzenli takibi ve bildirimini yaptıklarını,% 34'ü ise söz konusu kayıtların takip ve bildirimini yapmadıklarını ifade etmişlerdir.

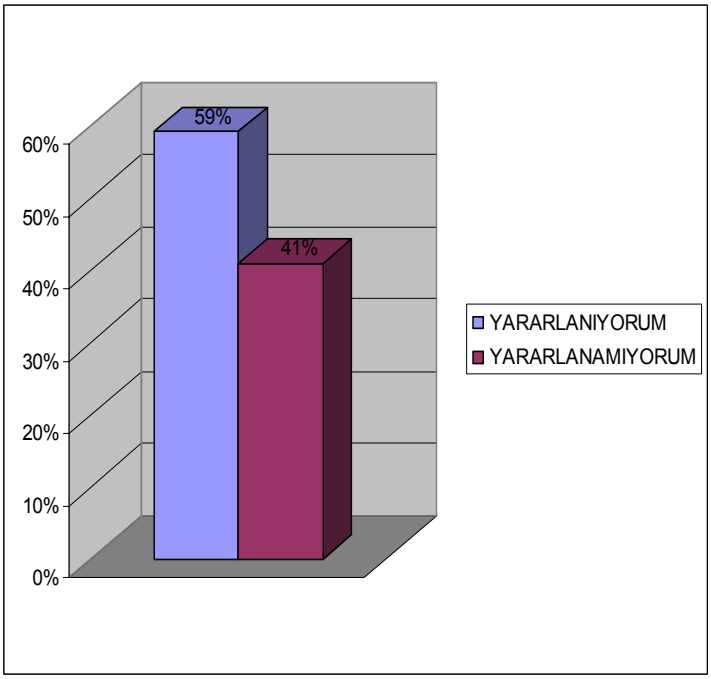
4.1.9 Hayvancılık Desteklemeleri

2005 yılında çıkan hayvancılık desteklemeleri tebliği ile hayvancılık desteklemelerinde kalemler ve bunlara ödenen miktarlar arttırılmıştır.

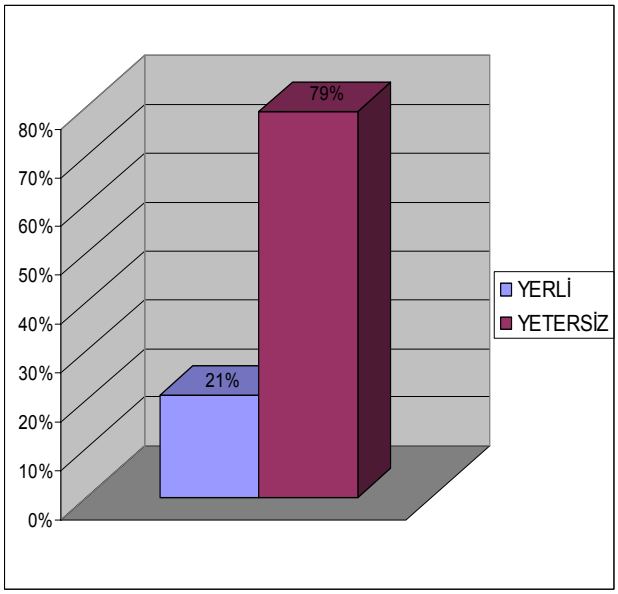
Şekil 74 : Süt ve Buzağı Desteklemelerinden Yararlanma

İşletme sahiplerinin % 55'i süt ve buzağı desteklemelerinden yararlandıklarını, bu takip eden %45'i ise bu desteklemelerden yararlanamadıklarını ifade etmişlerdir.

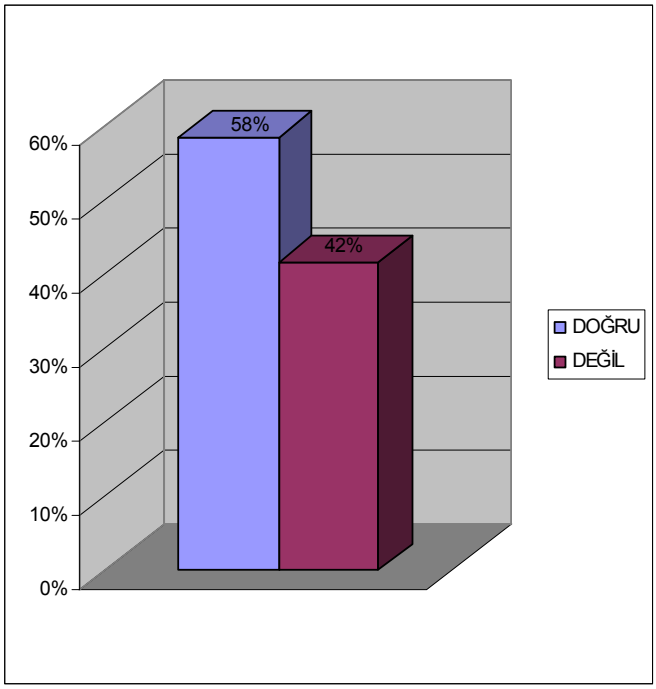
Şekil 75 : Yem bitkisi Desteklemelerinden Yararlanma

İşletme sahiplerinin % 59'u yem bitkisi desteklemelerinden yararlandıklarını, % 41'i ise yararlanamadıklarını söylemişlerdir.

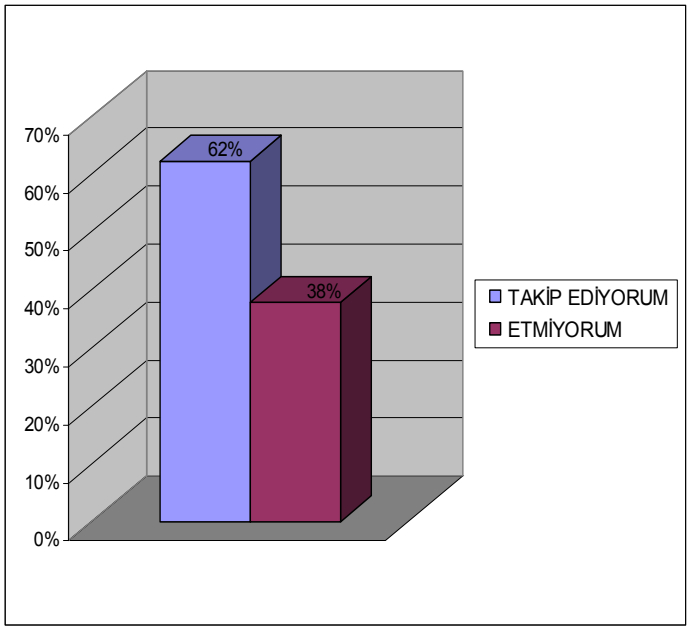
Şekil 76 : Desteklemeler

İşletme sahiplerinin % 79'u hayvancılık desteklemeleri adı altında verilen desteklemeleri yeterli gördüklerini, % 21 yetersiz bulduklarını ifade etmişlerdir. Bu durum yetiştiricilerin büyük çoğunluğunun desteklemeleri yeterli bulduklarını bir başka ifade ile desteklemelerden memnun olduklarını göstermektedir.

Şekil 77 : Destekleme Şeklinin Doğruluğu

Yetiştiricilerin % 58'i desteklemelerin veriliş biçiminin doğru olduğunu düşünürken, %42'si farklı biçimlerde verilmesinin daha faydalı olduğunu ifade etmektedir.

Şekil 78 : Tarım ve Hayvancılıkla İlgili Teknoloji Takibi

İşletme sahiplerinin % 62'si tarım ve hayvancılıkla ilgili gerek alet ve makineler olsun gerekse de bakım ve besleme ile ilgili durumlarda her geçen gün hızla gelişen teknolojiyi takip etmektedir. % 38'i ise bu anlamda teknolojiyi takip edecek olanaklarının bulunmadığını ifade etmişlerdir.

4.2. VÜCUT ÖLÇÜLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Çizelge 36 : Siyah-Alaca Süt Sığırlarının Bölge, Yaş ve Cinsiyet Faktörüne Göre Çeşitli Vücut Ölçülerinin Tanımlayıcı İstatistikleri

BÖLGE	YAŞ	N	CİNSİYET	CİDEGO YÜKSEKLİĞİ	SAĞRI YÜKSEKLİĞİ	GÖĞÜS ÇEVRESİ	VÜCUT UZUNLUĞU
				Ort. ± Sh	Ort. ± Sh	Ort. ± Sh	Ort. ± Sh
1	**1**		E	-----	-----	-----	-----
			D	-----	-----	-----	-----
	2	**7**	D	138,714 ± 1,4428	144,4286 ± 2,0337	167,7143 ± 3,7143	149,1429 ± 2,1977
	3	12	D	136,917 ± 1,4432	140,000 ± 1,3484	168,167 ± 1,5851	151,750 ± 3,5186
2	**1**	**6**	E	113,333 ± 9,6148	117,000 ± 9,5149	140,167 ± 15,4713	119,667 ± 13,3283
		2	D	88,0000 ± 5,0000	91,5000 ± 3,5000	94,5000 ± 7,50000	84,0000 ± 7,00000
	2			-----	------	------	------
	3	2	D	136,000 ± 1,0000	141,000 ± 2,0000	189,500 ± 2,5000	159,500 ± 4,5000
3	**1**		E	--------			
		1	D	--------			
	2	**4**	D	132,000 ± 2,4152	130,250 ± 3,3510	175,250 ± 6,0191	125,500 ± 1,9365
	3	5	D	139,800 ± 2,4166	132,000 ± 2,5100	210,200 ± 3,3226	150,200 ± 5,5082
4	**1**	**7**	E	88,4286 ± 3,2940	93,4286 ± 3,4493	98,0000 ± 6,9864	86,1429 ± 4,5796
		2	D	91,0000 ± 2,0000	96,0000 ± 2,0000	104,500 ± 3,5000	93,0000 ± 5,0000
	2		E	-----	----	-----	------
			D				
	3		E	-----	----	----	----
			D				
5	**1**	**18**	E	102,889 ± 2,7283	105,778 ± 2,8140	133,500 ± 5,0178	99,0556 ± 3,1916
		22	D	98,6364 ± 2,1797	100,318 ± 2,2141	120,636 ± 6,7492	94,0455 ± 2,5529
	2	**6**	D	136,833 ± 2,0723	140,000 ± 1,7321	181,333 ± 8,8832	134,000 ± 1,1255
	3	4	D	139,500 ± 2,2174	142,000 ± 2,3452	190,500 ± 2,2546	130,500 ± 3,6171
Toplam		**98**					

BÖLGELER		
1.Bölge	Merkez	1
2.bölge	Çerkezköy	2
3.bölge	Şarköy	3
4.bölge	M.Ereğlisi	4
5.bölge	Muratlı	5

YAŞ	
10 aylık	1
30 aylık	2
36 aylıkve üzeri	3

CİNSİYET	
ERKEK	1
DİŞİ	2

Çizelge 37 : Tekirdağ ili Çerkezköy ilçesinde 10 aylık hayvanlara ait çeşitli vücut ölçülerinin tanımlayıcı istatistikleri

	N	Minumum	Maksimum	Fark	0rtalama	Std. Hata
CD	8	77	139	62	107	8,2224
SA	8	82	143	61	110,625	8,1459
GÇ	8	81	179	98	128,75	13,6418
VU	8	70	149	79	110,75	11,4451

Tekirdağ ili Çerkezköy ilçesinde 10 aylık siyah-alacaların cidago yüksekliğine ait ortalama 107; sağrı yüksekliğine ait ortalama 110,625; göğüs çevresine ait ortalama 128,75; vücut uzunluğuna ait ortalama 110,75 olarak saptanmıştır.

Çizelge 38 : Tekirdağ ili Çerkezköy ilçesinde 10 aylık hayvanların cinsiyetlere göre çeşitli vücut ölçülerinin tanımlayıcı istatistikleri

		N	Ortalama	Std. Hata	Std. Sapma
CD	**1,00**	6	113,3330	9,6148	23,5514
	2,00	2	88,0000	5,0000	7,0711
	Toplam	8	107,0000	8,2224	23,2563
SA	**1,00**	6	117,0000	9,5149	23,3067
	2,00	2	91,5000	3,5000	4,9497
	Toplam	8	110,6250	8,1459	23,0399
GÇ	**1,00**	6	140,1667	15,4713	37,8968
	2,00	2	94,5000	7,5000	10,6066
	Toplam	8	128,7500	13,6418	38,5848
VU	**1,00**	6	119,6667	13,3283	32,6476
	2,00	2	84,0000	7,0000	9,8995
	Toplam	8	110,7500	11,4451	32,3717

(1:Erkek 2: Dişi)

Tekirdağ ili Çerkezköy ilçesinde 10 aylık erkek sığırların cidago yüksekliğine ait ortalama 113,333 iken dişi sığırları cidago yüksekliğine ait ortalama 88'dir. Yine erkek sığırların bu kez sağrı yüksekliğine ait ortalamalar 117 dişi sığırların sağrı yüksekliğine ait ortalamaları ise 91,500 olarak bulunmuştur. Erkek sığırların göğüs çevresine ait ortalamaları 140,1667 iken dişi sığırların göğüs çevresine ait ortalamalar 94,500 'dür. Yine erkek sığırların vücut uzunluğuna ait ortalamaları 119,6667 iken dişilerin vücut uzunluğuna ait ortalamaları 84 olarak saptanmıştır.

Çizelge 39 : Tekirdağ ili Çerkezköy ilçesinde 10 aylık hayvanların cinsiyetlere göre çeşitli vücut ölçülerine ait varyans analizi sonuçları

VK		SD	KT	KO	F	P
CD	Cins.A	1	962,6670	962,6670		
	Hata	6	2823,3330	470,5560		
	Toplam	7	3786,0000		2,0460	0,203
SA	Cins.A	1	975,3750	975,3750		
	Hata	6	2740,5000	456,7500		
	Toplam	7	3715,8750		2,135	0,194
GÇ	Cins.A	1	3128,1670	3128,1670		
	Hata	6	7293,3330	1215,5560		
	Toplam	7	10421,5000		2,573	0,16
VU	Cins.A	1	1908,1670	1908,1670		
	Hata	6	5427,3330	904,5560		
	Toplam	7	7335,5000		2,11	0,197

Çizelge 40 : Tekirdağ ili Marmara Ereğlisi ilçesinde 10 aylık hayvanlara ait çeşitli vücut ölçülerinin tanımlayıcı istatistikleri

	N	Minumum	Maksimum	Fark	0rtalama	Std. Hata
CD	9	77,00	98,00	21,00	89,00	2,5658
SA	9	80,00	104,00	24,00	94,00	2,6822
GÇ	9	78,00	126,00	48,00	99,44	5,4521
VU	9	72,00	100,00	28,00	87,67	3,7342

Tekirdağ ili Marmara Ereğlisi ilçesinde 10 aylık sığırların cidago yüksekliğine ait ortalama 89, sağrı yüksekliğine ait ortalama 94, göğüs çevresine ait ortalama 99,44; vücut uzunluğuna ait ortalama 87,67 olarak saptanmıştır.

Çizelge 41 : Tekirdağ ili Marmara Ereğlisi ilçesinde 10 aylık hayvanların cinsiyetlere göre çeşitli vücut ölçülerinin tanımlayıcı istatistikleri

		N	Ortalama	Std. Hata	Std.
CD	1,00	7	88,4286	3,2940	8,7151
	2,00	2	91,0000	2,0000	2,8284
	Toplam	9	89,0000	2,5658	7,6974
SA	1,00	7	93,4286	3,4493	9,1261
	2,00	2	96,0000	2,0000	2,8284
	Toplam	9	94,0000	2,6822	8,0467
GÇ	1,00	7	98,0000	6,9864	18,4842
	2,00	2	104,5000	3,5000	4,9497
	Toplam	9	99,4444	5,4521	16,3563
VU	1,00	7	86,1429	4,5796	12,1165
	2,00	2	93,0000	5,0000	7,0711
	Toplam	9	87,6667	3,7342	11,2027

(1: Erkek, 2: Dişi)

Tekirdağ ili Marmara Ereğlisi ilçesinde 10 aylık erkek sığırların cidago yüksekliğine ait ortalama 88,4286 iken dişi sığırları cidago yüksekliğine ait ortalama 91'dir. Yine erkek sığırların bu kez sağrı yüksekliğine ait ortalamalar 93,4286 dişi sığırların sağrı yüksekliğine ait ortalamaları ise 96 olarak bulunmuştur. Erkek sığırların göğüs çevresine ait ortalamaları 98 iken dişi sığırların göğüs çevresine ait ortalamalar 104,500 'dür. Yine erkek sığırların vücut uzunluğuna ait ortalamaları 86,667 iken dişilerin vücut uzunluğuna ait ortalamaları 93 olarak saptanmıştır.

Çizelge 42 : . Tekirdağ ili Marmara Ereğlisi ilçesinde 10 aylık hayvanların cinsiyetlere göre çeşitli vücut ölçülerine ait varyans analizi sonuçları

VK		SD	KT	KO	F	P
CD	Cins.A	1	10,2860	10,2860		
		7	463,7140	66,2450		
	Toplam	8	474,0000		0,1550	0,705
SA	Cins.A	1	10,2860	10,2860		
		7	507,7140	72,5310		
	Toplam	8	518,0000		0,142	0,718
GÇ	Cins.A	1	65,7220	65,7220		
		7	2074,5000	296,3570		
	Toplam	8	2140,2220		0,222	0,652
VU	Cins.A	1	73,1430	73,1430		
		7	930,8570	132,9800		
	Toplam	8	1004,0000		0,55	0,482

Çizelge 43 : Tekirdağ ili Muratlı ilçesinde 10 aylık hayvanlara ait çeşitli vücut ölçülerinin tanımlayıcı istatistikleri

	N	Minumum	Maksimum	Fark	0rtalama	Std. Hata
CD	40	84,00	121,00	37,00	100,5500	1,7268
SA	40	85,00	125,00	40,00	102,7750	1,7872
GÇ	40	10,00	171,00	161,00	126,4250	4,4135
VU	40	75,00	117,00	42,00	96,3000	2,0217

Tekirdağ ili Muratlı ilçesinde 10 aylık sığırların cidago yüksekliğine ait ortalama 100,55, sağrı yüksekliğine ait ortalama 102,775 , göğüs çevresine ait ortalama 126,4250; vücut uzunluğuna ait ortalama 96,300 olarak saptanmıştır.

Çizelge 44 : Tekirdağ ili Muratlı ilçesinde 10 aylık hayvanların cinsiyetlere göre çeşitli vücut ölçülerinin tanımlayıcı istatistikleri

		N	Ortalama	Std. Hata	Std. Sapma
CD	1,00	18	102,8889	2,7283	11,5753
	2,00	22	98,6364	2,1797	10,2239
	Toplam	40	100,5500	1,7268	10,9215
SA	1,00	18	105,7778	2,8140	11,9388
	2,00	22	100,3182	2,2141	10,3849
	Toplam	40	102,7750	1,7872	11,3035
GÇ	1,00	18	133,5000	5,0178	21,2886
	2,00	22	120,6364	6,7492	31,6567
	Toplam	40	126,4250	4,4135	27,9137
VU	1,00	18	99,0556	3,1916	13,5407
	2,00	22	94,0455	2,5529	11,9741
	Toplam	40	96,3000	2,0217	12,7866

(1: Erkek, 2: Dişi)

Tekirdağ ili Muratlı ilçesinde 10 aylık erkek sığırların cidago yüksekliğine ait ortalama 102,8889 iken dişi sığırları cidago yüksekliğine ait ortalama 98,6364'dir. Yine erkek sığırların bu kez sağrı yüksekliğine ait ortalamalar 105,778 dişi sığırların sağrı yüksekliğine ait ortalamaları ise 100,3182 olarak bulunmuştur. Erkek sığırların göğüs çevresine ait ortalamaları 133,500 iken dişi sığırların göğüs çevresine ait ortalamalar 120,6364 'tür. Yine erkek sığırların vücut uzunluğuna ait ortalamaları 99,055 iken dişilerin vücut uzunluğuna ait ortalamaları 94,045 olarak saptanmıştır.

Çizelge 45 : Tekirdağ ili Muratlı ilçesinde 10 aylık hayvanların cinsiyetlere göre çeşitli vücut ölçülerine ait varyans analizi sonuçları

VK		SD	KT	KO	F	P
CD	Cins.A	1	179,0310	179,0310		
	Hata	38	4472,8690	117,7070		
	Toplam	39	4651,9000		1,5210	0,225
SA	Cins.A	1	295,0910	295,0910		
	Hata	38	4687,8840	123,3650		
	Toplam	39	4982,9750		2,392	0,13
GÇ	Cins.A	1	1638,1840	1638,1840		
	Hata	38	28749,5910	756,5680		
	Toplam	39	30387,7750		2,165	0,149
VU	Cins.A	1	248,5010	248,5010		
	Hata	38	6127,8990	161,2600		
	Toplam	39	6376,4000		1,541	0,222

Çizelge 46 : Tekirdağ ili genel 30 aylık hayvanlara ait çeşitli vücut ölçülerinin tanımlayıcı istatistikleri

	N	Minumum	Maksimum	Fark	0rtalama	Std. Hata
CD	17	125,00	144,00	19,00	136,4706	1,2161
SA	17	124,00	150,00	26,00	139,5294	1,8313
GÇ	17	137,00	192,00	55,00	174,2941	3,8279
VU	17	121,00	156,00	35,00	138,2353	2,6256

Tekirdağ ilinde 30 aylık sığırların cidago yüksekliğine ait ortalama 136,4706; sağrı yüksekliğine ait ortalama 139,5294; göğüs çevresine ait ortalama 174,2941; vücut uzunluğuna ait ortalama 138,2353 olarak saptanmıştır.

Çizelge 47 : Tekirdağ ili 30 aylık hayvanların bölgelere göre çeşitli vücut ölçülerinin tanımlayıcı istatistikleri

		N	Ortalama	Std. Hata	Std.
CD	1,00	7	138,7143	1,4428	3,8173
	3,00	4	132,0000	2,4152	4,8305
	5,00	6	136,8333	2,0723	5,0761
	Toplam	17	136,4706	1,2161	5,0140
SA	1,00	7	144,4286	2,0337	5,3807
	3,00	4	130,2500	3,3510	6,7020
	5,00	6	140,0000	1,7321	4,2426
	Toplam	17	139,5294	1,8313	7,5508
GÇ	1,00	7	167,7143	3,7143	9,8271
	3,00	4	175,2500	6,0191	12,0381
	5,00	6	181,3333	8,8832	21,7593
	Toplam	17	174,2941	3,8279	15,7828
VU	1,00	7	149,1429	2,1977	5,8146
	3,00	4	125,5000	1,9365	3,8730
	5,00	6	134,0000	1,1255	2,7568
	Toplam	17	138,2353	2,6256	10,8255

(1:merkez, 3: Şarköy, 5: Muratlı)

Yukarıdaki Çizelgeda da görüldüğü üzere Tekirdağ ili Merkez ilçedeki 30 aylık sığırların cidago yüksekliğine ait ortalama 138,7143'dir. Şarköy ilçesindekilerin cidago yüksekliğine ait ortalamalar 132'dir Muratlı ilçesindeki sığırların cidago yüksekliğine ait ortalamaları 136,8333 olarak bulunmuştur.

Çizelge 48 : Tekirdağ ili genel 30 aylık hayvanların bölgelere göre çeşitli vücut ölçülerine ait varyans analizi sonuçları

VK		SD	KT	KO	F	P
CD	Böl.Arası	2	115,9730	57,9870		
		14	286,2620	20,4470		
	Toplam	16	402,2350		2,8360	0,092
SA	Cins.A	2	513,7710	256,8860		
		14	398,4640	28,4620		
	Toplam	16	912,2350		9,026	0,003
GÇ	Cins.A	2	604,0180	302,0090		
		14	3381,5120	241,5270		
	Toplam	16	3985,5290		1,25	0,317
VU	Cins.A	2	1589,2020	794,6010		
		14	285,8570	20,4180		
	Toplam	16	1875,0590		38,916	0,000

Çizelge 49 : Tekirdağ ili genel 30 aylık hayvanların bölgelere göre çeşitli vücut ölçülerinin LSD çoklu karşılaştırma testi sonuçları

	(I)B	(J)B	Fark Ort. (I - J)	Std. Hata	P
CD	**1,00**	**3,00**	6,7143 *	2,8342	0,33
		5,00	1,881	2,5157	0,467
	3,00	**1,00**	-6,7143	2,8342	**0,033**
		5,00	-4,8333	2,9189	0,12
	5,00	**1,00**	-1,881	2,5157	0,467
		3,00	4,8333	2,9189	0,12
SA	**1,00**	**3,00**	14,1786 *	3,3439	0,001
		5,00	4,4286	2,9681	0,158
	3,00	**1,00**	-14,1786*	3,3439	0,001
		5,00	-9,7500*	3,4437	0,013
	5,00	**1,00**	-4,4286	2,9681	0,158
		3,00	9,7500*	3,4437	0,13
GÇ	**1,00**	**3,00**	-7,5357	9,7411	0,452
		5,00	-13,6190	8,6465	0,138
	3,00	**1,00**	7,5357	9,7411	0,452
		5,00	-6,0833	10,0320	0,554
	5,00	**1,00**	13,6190	8,6465	0,138
		3,00	6,0833	10,0320	0,554
VU	**1,00**	**3,00**	23,6429*	2,8322	0,0
		5,00	15,1429*	2,5140	0,0
	3,00	**1,00**	-23,6429*	2,8322	0,00
		5,00	-8,5000*	2,9168	0,011
	5,00	**1,00**	-15,1429	2,5140	0,00
		3,00	8,5000*	2,9168	0,011

(1:merkez, 3: Şarköy, 5: Muratlı)

Çizelge 50 : Tekirdağ ili genel 36 ay ve üzeri hayvanlara ait çeşitli vücut ölçülerinin tanımlayıcı istatistikleri

	N	Minumum	Maksimum	Fark	0rtalama	Std. Hata
CD	23	129,00	147,00	18,00	137,9130	0,9939
SA	23	129,00	149,00	20,00	138,6957	1,2084
GÇ	23	160,00	221,00	61,00	183,0435	3,7918
VU	23	124,00	174,00	50,00	148,3913	2,8526

Tekirdağ ilinde 36 ay ve üzeri sığırların cidago yüksekliğine ait ortalama 137,9130; sağrı yüksekliğine ait ortalama 138,6957; göğüs çevresine ait ortalama 183,0435; vücut uzunluğuna ait ortalama 148,3913 olarak saptanmıştır.

Çizelge 51 : Tekirdağ ili 36 ay ve üzeri hayvanların bölgelere göre çeşitli vücut ölçülerine ait tanımlayıcı istatistikler

		N	Ortalama	Std. Hata	Std. Sapma
CD	**1,00**	12	136,9167	1,4432	4,9992
	2,00	2	136,0000	1,0000	1,4142
	3,00	5	139,8000	2,4166	5,4037
	5,00	4	139,5000	2,2174	4,4347
	Toplam	23	137,9130	0,9939	4,7665
SA	**1,00**	12	140,0000	1,3484	4,6710
	2,00	2	141,0000	2,0000	2,8284
	3,00	5	132,0000	2,5100	5,6125
	5,00	4	142,0000	2,3452	4,6904
	Toplam	23	138,6957	1,2084	5,7953
GÇ	**1,00**	12	168,1667	1,5851	5,4910
	2,00	2	189,5000	2,5000	3,5355
	3,00	5	210,2000	3,3226	7,4297
	5,00	4	190,5000	2,2546	4,5092
	Toplam	23	183,0435	3,7918	18,1846
VU	**1,00**	12	151,7500	3,5186	12,1889
	2,00	2	159,5000	4,5000	6,3640
	3,00	5	150,2000	5,5082	12,3167
	5,00	4	130,5000	3,6171	7,2342
	Toplam	23	148,3913	2,8526	13,6806

(1:merkez, 2 :Çerkezköy, 3: Şarköy, 5: Muratlı)

Yukarıdaki Çizelgeda da görüldüğü üzere Tekirdağ ili Merkez ilçedeki 30 aylık sığırların cidago yüksekliğine ait ortalama 136,9167; Çerkezköy ilçesindekilerin cidago yüksekliğine ait ortalamalar 136; Şarköy ilçesindekilerin cidago yüksekliğine ait

ortalamalar 139,800; Muratlı ilçesindeki sığırların cidago yüksekliğine ait ortalamaları 139,500 olarak saptanmıştır.

Çizelge 52 : Tekirdağ ili 36 ay ve üzeri hayvanların bölgelere göre çeşitli vücut ölçülerine ait varyans analizi sonuçları

VK		SD	KT	KO	F	P
CD	Böl.A	3	47,1090	15,7030		
	Hata	9	452,7170	23,8270		
	Toplam	22	499,8260		0,6590	0,587
SA	Böl.A	3	298,8700	99,6230		
	Hata	9	440,0000	23,1580		
	Toplam	22	738,8700		4,302	0,018
GÇ	Böl.A	3	6648,9900	2216,3300		
	Hata	9	625,9670	32,9460		
	Toplam	22	7274,9570		67,272	0,000
VU	Böl.A	3	1678,9280	559,643		
	Hata	9	2438,5500	128,3450		
	Toplam	22	4117,4780		4,36	0,017

Çizelge 53 : Tekirdağ ili genel 10 aylık hayvanlara ait çeşitli vücut ölçülerinin tanımlayıcı istatistikleri

	N	Minumum	Maksimum	Fark	0rtalama	Std. Hata
CD	58	77,00	139,00	62,00	99,8966	1,7931
SA	58	80,00	143,00	63,00	102,7069	1,7866
GÇ	58	10,00	179,00	169,00	123,1379	3,8907
VU	58	70,00	149,00	79,00	97,4138	2,3137

Tekirdağ ilinde 10 aylık sığırların cidago yüksekliğine ait ortalama 99,8966; sağrı yüksekliğine ait ortalama 102,7069; göğüs çevresine ait ortalama 123,1379; vücut uzunluğuna ait ortalama 97,4138 olarak saptanmıştır.

Çizelge 54 : Tekirdağ ili genel 10 aylık hayvanların cinsiyet faktörüne göre çeşitli vücut ölçülerine ait tanımlayıcı istatistikleri

		N	Ortalama	Std. Hata	Std. Sapma
CD	**1,00**	31	101,6452	2,8544	15,8924
	2,00	27	97,8889	2,0144	10,4673
	Toplam	58	99,8966	1,7931	13,6558
SA	**1,00**	31	105,1613	2,8304	15,7588
	2,00	27	99,8889	1,9614	10,1918
	Toplam	58	102,7069	1,7866	13,6060
GÇ	**1,00**	31	126,7742	5,1454	28,6481
	2,00	27	118,9630	5,9128	30,7239
	Toplam	58	123,1379	3,8907	29,6307
VU	**1,00**	31	100,1290	3,7399	20,8227
	2,00	27	94,2963	2,4459	12,7092
	Toplam	58	97,4138	2,3137	17,6208

Tekirdağ ili 10 aylık erkek sığırların cidago yüksekliğine ait ortalama 101,6452 iken dişi sığırların cidago yüksekliğine ait ortalama 97,889'dir. Yine erkek sığırların bu kez sağrı yüksekliğine ait ortalamalar 105,1613 dişi sığırların sağrı yüksekliğine ait ortalamaları ise 99,8966 olarak bulunmuştur. Erkek sığırların göğüs çevresine ait ortalamaları 126,7742 iken dişi sığırların göğüs çevresine ait ortalamalar 118,9630'dur. Yine erkek sığırların vücut uzunluğuna ait ortalamaları 100,1290 iken dişilerin vücut uzunluğuna ait ortalamaları 94,2963 olarak saptanmıştır.

Çizelge 55 : Tekirdağ ili genel 10 aylık hayvanların cinsiyet faktörüne göre çeşitli vücut ölçülerine ait varyans analiz sonuçları

VK		SD	KT	KO	F	P
CD	**Cins.A**	1	203,6160	203,6160		
	Hata	56	10425,7630	186,1740		
	Toplam	57	10629,3790		1,0940	0,300
SA	**Cins.A**	1	401,1570	401,1570		
	Hata	56	10150,8600	181,2650		
	Toplam	57	10552,0170		2,213	0,142
GÇ	**Cins.A**	1	880,5140	880,5140		
	Hata	56	49164,3820	877,9350		
	Toplam	57	50044,8970		1,003	0,321
VU	**Cins.A**	1	490,9550	490,9550		
	Hata	56	17207,1140	307,2700		
	Toplam	57	17698,0690		1,598	0,211

Çizelge 56 : Tekirdağ ili 10 aylık hayvanların bölgelere göre çeşitli vücut ölçülerinin tanımlayıcı istatistikleri

		N	Ortalama	Std. Hata	Std.Sapma
CD	**2,00**	8	107,0000	8,2224	23,2567
	3,00	1	115,0000		
	4,00	9	89,0000	2,5658	7,6974
	5,00	40	100,5500	1,7268	10,9215
	Toplam	58	99,8966	1,7931	13,6558
SA	**2,00**	8	110,6250	8,1459	23,0399
	3,00	1	115,0000		
	4,00	9	94,0000	2,6822	8,0467
	5,00	40	102,7750	1,7872	11,3035
	Toplam	58	102,7069	1,7866	13,6060
GÇ	**2,00**	8	128,7500	13,6418	38,5848
	3,00	1	160,0000		
	4,00	9	99,4444	5,4521	16,3563
	5,00	40	126,4250	4,4135	27,9137
	Toplam	58	123,1379	3,8907	29,6307
VU	**2,00**	8	110,7500	11,4451	32,3717
	3,00	1	123,0000		
	4,00	9	87,6667	3,7342	11,2027
	5,00	40	96,3000	2,0217	12,7866
	Toplam	58	97,4138	2,3137	17,6208

(2 :Çerkezköy, 3: Şarköy, 4:M. Ereğlisi, 5: Muratlı)

Yukarıdaki çizelgede de görüldüğü üzere Tekirdağ ili Çerkezköy ilçedeki 10 aylık sığırların cidago yüksekliğine ait ortalama 107; Şarköy ilçesindekilerin cidago yüksekliğine ait ortalamalar 115; M.Ereğlisi ilçesindekilerin cidago yüksekliğine ait ortalamalar 89; Muratlı ilçesindeki sığırların cidago yüksekliğine ait ortalamaları 100,550 olarak saptanmıştır.

Çizelge 57 : Tekirdağ ili 10 aylık hayvanların bölgelere göre çeşitli vücut ölçülerine ait varyans analiz sonuçları

VK		SD	KT	KO	F	P
CD	**Böl.A**	3	1717,4790	572,4930		
	Hata	54	8911,9000	165,0350		
	Toplam	57	10629,3790		3,4690	0,022
SA	**Böl.A**	3	1335,1670	445,0560		
	Hata	54	9216,8500	170,6820		
	Toplam	57	10552,0170		2,608	0,061
GÇ	**Böl.A**	3	7095,3990	2365,1330		
	Hata	54	42949,4970	795,3610		
	Toplam	57	50044,8970		2,974	0,040
VU	**Böl.A**	3	2982,1690	994,0560		
	Hata	54	14715,9000	272,5170		
	Toplam	57	17698,0690		3,648	0,018

Çizelge 58 : Tekirdağ ili 10 aylık hayvanların bölgelere göre çeşitli vücut ölçülerinin tanımlayıcı istatistikleri

		N	Ortalama	Std. Hata	Std. Sapma
CD	**2,00**	8	107,0000	8,2224	23,2563
	4,00	9	89,0000	2,5658	7,6974
	5,00	40	100,5500	1,7268	10,9215
	Toplam	57	99,6316	1,8048	13,6259
SA	**2,00**	8	110,6250	8,1459	23,0399
	4,00	9	94,0000	2,6822	8,0467
	5,00	40	102,7750	1,7872	11,3035
	Toplam	57	102,4912	1,8049	13,6266
GÇ	**2,00**	8	128,7500	13,6418	38,5848
	4,00	9	99,4444	5,4521	16,3563
	5,00	40	126,4250	4,4135	27,9137
	Toplam	57	122,4912	3,9045	29,4783
VU	**2,00**	8	110,7500	11,4451	32,3717
	4,00	9	87,6667	3,7342	11,2027
	5,00	40	96,3000	2,0217	12,7866
	Toplam	57	96,9649	2,3099	17,4397

(2 :Çerkezköy, 4:M. Ereğlisi, 5: Muratlı

Tekirdağ ili Çerkezköy ilçedeki 10 aylık sığırların cidago yüksekliğine ait ortalama 107; M.Ereğlisi ilçesindekilerin cidago yüksekliğine ait ortalamalar 89; Muratlı ilçesindeki sığırların cidago yüksekliğine ait ortalamaları 100,550 olarak saptanmıştır.

Çizelge 59 : Tekirdağ ili 10 aylık hayvanların cinsiyete göre çeşitli vücut ölçülerine ait varyans analiz sonuçları

VK		SD	KT	KO	F	P
CD	**Cins.A**	2	1485,3630	742,6820		
	Hata	54	8911,9000	165,0350		
	Toplam	56	10397,2630		4,5000	0,016
SA	**Cins.A**	2	1181,3960	590,698		
	Hata	54	9216,8500	170,6820		
	Toplam	56	10398,2460		3,461	0,039
GÇ	**Cins.A**	2	5712,7480	2856,3740		
	Hata	54	42949,4970	795,3610		
	Toplam	56	48662,2460		3,591	0,034
VU	**Cins.A**	2	2316,0300	1158,0150		
	Hata	54	14715,9000	272,5170		
	Toplam	56	17031,9300		4,249	0,019

Çizelge 60 : Tekirdağ ili 10 aylık hayvanların cinsiyete göre çeşitli vücut ölçülerine ait LSD çoklu karşılaştırma testi sonuçları

	(I)B	(J)B	Fark Ort. (I - J)	Std. Hata	P
CD	**2,00**	**4,00**	18,0000*	6,2423	0,006
		5,00	6,4500	4,9755	0,200
	4,00	**1,00**	-18,0000*	6,2423	0,006
		5,00	-11,5500*	4,7395	0,018
	5,00	**2,00**	-6,4500	4,9755	0,200
		4,00	11,5500*	4,7395	0,018
SA	**2,00**	**4,00**	16,6250*	6,3482	0,011
		5,00	7,8500	5,0599	0,127
	4,00	**2,00**	-16,6250*	6,3482	0,011
		5,00	-8,7750	4,8199	0,074
	5,00	**2,00**	-7,8500	5,0599	0,127
		4,00	8,7750	4,8199	0,074
GÇ	**2,00**	**4,00**	29,3056*	13,7038	0,037
		5,00	2,3250	10,9226	0,832
	4,00	**2,00**	-29,3056*	13,7038	0,037
		5,00	-26,9806*	10,4047	0,012
	5,00	**2,00**	-2,350	10,9226	0,832
		4,00	26,9806*	10,4047	0,012
VU	**2,00**	**4,00**	23,0833*	8,0215	0,006
		5,00	14,4500*	6,3936	0,028
	4,00	**2,00**	-23,0833	8,0215	0,006
		5,00	-8,6333	6,0904	0,162
	5,00	**2,00**	-14,4500*	6,3936	0,028
		4,00	8,6333	6,0904	0,162

(2 :Çerkezköy, 4:M. Ereğlisi, 5: Muratlı)

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Tekirdağ ilinde süt sığırcılığı işletmelerinin % 69'u 1-15 baş hayvana sahiptir. % 4'ü 25-100 baş hayvana sahipken 100 ve üzeri hayvanı olan işletmelerin oranı % 1 de kalmıştır. Ülkemizde olduğu gibi ilimizde de süt sığırcılığı işletmelerinin küçük aile işletmeleri şeklinde faaliyet gösteren işletmelerden oluştuğu görülmektedir.

İşletmelerin % 89'u bakım-beslemeyi geleneksel usullere göre yapmaktadır. Hayvan besleme konularında üreticilerin fazla bilgiye sahip olmadıkları görülmüştür. Gebe ineklere ve kuruya ayırdıkları ineklere verdikleri yem miktarının tamamen göz kararı ve geleneksel yapıda ne gördüyseler onun devamı şeklinde belirledikleri gözlenmiştir. Yetiştiricilerin tahmini yem miktarlarını verirken epey zorlandıkları görülmüştür. Kesif yemi ancak %12'si kendi üretmektedir. Geriye kalan %88'i fabrika ve bayilerden temin etmektedirler. Bu da yem girdi maliyetlerinin yükselmesine sebep olmakta, verimlilik ve dolayısıyla da karlılığı olumsuz etkilemektedir.

İşletmelerin % 95'i makine ile sağım yapmasına rağmen ancak % 4'ünde sağım ünitesi ve soğutma tankı bulunmaktadır. Oysaki bakteri sayısı düşük, sağlıklı, kaliteli, çiğ süt elde etmek için sağım anında kullanılan alet-ekipmanları, meme temizliği, sağım yerinin temizliği ve memeden çıkan sütün muhafaza şartları çok önemlidir. Soğutma tankına el değmeden ulaşan ve alıcıya gidene kadar soğutma tankında bekleyen sütle, sağım hijyenine yeterince özen gösterilmeyen ahır koşullarında sağılarak, alıcının eline ulaşana kadar uzun süre uygun olmayan koşullarda beklemiş süt arasında büyük kalite farkı olacaktır. Artık sektör kaliteli süt arayışına girdiğinden bunu alış fiyatlarına da yansıtmaktadır.

İşletmelerin küçük olması teknolojinin uygulanmasını olanaksız kılmaktadır. Bu durumdan ötürü makineleşmeye gidemeyen üretici yemi özellikle de kesif yemi kendi üretememekte, dışarıdan temin etmektedir. Bu durum girdi maliyetlerinin yükselmesine sebep olmakta, kaliteli çiğ süt elde edilmesini de zorlaştırmaktadır. Kaliteli olamayan sütün Pazar fiyatı da düşmekte ve pazarında da sıkıntılar yaşanmaktadır. Süt

sığırcılığında sütün pazarlanması ve pazar fiyatı işletmelerin karlılığı ve devamlılığı açısından büyük önem taşımaktadır.

Kooperatifler kurularak sütün ortak bir soğutma tankında toplanması ve toplu olarak pazarlanması, sütün kalitesini arttıracak ve beraberinde de daha yüksek fiyatla istenildiği şekilde pazarlanmasına olanak sağlayacaktır. Yine bu yolla yem hammaddelerinin toplu alımı gerçekleştirilip, ortak alınacak yem kırma makinesi ile üreticiler yemi kendileri üreterek üretim maliyetlerini azaltabilirler.

Küçük işletmelerin birleşerek orta- büyük işletme kurmaları her birinin katkısı oranında hisseye sahip olması önerilebilir. Bu şekilde büyük modern işletmeler kurulabilir. Bu da girdi maliyetlerinin azalması, daha kaliteli süt eldesi dolayısıyla karlılığın artması sonucunu beraberinde getirecektir.

Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği ve yürüttüğü çalışmaları bilen üreticilerin oranı %87 olmasına karşın söz konusu birliğe üye olanların oranı % 15 olarak bulunmuştur. İşletme sahipleri ile yapılan görüşmelerde bunun en önemli nedeni olarak üyelik şartlarından biri olan sağılır inek sayısının 5'ten az olmaması şartının yerine getirilememesi gösterilmektedir. İşletmelerin küçük olması birlik üyeliğini de olanaksız kılmakta ve bu durumda üreticiler birliğe üye olması halinde elde edecekleri avantajlardan da mahrum kalmaktadırlar. Diğer bir nedeninde Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği tarafından üyeliğin avantajları ve yürütülen faaliyetlerin tam olarak üreticiye aktarılmadığı gösterilmektedir.

Üyelerin % 90'nı üyeliğin avantajlı olduğunu düşünmesine rağmen %59'u birliğin beklentilerini tam olarak karşılamadığını belirtmişlerdir. Üyelerin % 65'i üyeler arasında dayanışma toplantılarının yapılmadığını, %52'si de birlik yönetiminin görev ve yetkilerini bilmediklerini ifade etmişlerdir. Üye oldukları birliğin teşkilat yapısını tam olarak bilmediklerini, kendi ararlında belli zaman aralıklarında dayanışma toplantıları gerçekleştirmedikleri görülmektedir. Oysa bu durum sorun ve aksaklıkların görüşülüp aşılmasında, üyelerin birbiri ile kaynaşmasında birliğin devamlılığı ve daha geniş bir

yelpazeye yayılarak etkinliğinin arttırılmasında büyük rol oynaması bakımından önemlidir.

Birlik üyelerinin %85'i üye sayısını yetersiz bulmaktadır. Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği üye sayısını arttırdığı nispette varlık sebebini gerçekleştirebilecek, güç ve etkinliğini arttırabilecektir. Bunu yapabilmek için önce üyelerinin beklentilerini karşılaması, üyelerine yapısını ve yürüttüğü faaliyetleri tam olarak ifade edebilmesi gereklidir.

Özellikle son 2 yıldır hayvancılık desteklemelerinde damızlık birliği üyesi olunması halinde ödenen destek fiyatının neredeyse 2 katı oranında arttığı görülmektedir. Birlik üyeliği Tarım Bakanlığı nezdinde de teşvik edilmektedir. Bu durum ve üyelikten doğan diğer avantajlar her geçen gün daha fazla üreticiye ulaşılarak çok iyi aktarılmalıdır.

Kendi üyelerini hoşnut edebilen, üye olmayanlara da kendini ve üreticiye sunduğu hizmeti tam olarak anlatabilen bir birliğin her geçen gün üye sayısını arttırmaması için bir sebep gözükmemektedir. Üye sayısını arttırdıkça ildeki etkinliğinin ve hayvancılıktaki rolünün de arttığı görülecektir.

ANKET FORMU

I. İşletme Sahiplerinin Eğitim Seviyeleri ve Aile Yapılarının İncelenmesi

1. Aile bireylerinin sayısı nedir?
2. Yetiştiricinin doğum yılı nedir?
3. Eğitim durumunuz nedir ?

a)Okumamış b)İlkokul c)Ortaokul d)Lise e)Üniversite

4. Çiftlikte yaşayan ya da çalışan aile üyelerinin durumu nedir?

Aile Üyeleri	Yetiştiricinin İşletmede Yaşayan Sayısı	İşletmede Çalışan Sayısı						
			Tarım		Tarım Dışı	Öğrenci	İşsiz	Emekli
			Çiftlikte	Diğer Çiftlikte				
60 yaş üstü								
18-60 yaş								
14-18 yaş								
14 yaş altı								

5. Yetiştirici 60 yaşın üzerinde ise bu işi sürdürecek birey var mı?

a) Evet b)Hayır

II. İşletmelerin Yapıları

6. Hayvan sayısını artırmayı düşünüyor musunuz ?

a) Evet b)Hayır

7. Tarım ve hayvancılık dışında başka gelir kaynağınız var mı ?

a)Var b)Yok

8. Hayvancılıktan sağladığınız gelir geçiminizi sağlamada yeterli oluyor mu ?

a)Evet b)Hayır

9. Hayvancılık yapmaktan memnun musunuz?

a)Memnunum b)Değilim

10. Çocuklarınızın da bu işle uğraşmasını ister misiniz?

a)Evet b)Hayır

11. Ailede sigortalı olan var mı?

a)Var b)Yok

12. Traktörünüz var mı?

a)Var b)Yok

13. Unu değirmende mi yapıyorsunuz , satın mı alıyorsunuz ?

a)Satın b)Değirmen

III. Mevcut Hayvan Varlığı ve Hayvan Barınaklarının Durumu

14. Ahırınız kaç başlık?

15. Kaç hayvanınız var ?

16. Ahır tipi nedir?

a)Açık b)Kapalı duraklı c)Diğer

17. Sağım,yemleme,ahır temizliği gibi işleri genelde kim yapıyor?

a)Kendim b)Eşimle beraber c)işçi

IV. Hayvanların Bakım ve Besleme Uygulamaları

18. Hayvanların bakım ve beslemesini geleneksel usullere göre mi yapıyorsunuz, bu konuda herhangi bir eğitim aldınız mı ?

a) Geleneksel Usullere Göre b) Eğitim Aldım

19. Yetiştiricilere yönelik kurslara katıldınız mı ?

a)Katıldım b)Katılmadım

20. Yada yakınlarınızdan bu tip kurslara katılan var mı ?

a)Var b)Yok

21. Hayvan hastalıkları konusunda herhangi bir bilgiye sahip misiniz ?

a)Evet b)Hayır

V. Toplam Arazi miktarları ve Üretilen Ürünler

22. Bitkisel üretim yapıyor musunuz ?

a)Yapıyorum b)Yapmıyorum

23. Yonca, fiğ gibi yem bitkisi yetiştiriyor musunuz ?

a)Evet b)Hayır

24. Hangi bitkileri ve ortalama kaç dekar ektiniz?

	Bitki	Dekar
a)		
b)		
c)		
d)		

VI. İşletmeye Yem Temin Yolları ve Verilen Yem Miktarları

25. Kaba yemi kendiniz mi üretiyorsunuz yoksa satın mı alıyorsunuz ?

a)Kendi Üretiyor b)Satın Alıyor

26. Silaj yapıyor musunuz?

a)Evet b)Hayır

27. Kesif yemi nerden temin ediyorsunuz ?

a)Fabrikadan b)Bayiden c)Kooperatiften d)Kendim

28. Bir süt sığırı işletmesi kesif yem ihtiyacını kendi mi karşılamalıdır?

a)Evet b)Hayır

29. Az süt verenle çok süt veren hayvana verdiğiniz kesif yem miktarı farklımı ?

a)Aynı b)Farklı

30. Gebe ineklere ne kadar yem veriyorsunuz?

a)Kaba yem (kg) :

b)Kesif yem (kg) :

31. Kurudaki ineklere ne kadar yem veriyorsunuz?

a)Kaba yem (kg) :

b)Kesif yem (kg) :

VII. Yetiştiricilik Uygulamaları

32. Dişi buzağıları ne zaman sütten kesiyorsunuz?Ne kadar süre ne miktarda sütle besleniyor?

a)2 ay b)4ay

- ……..gün
- ……..kg

33. Erkek buzağıları ne zaman sütten kesiyorsunuz?Ne kadar süre ne miktarda sütle besleniyor?

a)2 ay b)4ay

- ……..gün
- ……..kg

34. günde kaç öğün su veriyorsunuz?

a) 2 Öğün b) 3 Öğün c) 4 Öğün d) Otomatik

35. Hayvanların tohumlanmasında hangi yöntemi kullanıyorsunuz ?

a)Boğa B)Suni Tohumlama c)her ikiside

36. Ortalama buzağılama aralığı ne kadar?

37. İnekleri doğumdan ne kadar önce kuruya çıkarıyorsunuz?

a)2 Ay b)3 Ay c)Kuruya çıkarmıyorum

38. Süt sığırından başka hayvanınız var mı?

a)Var b)Yok

39. Köyde mera var mı? Ne kadar?

a)Var ……..da b)Yok

VIII. Sağım ve Çiğ Süt Kalitesi

40. Günde kaç sağım yapıyorsunuz ?

a)2 Sağım b)3 Sağım

41. Sağımı nasıl yapıyorsunuz ?

a)Elle b)Makine ile

42. Sağımda kullandığınız makine ve kapların temizliğinde dezenfektan kullanıyor musunuz?

a)Evet b)Hayır

43. Sağım öncesi ve sonrası meme temizliği yapıyor musunuz?

a)Yapıyorum b)Yapmıyorum

44. Mastitis kontrolü yapılıyor mu?

a)Yapılıyor b) Yapılmıyor

45. Sağımı kim yapıyor?

a)Ev halkından Kadın Erkek b)İşçi Kadın Erkek

46. Ahır temizliğini nasıl yapıyorsunuz?

a)Günlük b)Haftalık c)Aylık

47. Sağım esnasında yem veriliyor mu?

a)Evet Kaba yem Kesif yem b)Hayır

48. Memeden çıkan süt ortalama ne kadar sürede alıcının eline geçiyor?

……..saat

49. İşletmenizde ayrı bir sağım yeri ve sabit bir sağım ünitesi var mı?

a)Evet b) Hayır

50. Sütünüzün kalitesine göre fiyatı değişiyor mu?

a)Evet b)Hayır

- Süt miktarına göre
- Sütteki yağ oranı ve kuru madde miktarına göre
- Bakteri (mikrop) sayısına göre Antibiyotikli olup olmaması

51. Süt nereye satılıyor?

a)Fabrikaya b)Elden c)Mandıraya d)Aracıya e)Süt birliğine

52. Satılan sütün bedeli nasıl alınıyor?

a)Peşin b)Haftada bir c)Ayda bir d)Diğer

IX. Damızlık Yetiştiricileri Birliğinin İldeki Durumu

53. Damızlık Sığır Yetiştirici Birliği diye bir birlikten haberiniz var mı?

a)Var b)Yok

54. Üyesi misiniz? Ne zaman üye oldunuz?

a)Üyeyim b)Değilim

55. Üye aidatları fazla mı?

a)Evet b)Hayır

56. Ödemeleri ne şekilde yapıyorsunuz?

a)Haftalık b)Aylık c)Yıllık

57. Üyeliğin sizce bir avantajı var mı?

a)Var b)Yok

58. Şuan yetiştirici birliği beklentilerinizi karşılıyor mu?

a)Evet b)Hayır

59. Başka üye olduğunuz birlik yada kooperatif var mı?

a)Var b)Yok

60. Üyeler arasında dayanışma ve üye toplantısı oluyor mu?

a)Oluyor b)Olmuyor

61. Yönetim ve denetleme kurulunu tanıyor musunuz?

a)Evet b)Hayır

62. Görevlerini biliyor musunuz?

a)Biliyorum b)Bilmiyorum

63. Genel kurula katılıp oy kullandınız mı?

a)Evet b)Hayır

64. Şuan ki üye sayısını yeterli buluyor musunuz?

a)Buluyorum b)Bulmuyorum

65. Süt ve suni tohumlama kayıtlarını düzenli bir şekilde bildirip, takibini yapıyor musunuz?

a)Yapıyorum b)Yapamıyorum

X. Hayvancılık Desteklemeleri

66. Süt, buzağı ve tohumlama destek priminden yararlanıyor musunuz?

a)Yararlanıyorum b)Yararlanamıyorum

67. Yem bitkisi destek priminden yararlanıyor musunuz?

a)Yararlanıyorum b)Yararlanamıyorum

68. Söz konusu desteklemelerden yararlanıyorsanız yeterli buluyor musunuz?

a)Buluyorum b)Bulmuyorum

69. Destekleme şekli sizce doğru mu?

a)Doğru b)Değil

70. Özellikle tarım ve hayvancılıkla ilgili olarak teknolojiyi takip ediyor musunuz?

a)Evet b)Hayır

KAYNAKLAR

AKMAN, N., ÖZDER, M., 1992, Tekirdağ ilinde ithal ineklerle çalışan işletmelerin durumu ve sorunları' Trakya Bölgesi ı. Hayvancılık Sempozyumu. Tekirdağ, 1992.

ALPAN, O., 1976, A. Comprative Adaptibility Study on Imported Brown friesion and Simmental Cattle in Turkey. Fırat Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi 3.

ANONYMOUS, 1975. Dairy Husbandry in Canada. Canada Deep. of Agriculture Publication 1439.

ÇALIŞ, E. 1999, Çanakkale ili merkez ilçe köylerinde holstein ırkı ithal damızlık süt sığırı yetiştiriciliği yapan işletmelerinin mevcut durum ve sorunları. Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Zootekni ABD Yüksek Lisans Tezi.

ÇETEGEN, D., 1978, Sakarya İnekhanesi Holsteinlerinin 1971-1975 yıllarında süt verimleri üzerinde bir çalışma. Lalahan Zootekni Araştırma Enstitüsü Dergisi. Cilt :18

DSYMB Tekirdağ Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği e-ıslah veritabanı

ELİÇİN, A., N. AKMAN, 1986. Ülkemiz Sığır Yetiştiriciliğinde Melezleme Çalışmalarının Dünü Bugünü ve Yarını. Hayvancılık Sempozyumu.5-8 Mayıs. 1986. Tokat.

FENTON, F.R. , BLANCO, F.B., 1978, Fertility of Holstein Friesian cows in marakoy-Venezuella, Anim Breed. Abstr: 46

ILDIZ, F. 1999, Tokat ili merkez ilçesinde ithal sığır yetiştiren tarım işletmelerinin yapısı. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Zootekni ABD Yüksek Lisans Tezi

KILIÇ, F. 1993, İthal edilen damızlık süt ineklerinin Kocaeli yöresindeki adaptasyonları ve mevcut durumun incelenmesi. Trakya üniversitesi fen bilimleri enstitüsü zootekni ABD yüksek lisans tezi.

KOCABAŞ, Ö.F., 1994, Orta Anadolu'da bazı Kamu Tarım İşletmelerinde Yetiştirilen Siyah Alaca ve Esmer Sığır Irklarının Süt Verim Karakteristikleri ve Yaş Düzeltme Katsayıları Üzerine Bir Araştırma. Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Zootekni ABD Yüksek Lisans Tezi.

KÖSE, K. 2006 Uşak İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğine Kayıtlı işletmelerin Genel Yapısı. Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Zootekni ABD Yüksek Lisans Tezi.

KURT, S. 2001, Tahirova Tarım İşletmesinde Yetiştirilen Siyah-alaca Sığırların Bazı Süt Verim Özellikleri. Çanakkale Onsekizmart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Zootekni A.B.D. Yüksek Lisans Tezi.

ÖNAL, A.R. 2005, Trakya'da Özel Bir Süt İşleme Tesisi Tarafından Değerlendirilen Çiğ Sütlerin Somatik Hücre Sayısı Ve Bazı Bileşenlerinin Tespiti. Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Zootekni ABD Yüksek Lisans Tezi.

ÖZCAN, L., PEKEL, E., KAPTANOĞLU, O., 1976, Çukurova Bölgesi Tarım İşletmelerinde Yetiştirilen Siyah- Alaca Sığırlarının döl ve Süt Verimi ile Vücut Ölçüleri Üzerine Araştırmalar. Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yıllığı.

SARI, S. 1998, Çumra ve Altmekin ilçelerinde (Konya) bazı süt sığırı işletmelerinin yapısal durumu ve sorunları. Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Zootekni Abd Yüksek Lisans Tezi.

SIDIKA, Ö. 1988, Sivas ili sığırcılık işletmelerinde uygulanan bakım ve beslenmenin uygulanması. Ege üniversitesi fen bilimleri enstitüsü zootekni ABD yüksek lisans tezi

SOYLU, I., 1994, Bir Kamu Tarım İşletmesinde Siyah Alaca süt Sığırı Sürüsünde Süt ve Döl Verimi Karakteristiklerine İlişkin Genotipik ve Fenotipik Parametreler. Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Zootekni ABD Yüksek Lisans Tezi.

SOYSAL ,M.İ., M.ÖZDER, 1990. Tekirdağ' da Özel Bir Süt SığJfcılığı İşletmesindeki Siya-Alacaların Bazı Süt ve Döl Verim Özelikleri. T.Ü. Tekirdağ Ziraat Fakültesi Yayınları. Yayın No: 103, Araştırma No: 29. Tekirdağ.

SOYSAL, M.İ. 1992, Biyometrinin Prensipleri. Trakya Üniversitesi Tekirdağ Ziraat Fakültesi Yayın No: 95

SOYSAL, M.İ., ÖZDER, M., 1989, Lüleburgaz'da bir kamu işletmesinde yetiştirilen siyah-alaca süt sığırlarının bazı süt ve döl verimi üzerinde araştırmalar. Trakya Üniversitesi Tekirdağ Ziraat Fakültesi Zootekni A.B.D.

SOYSAL, M.İ., ÖZDER, M., 1991, Türkgeldi Tarım İşletmesinde yetiştirlen siyah-alaca süt sığırlarının bazı süt ve döl verimi özellikleri. Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi cilt 1.

SOYSAL, M.İ. 1991, Süt Sığırcılığı. Hasat Yayıncılık İstanbul.

SOYSAL, M.İ. KÖK, S., 1997 Bazı Vücut Ölçülerine Göre Çeşitli Manda Popülasyonları Arası Genetik Uzaklıkların Tespiti. Trakya Bölgesi II. Hayvancılık Sempozyumu Tekirdağ

SPSS (Statistical Package For Social Scienes) for Windows copyright

ŞAHİN, O. 1994, Ayaş ilçesine bağlı köylerdeki süt sığırcılığının yapısı Ankara üniversitesi fen bilimleri enstitüsü zootekni ABD yüksek lisans tezi.

ŞAHİN, O. 2000 Bolu ilinde sığır yetiştiriciliğinin yapısı Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Zootekni ABD Doktora Tezi.

ŞEKERDEN, Ö., PEKEL, E., 1982, Reyhanlı D.Ü.Ç. de Yetiştirilen Saf Siyah Alaca, Kilis Tipi Sığırlar ve Bunların Melezlerinin Döl Verimi Özellikleri ile Bazı Parametrelerin Tahmini üzerinde Bir Araştırma. . Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yıllığı. 13.

ŞEKERDEN, Ö., PEKEL, E., ÖZKÜTÜK, K., 1987. Amasya İli Entansif Süt Sığırı İşletmesindeki Siyah Alaca Sığır Popülasyonunun Süt ve Bazı Döl Verim Özellikleri. Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi.

TAPKI, İ. 1996, Hatay ili ve çevresinde süt sığırı yetiştiriciliği ve sığır besiciliği yapılan tarım işletmelerinin teknik, ekonomik ve yapısal özellikleri. M.K.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Zootekni ABD Yüksek Lisans Tezi.

TKB Tekirdağ Tarım İl Müdürlüğü Kayıtları, Tarım Raporu

TKB Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü YegBis Kayıtları

Tekirdağ Merkez, Malkara ve Hayrabolu Süt Üreticileri Birliği Kayıtları

TUTKUN, M. 1999, Diyarbakır ili merkez ilçeye bağlı köylerdeki süt sığırcılığının yapısı. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Zootekni ABD Yüksek Lisans Tezi.

TÜMER, S., KIRCAOĞLU, A., NALBANT, M., 1985, Ege Bölgesi Ziraat Araştırma Enstitüsünde Siyah Alaca, Esmer ve Simmental Sığırlarının Çeşitli Verim Özellikleri Üzerinde Araştırmalar. Ege Bölgesi Ziraat Araştırma Enstitüsü Yayınları.

Y AVUZ (1994) Trakya Bölgesinde Tarım Kredi Kooperatiflerince İthal Edilen Siya1ı-Alaca Süt SığJf1arının Bazı Süt ve Döl Verim Karakteristikleri Üzerine Bir Araştırma

YENER, S.M., 1988, Hayvan Yetiştirme Ders Kitabı A.Ü.Z.F. Yayınları.

YENER, S.M., AKKAN, S., KAYA, A. 1996 Türkiye'de Sığırcılığın Temel Sorunları ve Çözüm Önerileri. Hayvancılık'96 Ulusal Kongresi cilt 1 İZMİR.

ÖZGEÇMİŞ

1977 yılında Edirne'de doğdum. İlk ve orta öğrenimimi Edirne'de, lise öğrenimimi Ankara'da tamamladıktan sonra 1996 yılında Şanlıurfa ili Bozova ilçesine teknisyen olarak atandım. 1999 yılında Tekirdağ Bağcılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğüne tayin oldum. 2002 yılında Tekirdağ Ziraat Fakültesi Zootekni Bölümünden mezun oldum. Aynı yıl Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Zootekni A.B.D' ında yüksek lisans eğitimime başladım. 2003 yılından beri Tekirdağ Tarım İl Müdürlüğünde mühendis olarak görev yapmaktayım.

TEŞEKKÜR

Lisans ve yüksek lisans öğrenimim süresince bilgi ve birikimleri ile yetişmemde desteğini her zaman gördüğüm ve tezimin tüm aşamalarında yardım ve katkılarından dolayı değerli hocam Prof. Dr. M. İhsan SOYSAL ve ilgi ve bilgilerini esirgemeyen tüm bölüm hocalarıma, istatistik analizler konusunda Yrd. Doç. Dr. Eser Kemal GÜRCAN' a teşekkür ederim.

Araştırmamda gerekli bilgileri ve desteği sağladığı için Tekirdağ Tarım İl Müdürlüğüne ve Tekirdağ Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği Başkanlığına teşekkür ederim.

Eğitim hayatımda bana vermiş olduğu destekten ötürü sevgili eşim ve aileme teşekkür ederim.